

בבית הדין המשמעתי לעובדי הסגל האקדמי

של אוניברסיטת תל אביב

בעניין שבין:

אוניברסיטת תל אביב

התובעת

לבין

פרופ' [REDACTED]

הנתבע

פסק דין

פרופ' מיגל דויטש, יו"ר

חלק א – כללי

מבוא

1. הנתבע הוא פרופסור אמריטוס. הוא הואשם בכתב התביעה בעבירות של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי לפי סעיף 3.6 לתקנון מערכת בירור ושיפוט פנימי לסגל האקדמי באוניברסיטת תל אביב ("תקנון המשמעת") (להלן גם "התנהגות בלתי הולמת"), ביחסיו עם שלוש מתלוננות: ד"ר [REDACTED]. ("מתלוננת 1"), ד"ר [REDACTED]. ("מתלוננת 2"), וגב' [REDACTED]. ("מתלוננת 3"). כמו-כן הואשם הנתבע בביצוע עבירות של הטרדה מינית כלפי המתלוננות 1 ו-2, לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת.

בנוסף, הנתבע הואשם בהתנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו כלפי [REDACTED] (אתיחס בהמשך חוות דעתי למחלוקת ביחס לשאלת קיומו של אישום ביחס לכך).

2. אין מחלוקת כי התקיימו יחסי מרות בין הנתבע לבין שלוש המתלוננות (באשר למתלוננת 2 – בחלק מן התקופה בלבד, עד למינוייה כחברת סגל בכיר באוניברסיטה).

3. הנתבע הואשם בכתב התביעה גם בביצוע עבירה של התנכלות שמקורה הטרדה מינית כלפי המתלוננת 1, לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת. במסגרת סיכומיה, התביעה חזרה בה מאישום זה.

4. תיק זה מהווה אם-כן, למעשה, איחוד של ארבעה תיקים, דבר אשר מוסיף למורכבותו הרבה. בתיק התקיימו ישיבות הוכחות רבות ונשמעו עדים רבים, מישראל ומחו"ל, כששני הצדדים "אינם משאירים אבן על אבן" במאמצים הראייתיים והדיוניים שלהם, כפי שהם היו זכאים לכך. ישיבות ההוכחות מתועדות במאות רבות של עמודי פרטיכל. הצדדים גם הגישו סיכומים עבי-כרס, כאשר סיכומי התביעה מחזיקים 368 עמודים, וסיכומי ההגנה – 156 עמודים.

ה"נרטיבים" הנוגדים

5. ה"נרטיבים" הבסיסיים שהציגו שני הצדדים היו מנוגדים במובהק. בין היתר, התביעה ביקשה לשכנע בכך כי הנתבע נהג כלפי המתלוננות וכלפי [REDACTED] בזלזול, בדורסנות ובשתלטנות, תוך הרמת קולו עליהם, נזיפות בהם, והשפלתם. ביחס למתלוננת 2 גם נטען, בין היתר, כי הנתבע סרב למעשה להסכין עם מינוייה של זו למנהלת המעבדה שאותה הוא הקים וניהל עשרות שנים, כאשר הוא פרש לגמלאות והיא התקבלה לסגל האוניברסיטה. הנתבע ניטר והצר את צעדיה, התערב בניהול המעבדה, הפעיל עליה לחצים פסולים, ועוד. כמו כן נטען כי הנתבע הטריד מינית את מתלוננות 1 ו-2.

6. מנגד, ה"נרטיב" שהעלה הנתבע, בין היתר, הוא כי המתלוננות קשרו ביניהן קשר לביצוע "רצח מדעי" שלו, תוך תיאום עדויות ביניהן ורצון משותף לנקום בו, כמו גם רצון של המתלוננת 2 לסלקו מן המעבדה כך שהוא לא יפריע לה. כן נטען כי המתלוננות 1 ו-3 לא היו ברמה אקדמית הולמת ולא השקיעו את העבודה הדרושה והן מבקשות עתה להציג כהתעמרות את עמידתו של הנתבע על הסטנדרטים האקדמיים וקפדנותו המקצועית. כן הועלו טענות כנגד רמתו המקצועית של [REDACTED] בנוסף, הנתבע טען כי המתלוננת 1 הטעתה אותו בשלב קבלתה לדוקטורט אצלו והוא לא היה מקבל אותה לביצוע המחקר אצלו אילו ידע את העובדות הנכונות.

7. אעיר תחילה כי השאלה הרלוונטית אינה אם הרמה המקצועית והאקדמית של המתלוננות 1 ו-3 ושל [REDACTED] הייתה טובה ואם השקיעו מאמצים ראויים, אם לאו. יהיו כאשר יהיו הכישורים המקצועיים ומידת ההשקעה שלהם בעבודתם, דבר אינו מצדיק התייחסות משפילה כלפיהם, אם אמנם זו הייתה ההתייחסות.

8. אפרט בהמשך דעתי את הממצאים העובדתיים העולים מחומר הראיות בהתייחס למקרים הפרטניים השונים. אציין עתה כי ככלל, עדויות המתלוננות היו מהימנות. הן תיארו באופן מפורט ועקבי את האירועים מושא התלונות ואת תחושותיהן לאורם. ניכרו בדבריהן סימני אמת ותחושה אותנטית קשה של עלבון והשפלה עקב התנהלות הנתבע כלפיהן במהלך הקשר ביניהם. ניכר היה במתלוננות כי הן עושות מאמץ, במהלך העדויות, להימנע מהפרזה בתיאור ההתנהלות הפסולה כלפיהן ומשתדלות לדייק בפרטים.

9. אין מחלוקת על כך כי הנתבע הוא מדען בעל שם עולמי, המסור מאוד למחקר ובעל גישה קפדנית ומעמיקה לתחומי המדעי (דבר שכמובן יש לברך עליו). עם זאת, כמפורט בהמשך חוות דעתי, הראיות מצביעות על כך כי הנתבע אינו סבלני כלפי מי שרמתו האקדמית או המקצועית ירודה, לדעתו, ובמיוחד כלפי מי שאינו משקיע עבודה רבה בשיפור יכולותיו והתוצרת המדעית שלו ומזלזל במפעל חייו המדעי, באופן הגורם לבזבוז זמנו. מצאתי כי הוא אכן התבטא לעתים באופן בוטה ונזעם (מילולית) במצבים אלה, באופן הכולל הטחת עלבונות אישיים, ואף הרים לעתים את קולו. יצוין כי הרמת קול באופן הנמנע מן הריסון העצמי המתחייב באה לידי ביטוי גם במהלך הדיונים בבית הדין.

10. פרופ' [REDACTED] באותה עת, איפיון כדלקמן את התנהלותו של הנתבע, במפגש עם המבררת (21/ת):

"זה היה בולט אצלו שהוא מזלזל באנשים שהוא חושב שהם לא יודעים משהו. גם בהקשר לדברים אחרים יש לו דעות, מה שנקרא blunt – מאוד מאוד ישיר, גם בוטה, אומר מה שהוא חושב קול רם ומרגיש שהוא יכול להגיד מה שהוא רוצה. זה לא חדש לי. זה גם במרחב הציבורי, באסיפות. זה ניכר מאוד לכולנו.....הוא גם זלזל בכל מיני אנשים, זה לא חדש. זה בא ממקום לא אישי, אלא מקצועי. אבל מאוד שחצני ובוטה. לא עושים את זה ככה. צריך להיות ענייניים..."

בהקשר למתלוננות 1 ו-2 ציין שם פרופ' [REDACTED] כי: "גם עם [REDACTED] וגם עם [REDACTED] ידעתי שהוא צועק, שהוא בוטה, שהוא לא נחמד. לא הופתעתי."

בעדותו בבית הדין ציין פרופ' [REDACTED] "הוא איש יכול לדבר את מה שעל הראש שלו, blunt באנגלית..." (פר' 15/8/24, ע' 27). ר' גם שם, בע' 29.

עוד העיד פרופ' [REDACTED] כי: "שמעתי שהוא צועק, שמעתי אותו צועק..." כשנשאל למה הוא מתכוון במושג "צועק", העד ענה: "שמעתי אותו מדבר בלהט, אולי זו המילה." (פר' 15/8/24, ע' 104).

פרופ' [REDACTED] נשאל על כך שהוא אמר למבררת כי "אתה לא מדבר כך על קולגה" וענה כי הנתבע אמר על מתלוננת 2 שהיא לא יודעת לעשות כל מיני דברים והוסיף: "...אם יש לי קולגה לא הייתי משדר עליו שהוא לא יודע, בצורה כזאת. [REDACTED], ידוע שהוא blunt אז הוא אמר את דעתו" (פר' 15/8/24, בע' 69).

כאשר נשאל אם הנתבע פוגע בכבודם של אנשים, העד ענה שהכל מקצועי ולגיטימי "אבל זה בלאנטי" (שם, בע' 103). כאשר התבקש לחדד את שאלת הפגיעה בכבוד, הוא ענה: "אם הבן אדם שומע זה היה פוגע בו" (שם, שם).

11. הדברים האמורים גם מתיישבים עם דבריו של [REDACTED] בפני המבררת, אשר סיפר כי:

"ל[REDACTED] יש טמפרמנט שמדי פעם הוא צועק, הוא מתלהם, הוא יכול להיות לא נעים. היו פה ושם טונים לא נעימים. היו פעמים שהוא צעק עלי [REDACTED]. באה וניסתה לרכך...ברור שזה לא לגיטימי. אלה דברים יומיומיים לא נעימים..."

הוא הוסיף כי היו "פה ושם טונים לא נעימים" כלפי המתלוננת 1. יוער בהקשר זה כי ההשערה שהעלה הנתבע על כך שההתאמה בין דברי [REDACTED] לבין עדות המתלוננת נבעה משיחות שהם קיימו ביניהם כתוצאה מיחסי חברות אינה נשענת על עובדות.

12. פרופ' [REDACTED] העידה בבית הדין כי היא לא זוכרת את הנתבע צועק על סטודנטים וכי הנתבע הוא מנטור קרוב לסטודנטים. הוא נהג להדריך סטודנטים משותפים שלהם והשקיע בכך זמן. לדבריה, הנתבע בוודאי לא גער בהם אלא לימד אותם (פר' 10/6/25, ע' 103-105).. עם זאת, פרופ' [REDACTED] ציינה בפני המבררת, בתגובה לשאלה שנשאלה ביחס לארוע הנוגע להתייחסות של הנתבע למתלוננת 3, כי יש אצלם הרבה חמי מזג, וכי הנתבע יכול להגיד דברים כמו "כמה פעמים אני צריך להגיד" ואולי להגיד דברים "טיפה באגרסיביות". (לעדותה בבית הדין ביחס לדברים אלה, ר' שם, שם). כאשר פרופ' [REDACTED] נשאלה למה היא התכוונה בדברים שאמרה אצל המבררת, על כך שהנתבע יכול להיות חם מזג, היא ענתה: "שהוא חם מזג, קצת מרים את הקול. לא הרבה, כתבתי קצת" (פר' 10/6/25, בע' 128).

אופן ההתבטאות של הנתבע כלפי המתלוננות וכלפי [REDACTED] הנתפס בעיני הנתבע באופן סובייקטיבי כ"אגרסיבי" היה לעתים אגרסיבי ופסול, כמפורט בהמשך. אין מדובר באותם מקרים רק בשיח ישיר ונטול גינוני נימוס.

13. על חבר הסגל האקדמי מוטלת חובה להתבטא כלפי סטודנטים וכלפי המונחים על-ידיו באופן מכובד. עליו לפתח "מזג אקדמי" (בהקבלה ל"מזג שיפוטי"). יש לזכור כי דווקא ככל שחבר הסגל רוכש מוניטין מוגברים בקהיליה האקדמית, המשקל המיוחס לדבריו על ידי הסטודנטים והמונחים מתעצם. חיווי דיעה שלילי על אישיותו של מי שמצוי תחת מרותו (להבדיל מביקורת עניינית על מעשיו ומחדליו) עלול ליצור נזק כבד לדימוי העצמי של אותו אדם, אשר יקשה עליו גם המשך דרכו.

14. הנתבע זימן לעדות קולגות וסטודנטים שלו, אשר תיארו אותו כמדען בעל שם עולמי, מנחה מסור והגון, אדם המקדיש את כולו לסטודנטים ולמחקר שלהם, נוהג באופן מקצועי, מכבד ומנומס כלפיהם, ויוצר סביבו אווירה נעימה ומקצועית. עדויות ההגנה מצביעות על כך כי סביבת העבודה במעבדה הייתה נעימה וחיובית, ללא מורא כלפי הנתבע. עדי הנתבע העידו כי לא היו נוכחים בהתנהלות פסולה כלשהי של הנתבע כלפי המתלוננות וכלפי [REDACTED]

15. את הפער הרחב מאוד בין העדויות מטעם הנתבע לבין עדויות התביעה ניתן להסביר בכך כי היחס של הנתבע כלפי מי שהוא אינו מעריך מבחינה מקצועית ואקדמית הוא שונה במובהק מן היחס שלו כלפי האחרים, כגון הסטודנטים שהוא שימש להם כמנחה והעידו בתיק זה וכן קולגות של הנתבע שהעידו. את המתלוננות 1 ו-3 הנתבע לא העריך כלל מבחינה מקצועית ואקדמית, כמו גם את [REDACTED] את המתלוננת 2 הנתבע העריך, אך היחסים שלו עימה עלו על שרטון לאחר מינוייה של המתלוננת 2 כחברת סגל בכיר וכמנהלת המעבדה. זאת, נוכח שאיפתה לעצמאות מחקרית ותפקודית

מלאה תוך ניתוק הזיקה שלה לנתבע והתנערות מגישתו השלטנית והביקורתית כלפיה, וסירובו של הנתבע להשלים עם מעמדה החדש של המתלוננת 2.

עדי ההגנה בהכרח לא היו נוכחים, מטבע הדברים, בכל האינטראקציות של הנתבע עם המתלוננות. כמו-כן, אין סיבה להניח כי העדים הקשיבו לחילופי דברים של הנתבע עם המתלוננות ועם [REDACTED] בשעה שהיו עסוקים בשיחות עם אחרים (בנוסף, [REDACTED] העיד כי נהג לשבת לעבוד עם אזניות וכך גם [REDACTED] במידה חלקית). זאת, מה גם שחלקם של העדים אינו דובר [REDACTED] (דבר רלוונטי כאשר מדובר במתלוננת 1). יש לזכור כי הטחת אמירות משפילות ומעליבות אינה דורשת השקעה אלא של דקה או דקות בודדות.

יוער עוד כי הנתבע העיד שדברי המתלוננת 2 שלפיהן הוא לא זוכר דברים היא בגדר גילנות. עם זאת, הוא אישר את הטענה כי הוא סובל מבעיות זכרון וכי הוא שוכח דברים. הוא הוסיף כי "זה שאני לא זוכר דברים זה נכון, אני יודע את זה, זה לא אומר שצריך להזכיר לי את זה" (ר' פר' 4/11/24, ע' 72, 73, 74). אפשר כי ביחס לחלק מן הארועים לא נטבעו בזכרונו במלוא עוזם דברים קשים שאותם הטיח, בעוד שאצל הנפגעים, תחושות העלבון וההשפלה נותרו בקרבם.

16. טענת הנתבע בדבר קיום קנוניה נגדו ובדבר טוויית עלילת-שווא נגדו אינה מבוססת. אכן, במהלך פעילותן של המתלוננות במעבדה היה ביניהן שיח סביב התנהלות הנתבע. המתלוננת 1 סיפרה למתלוננת 3 על התעמרות הנתבע בה (ר' הפירוט בע' 118 לסיכומי התביעה). בנוסף, כנטען על ידי הנתבע בסיכומיו (ע' 90), מתלוננת 1 סיפרה למתלוננת 2 על התנהלות פסולה של הנתבע כלפיה, במהלך כנס [REDACTED]. עוד נכון הדבר כי הגשת התלונה על ידי מתלוננת 3 נעשתה בעקבות כך שמתלוננת 1 הודיעה למתלוננת 3 על הגשת תלונתה וביקשה ממנה להגיש אף היא תלונה. בנוסף, מתלוננת 3 העידה כי הגישה את התלונה כדי לסייע למתלוננת 1, אף שהיא עצמה, לא "בער" בה הדבר לעשות כך. נתון נוסף שהודגש על ידי הנתבע הוא כי כל שלוש התלונות הוגשו בסמיכות זמנים, בחודש יולי 2023.

17. המסקנה העולה מכך היא כי הייתה תקשורת בין המתלוננות ביחס להגשת התלונות, אך מכאן ועד לתיאום תוכן הגרסאות ביניהן ובדיית אירועים שלא ארעו, לצורך נקמה בנתבע, קיים מרחק רב. אין בסיס ראיתי לגרסה כי המתלוננות רקחו קנוניה ותיאמו ביניהן עדויות לצורך ביצוע עבירות של מסירת עדויות-שווא, וכל זאת מחמת חוסר שביעות רצון מן הקשר המקצועי עם הנתבע. כל מתלוננת וסיפורה שלה, אשר אותו יש לבחון מבחינה ראיתית, לגופו של עניין.

ביחס למתלוננת 3, נכון הדבר כי עדותה על כך שהיא לא ששה להגיש תלונה כיוון שהעניין לא "בער" בה, יש בה כדי להצביע על כך כי עוצמת החוויה הסובייקטיבית שלה ביחס לרמת הפסול בהתנהגות הנטענת של הנתבע כלפיה היא מוגבלת. יהיה צורך לקחת זאת בחשבון בניתוח הראיות.

18. עוד יצוין, כללית, כי חלק מטענות המתלוננות לא נסתר באופן חד על ידי הדברים שמסר הנתבע במיפגש עם המבררת, עו"ד בורוביץ. הנתבע הסביר זאת בכך שהוא לא זכר באותה עת פרטים שונים, אשר בהם הוא נזכר בהמשך, לאחר שעיין בחומרים שונים. כמו כן הוא ציין כי בפגישה עם המבררת

הוא לא ידע במה הוא מואשם. אין להתעלם מן האימרות של הנתבע בפני המבררת, אך במסגרת ההערכה הכוללת של העדויות יש לקחת בחשבון, לפי העניין, גם את האפשרות לכך כי הנתבע אכן לא זכר בעת המפגש עם המבררת פרטים מסוימים, וזכרונו רוענן לאחר עיון במסמכים ובפירוט האישומים.

יש לציין כי הנתבע שכר את שירותיו של משרד עורכי דין והפגישה שלו עם המבררת התקיימה במשרד של באת-כוחו, בהשתתפותה ובהשתתפות בתו. לא הועלו במפגש טענות ביחס לאופי המידע שנמסר לנתבע טרם המפגש. פרטיכל המפגש של הנתבע עם המבררת הועבר לאחר המפגש לנתבע, שלא העביר לאחר מכן הערות לפרטיכל (ר' פר' 6/1/25, ע' 44 – 45).

19. הנתבע טען כי מסקנות המבררת לקו בפגמים מהותיים, כיוון שבין היתר, המבררת התעלמה מעדויות מרכזיות הסותרות את גרסת המתלוננות ולא נתנה משקל ראוי לטענות הנתבע. בנוסף, המבררת לא התייצבה לעדות בפני בית הדין (יצוין כי לאחר הבירור, עו"ד בורוביץ מונתה לשיפוט). פסק דיני אינו נסמך על מסקנות המבררת, ועל-כן טענות אלה אינן טענות הכרעה. הערך הראייתי של ההליך בפני המבררת מצוי באימרות שנאמרו באותו בירור על ידי הצדדים המעורבים.

20. בין היתר, הנתבע טוען בסיכומיו כי התוצאה שנגרמה לו היא קשה ועולה בהרבה על עונשים שנגזרו במקרים חמורים יותר. אין מקום לטענה זו בשלב הנוכחי. פסק הדין דן בשאלה ההרשעה או החפות. עניינה של טענה זו של הנתבע הוא בשלב הטיעונים לעונש, במקרה של הרשעה.

התנהגות שאינה הולמת חבר סגל אקדמי – כללי

21. "עבירת הסל" של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי מחייבת איזונים הולמים, לתחיתת קו הגבול בין התנהלות בלתי רצויה "גרידא" מבחינה אקדמית, מינהלית או חברתית לבין התנהלות המהווה עבירה משמעתית ממש. בהינתן הקושי הטמון ב"עבירת סל" מעין זו, מבחינת "עקרון החוקיות" והיכולת לצפות מראש אם התנהלות נדונה מהווה עבירה משמעתית, יש להגביל עבירה זו למקרים שבהם קיים פסול מובהק בהתנהלות חבר הסגל האקדמי.

22. ברי כי רצוי הדבר שמנחה יעודד את המונחה בהתקדמותו האקדמית ויעצים את יכולותיו. דא עקא, אם הוא אינו ממלא משימה זו, אין לקבוע כי הוא ביצע מחמת כך בלבד עבירה משמעתית. קיים הבדל בין "מנחה רע" או מנחה "לא נדיב" ו"לא תומך" לבין עבריין משמעת.

הקשר בין מנחה לבין מונחה ובין עובדים באוניברסיטה הוא בעל אופי נמשך, מטבע הדברים, במסגרת קשר כזה נאמרות אמירות שונות, חלקן בלתי מוצלחות ובלתי-ראויות. קיים קושי להעביר מערכת יחסים נמשכת תחת "זכוכית מגדלת" ביחס לכל אמירה. דרושה רמה משמעותית של חומרה - ברמה האיכותית ו/או הכמותית, על מנת לבסס קיומה של עבירה משמעתית. עצם היצירה של אווירה לא נעימה, המלווה בגישה שיפוטית ביקורתית ובלתי-קונסטרוקטיבית, אינו מהווה עבירה משמעתית, אף כי יש בכך כדי לחרוג מהגישה הנאותה המצופה ממנחה ומקולגה. יש להבחין בהקשר זה בין ביקורת עניינית לבין ביקורת אחרת; בין ביקורת על מעשים או מחדלים לבין ביקורת על האישיות.

23. אסור לחבר הסגל להשפיל את המונחה או העובד באוניברסיטה. בהקשר ליחסי מנחה – מונחה, המנחה זכאי (וראוי כי כך יעשה) להעיר הערות ביקורתיות על תיפקוד המונחה, אך אמירות משפילות על אופיו של המונחה תהוונה עבירת משמעת. כך, למשל, יש להבחין בין אמירה כי על המונחה להשקיע יותר עבודה ומאמץ לבין אמירה כי הוא "עצלן". יש להבחין בין אמירה כי עבודת המונחה אינה טובה לבין אמירה כי המונחה אינו נבון או כי הוא "טיפש".

כאשר ההתנהגות הבלתי הולמת הנטענת היא מילולית, עשויים להתקיים לעתים פערים בין התוכן האובייקטיבי של דברים הנאמרים על ידי אדם לבין האופן שבו הם נתפסים ומתפרשים על ידי הנמען להם. זהו היבט אשר יהיה צורך לקחתו בחשבון בניתוח הספציפי של האירועים. עם זאת, יוער כי על חבר הסגל לשקול גם כיצד דבריו נתפסים על ידי הצד השומע אותם.

על רקע האמור לעיל אבחן כעת את פרטי המקרים.

חלק ב – המתלוננת 1

האישומים בגין התנהגות שאינה הולמת חבר סגל אקדמי

כללי

24. הנתבע שימש כמנחה של המתלוננת 1, [REDACTED] בעבודת הדוקטורט שלה (ההתייחסות ל"מתלוננת" בחלק זה תהיה למתלוננת 1, אם לא מצוין אחרת). על-פי כתב התביעה, הנתבע נהג להעליב את המתלוננת, לצעוק עליה להשפיל אותה (גם בפני עובדים אחרים) ולהתנכל לה.

25. הנתבע העיד, בין היתר, כי הוא לא יכול היה לנהוג במתלוננת באופן המתואר בכתב התביעה, שכן היא נהגה לשהות מעט מאוד במעבדה. אכן, המתלוננת ציינה כי נוכח האווירה הקשה בינה ובין הנתבע, היא עבדה פעמים רבות מרחוק (ובתקופה מסוימת, עברה לעבוד במעבדתו של פרופ' [REDACTED]). עם זאת, אין חולק כי בתקופה הראשונה לעבודתה היא נהגה להגיע למעבדה באופן סדיר, ובכל מקרה היא שהתה בהמשך מדי פעם במעבדה, כך שלא ניתן לקבל את הטענה בדבר היעדר הזדמנות לבצע את העבירות הנטענות.

כפי שאצביע להלן, הוכח כי הנתבע נהג לא אחת באופן משפיל כלפי המתלוננת באופן החורג מביקורת מקצועית לגיטימית כנטען על ידי הנתבע.

26. חלק ניכר מעדויות הנתבע התייחס לטענותיו כי המתלוננת השקיעה בעבודתה מאמצים מועטים בלבד, נעדרה רבות מן העבודה, הגישה חומרים דלילים, ציפתה כי אחרים יעשו את עבודתה במקומה, ולא עמדה במטלות שלה ובמועד הגשתן. כן ביקש הנתבע להוכיח עבודת הדוקטור שלה הייתה בעיקרה העתקה מעבודה אחרת.

לא מצאתי להכריע בטענות אלה. גם אם אניח לצורך העניין כי יש בהן או בחלקן ממש, אין הן יכולות להכשיר יחס משפיל כלפי המתלוננת. הנתבע היה זכאי להימנע מקבלתה כתלמידת מחקר והוא זכאי היה להפסיק את עבודתה כמלגאית ו/או את מעמדה כתלמידת מחקר, אם הוא סבר כי כישוריה או עבודתה אינם מתאימים לנדרש. הוא גם היה זכאי לפסול את העבודה שהגישה (הנתבע הסביר כי הוא לא רצה לפסול את העבודה על מנת שלא ייגרם לה נזק). בכל מקרה, דבר מכל אלה אינו מצדיק נקיטת יחס משפיל כלפי המתלוננת, אם כך היה יחסו של הנתבע.

הנתבע טען בסיכומיו כי המניע לתלונת המתלוננת היה תסכול מקצועי נוכח יכולותיה הנמוכות והשקעתה המעטה, כאמור לעיל, דבר שהוביל אותה לפתח נרטיב של התעמרות מצד הנתבע ולחפש נקמה. זו ספקולציה מרחיקת-לכת, המניחה כי המתלוננת הייתה נכונה להגיש תלונת-שווא ולהעיד עדות שקר על-מנת לבצע נקמה זדונית, לאחר שסיימה את מטלת הדוקטורט. אין ספק כי המתלוננת חשה כעסים כלפי הנתבע. עדיין השאלה היא אם כעסים אלה נבעו מהתנהלות פסולה של הנתבע אליה, אם לאו.

27. הנתבע ביקש בסיכומיו לערער על מהימנות עדותה של המתלוננת. בין היתר, נטען כי המתלוננת לא הבחינה בין תחושותיה הסובייקטיביות ביחס להתנהלות הנתבע כלפיה לבין המציאות האובייקטיבית. כמו-כן, כמפורט להלן, הנתבע הצביע על היבטים שונים הפוגעים במהימנות המתלוננת.

28. כך, הנתבע הצביע על פער בין דבריה של המתלוננת במפגש שלה עם המבררת, בדבר כך שהיא הרגישה כי אפשר "להעיף" אותה מהמדינה כיוון שלא הייתה אזרח ישראל, לבין עדותה בבית הדין שלפיה הנתבע איים עליה בנדון באופן מפורש. אני סבור כי יש בכך בהכרח סתירה. אפשר כי התחושה הנדונה נוצרה כתוצאה מאיום כאמור, והמתלוננת התייחסה בפני המבררת רק ל"שורה האחרונה" – לתחושת היותה פגיעה בעניין זה.

29. עוד נטען על ידי הנתבע, במסגרת הצבעה על פער בין המציאות לבין תחושותיה הסובייקטיביות של המתלוננת כי המתלוננת אישרה בחקירה הנגדית כי הנתבע לא כינה אותה מעולם "שקרנית", אלא הוא רק רמז לכך (פר' 7/7/24, ע' 139 - 140). אכן, כך הדבר. ברם, אם הרמז ברור, הדבר מקביל לאמירה מפורשת. העדויות המפורטות בפסק דיני זה מאששות כי הנתבע אכן סבר כי המתלוננת

משקרת ביחס למצבה הרפואי, על מנת להסוות את עצלנותה. האמירה המעליבה שלו ביחס לאישור הרפואי שקולה במידה רבה לאמירה שלו כי המתלוננת שיקרה ביחס להיותה חולה (ר' הדיון בהמשך).

30. הנתבע הצביע בסיכומיו על כך שהתביעה לא הביאה לעדות את [REDACTED] אשר לפי דברי המתלוננת שמע את הנתבע מתייחס אליה בכעס או בזלזול, ולכן יש להניח כי הוא לא היה תומך בגרסתה. ברם, בעניין זה יש לשים לב לכך כי המתלוננת אמרה: "I think that [REDACTED] might have heard it. He was not like standing in front of me at that point, but he was like....so I assume he might have heard it, but I don't know if he really heard it or paid attention."

(פר' 15/8/24, ע' 7). המתלוננת רק אמרה אם כן באופן מהוסס כי יתכן [REDACTED] שמע את הדברים, אך היא לא ידעה אם כך הדבר. הנפקות של אי-זימון [REDACTED] לעדות היא כי לא הוכח שהוא שמע את הדברים, אולם אין הדבר פוגע במהימנות המתלוננת, אשר מלכתחילה לא הייתה בטוחה כי [REDACTED] שמע זאת.

31. המתלוננת הגישה לבית הדין אישורים רפואיים שונים ביחס לתקופה [REDACTED],

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

32. בניגוד לנטען סיכומי הנתבע (ס' 476 – 479), אין פער מהותי בין דברי המתלוננת לבין עדות פרופ' [REDACTED] ביחס לתוכן השיחה ביניהם. אכן, המתלוננת ציינה בתלונה שלה לפרופ' ברוש (ת/14) כי פרופ' [REDACTED] אמר לה כי לצורך הגשת תלונה וטיפול בה יהיה עליה להישאר עוד ששה חודשים בארץ. פרופ' [REDACTED] אמנם העיד בבית הדין כי הוא לא דיבר על ששה חודשים, אך ציין כי אמר למתלוננת שכדאי לה להימנע מעימות עם הנתבע, גם כי אין לה זמן, בנסיבות העניין, שכן המתלוננת אמרה לו שהיא חודש לפני נסיעה לארץ שלה (פר' 15/8/24, ע' 35). בוודאי יש להבין אם כן מדברים אלה כי הוא אמר למתלוננת שהדבר ייקח יותר מחודש. נוכח המורכבות המסתברת של ניהול הליכים משמעתיים, סביר להניח כי שני הצדדים הבינו והעריכו כי הדבר ידרוש מספר חודשים, בין אם משך הזמן צוין במפורש על ידי פרופ' [REDACTED] (והדבר נשמט מזכרוננו במהלך העדות) ובין אם מדובר רק במסקנה של המתלוננת מן האמירה של פרופ' [REDACTED] כי אין לה זמן לכך.

המתלוננת ציינה כי פרופ' [REDACTED] אמר לה שיהיה מאוד קשה להיאבק בנתבע, שכן יש לו הרבה קשרים והרבה כסף. בס' 478 לסיכומי הנתבע נטען כי פרופ' [REDACTED] הכחיש טענה זו של המתלוננת, ולא היא. הוא הודה בעדותו כי זו "אולי רוח הדברים" (פר' 15/8/24, ע' 33). בכך הוא אישר את מהות הדברים, מבלי "להתחייב" לגבי כל פרט בהם. אין זה נכון הנטען על ידי הנתבע, כאילו פרופ' [REDACTED] אמר שזו "לכל היותר" רוח הדברים "כפי ש[REDACTED] הבינה אותה". העד גם הוסיף כי "...המנחה חזק לקבוע את איכות התזה...". עוד הוסיף וציין במפורש: "...ויכול להיות שבגלל זה אני אמרתי לה – יש לו כוח ויש לו מוניטין, גם כסף, זה המלגה או הקיום, במיוחד לסטודנט בינלאומי, תלויה במנחה, אנחנו נותנים את המלגה וזה יכול להיות שהמשמעות שאמרתי לה, שיש לו את הכוח הזה וכו'...הבעיה הכוח שלו עמד בפניו בזה שהוא יכול באמת למנוע את הדוקטורט ויש לו את זה, לכל מנחה, זה החופש האקדמי שלנו, ועל כן זה מה שאמרתי, שיש לו את הכוח הזה..." (שם, בע' 33 – 34).

באשר לטענת הנתבע כי פרופ' [REDACTED] לא ציין כי הנתבע התבטא כלפי המתלוננת באופן פוגעני, הדבר אינו מדויק. פרופ' [REDACTED] העיד כי המתלוננת אמרה לו שהנתבע מזלזל בה וחשב שהאיכות המדעית שלה היא לא כמו אחרים. הוא ציין כי היא דיברה על השפלה מצד הנתבע (פר' 15/8/24, ע' 29). הוא גם הזכיר כי היא הייתה במצוקה והתייחסה לצעקות. בכל הנוגע לאי-מסירת פרטים על הארועים, איני רואה קושי בכך. מדובר בפגישה עם [REDACTED] שבמסגרתה המתלוננת ניסתה למצוא פתרון לשאלה אם יתאפשר לה לסיים את הדוקטורט. לצורך כך, די היה במסירת ה"שורה האחרונה" ביחס להתנהלות כלפיה. בכל הנוגע לעניין ההטרדה המינית, צודק הנתבע בטענתו כי העניין לא הוזכר בשיחת המתלוננת עם [REDACTED] השאלה אם יש לגזור מכך מסקנות תידון בהמשך.

33. איני מוצא ממש בטענת הנתבע בסיכומיו ביחס לחוסר מהימנות המתלוננת עקב עדות המתלוננת על הקשר בינה לבין ד"ר [REDACTED]. המתלוננת העידה כי היא מכירה את ד"ר [REDACTED] וציינה כי נפגשו מספר פעמים ביחס לאינטרסים המקצועיים שלהם (פר' 7/7/24, ע' 109). ד"ר [REDACTED] העידה כי היא שיתפה פעולה עם המתלוננת ביחס למצגת שהיה על המתלוננת להכין. מדובר אם כן, אכן, בשיתוף פעולה מקצועי כלשהו. נכון כי ד"ר [REDACTED] הרחיבה בנדון וציינה כי היא למעשה עבדה בשביל המתלוננת בהכנת המצגת. ברם, יש לזכור כי גרסת ד"ר [REDACTED] לא הועלתה בפני המתלוננת כך שהמתלוננת לא נדרשה להרחיב בהקשר זה. ואמנם, גם לא היה מקום לכך, שכן אופן התנהלותה של המתלוננת במסגרת שונה, בעבר, חורגת ממתחם הרלוונטיות של תיק זה.

34. הנתבע טען (ע' 101 – 102 לסיכומיו) כי יש לפקפק במהימנות המתלוננת כיוון שהיא הציגה מצג כוזב ביחס לרקע המקצועי שלה. מסתבר כי המשרה שלה לא הייתה באוניברסיטת [REDACTED], אלא במכון [REDACTED]. היא גם לא ציינה כממליצים את פרופ' [REDACTED] (שמסתבר כי הוא חבר טוב של הנתבע) או ממליצים ממכון [REDACTED], כיוון שחששה כי לא יתנו לה המלצה טובה.

המתלוננת נחקרה בעניינים אלה (פר' 7/7/24, ע' 100 - 109). בין היתר היא נשאלה מדוע במקום מסוים בתולדות החיים היא הזכירה כי מכון [REDACTED] קשור ל[REDACTED], ולא כך במקום אחר. המתלוננת הסבירה כי מכון [REDACTED] הוא סניף של המרכז, המצוי [REDACTED], ואין רבותא באזכור הקשר ל[REDACTED] במקום אחד והימנעות מכך במקום אחר. בכל מקרה, אלה גופים קשורים. היא העידה עוד כי ההתייחסות לאוניברסיטה [REDACTED] הייתה כמקום שבו היא למדה את התואר הראשון.

איני סבור כי הוכחה כוונת הטעיה של המתלוננת, בנושא האמור. באשר לרשימת הממליצים, כאשר אדם מגיש מועמדות למשרה ואינו מתבקש למסור רשימה של כל מי שהיו לו קשרי עבודה עמו, אלא רשימת ממליצים, הוא מטבע הדברים יציין את מי שהוא סבור כי יגיש המלצה טובה עבורו. יוער גם כי אין עדות על כך שהמתלוננת ידעה אז כי פרופ' [REDACTED] הוא חבר טוב של הנתבע.

בכתב התביעה נטענו ארועים שונים המצדיקים לדעת התביעה את הרשעת הנתבע. אבחן עתה ארועים אלה אחד לאחד. יוער, למען הבהירות, כי סעיפים 7 ו-28 לכתב התביעה מתייחסים באופן כללי ל"שורה האחרונה" של המסקנות העובדתיות והמשפטיות אשר יש להסיק, לטענת התביעה, נוכח התנהלות הנתבע כלפי המתלוננת. מסקנות נטענות אלה נסמכות על הארועים המסוימים אשר פורטו בכתב התביעה וינותחו להלן.

ההערה ביחס לחולצה עם עיני חתול

35. אין מחלוקת כי באחת ההזדמנויות המתלוננת הגיעה למעבדה כשהיא לבושה בחולצה שעליה מוטבע פרצוף של חתול עם עיניים גדולות. המתלוננת ציינה בתלונתה לנציבה כי הנתבע נעץ עיניים בחזה שלה ואמר לה בחיוך: "יש לך כאלה עיניים! זה מסיח את דעתי". בעדותה ציינה המתלוננת כי הנתבע התכוון באמירה זו לשדיים שלה וכי היא חשה מוחפצת (פר' 7/7/24, ע' 29 - 30). האישום בסעיף 8 לכתב התביעה מתייחס לאמירה זו.

התביעה מצביעה בסיכומיה (ע' 20 - 21) על כך כי עדות הנתבע בעניין זה הייתה מבולבלת והיא לא תואמת לכך כי במפגש עם המבררת הנתבע ציין כי הוא אינו זוכר את המקרה (בניגוד לטענה זו, יש לומר כי במפגש עם המבררת (ר' ת/33) הנתבע אמנם ציין כי הוא לא זוכר "אבל יכול להיות שהסתכלתי על העיניים של החתול"). בעדותו בבית הדין הנתבע אמר כי "ולכן יכול להיות שאמרתי שיש, איזה עיניים יש לחתול הזה"? (פר' 9/12/24, ע' 80). עם זאת, הוא הכחיש שם הקשר מיני. כמו כן הוא העיד (פר' 20/1/25, ע' 62) כי הוא לא נעץ עיניים בחזה של המתלוננת אלא הגיב על העיניים של החתול וכי אם הוא אמר את המיוחס לו, הוא לא רואה בכך שום בעיה. בעדותו אישר אם כן הנתבע בחצי-פה כי יתכן שהדברים נאמרו, אבל הכחיש קיום כוונה מינית בהקשר זה.

36. אני נותן אמון בעדות המתלוננת ביחס לכך שהדברים נאמרו, ולמעשה הנתבע לא ממש הכחיש זאת. עם זאת, מתעוררת שאלה כיצד יש לפרש את האמירה הזו. אף כי אפשר אמנם להבין זאת כאמירה בהקשר מיני, כפי שחשה המתלוננת, אפשר גם כי מדובר באמירה תמימה על כך שעניינם גדולות הצופות בו מסיחות את דעתו של הנתבע במהלך העבודה. כללית, אין זה ראוי כי מנחה יעיר הערות ביחס ללבושו של מונחה, ואין הדבר מעניינו. עם זאת, אין די באמירה רבת-משמעות מעין זו כדי להרשיע בעבירה משמעותית.

ההערה ביחס לשרוולים הארוכים

37. בסעיף 9 לכתב התביעה נטען כי הנתבע אמר למתלוננת, כאשר היא הגיעה לבושה עם שרוולים ארוכים: "למה את לבושה ככה ביום כל כך חם? את צריכה ללבוש בגדים פתוחים יותר". בעדותה בפני בית הדין המתלוננת מסרה כי הנתבע אמר לה: "Why are you wearing such long sleeves' shirt, shouldn't you wear something more open?" (פר' 7/7/24, ע' 30). מעדותה עולה כי בעיקר חשה אי-נעימות מכך כי הנתבע סבור שהוא יכול לומר לה מה ללבוש. הנתבע הכחיש בבית הדין כי הוא אמר זאת (פר' 9/12/24, ע' 80 – 81; פר' 20/1/25, ע' 74. במיפגש עם המבררת הוא ציין: "לא זוכר. שאני אמליץ לנשים מה ללבוש?" (ס' 24 לסיכום הפגישה).

גם על הערה זו לא ניתן לבסס הרשעה. מדובר בהערה שהושמעה ביום חם, המביעה תמיהה על כך כי למרות זאת, המתלוננת לבושה בבגד חם. מדובר בהערה מן הסוג העשוי להישמע באופן תדיר בין בני אדם העובדים יחד באותו מרחב. בין הנתבע לבין המתלוננת לא היו יחסים חבריים, אלא יחסי מנחה – מונחה. אין זה מעניינו של הנתבע אם סטודנטית תחת הנחייתו לבושה באופן כזה או אחר, וראוי היה לנקוט זהירות-יתר בהתבטאויות, אולם יהיה זה מרחיק לכת להסיק מכך כי ההקשר של ההערה הוא מיני. אמנם, התבטאויות אחרות של הנתבע, ביחס ללבושה של המתלוננת 2, אשר תנותחנה בהמשך, מעלות חשד לכך כי אין מדובר בעניינו עתה באמירה תמימה, אולם בהקשר למתלוננת 2 מדובר בהתבטאויות חוזרות וחוזרות יותר, בנסיבות שונות ובמערכת יחסים שונה, כפי שיפורט בהמשך. שאלה היא אם למרות היעדרה של כוונה מינית בהערה זו, יש להשקיף על כך כהתנהגות שאינה הולמת. איני סבור כך. ההערה אינה משפילה ואין לפרש אותה כמתיימרת להורות למתלוננת כיצד להתלבש (יושם גם לב כי ההערה נוסחה כשאלה).

ההערה ביחס ליובש בשפתיים

38. על-פי כתב התביעה (סעיף 9), ביום שבו מזג האוויר היה יבש ועור השפתיים של המתלוננת התקלף, הנתבע העיר לה: "איך את מנשקת את בעלך עם שפתיים כאלה?"

המתלוננת איששה בעדותה טענה זו (פר' 7/7/24, ע' 27 – 28). הנתבע הכחיש בעדותו בחקירה הנגדית כי הוא אמר זאת וציין כי זה שקר (פר' 20/1/25, ע' 50 – 51). בעדותו בחקירה הראשית הנתבע אמר, ביחס לאמירה זו, כי "אני לא זוכר ולא יכולתי להגיד את זה, זה לא..". (פר' 9/12/24, ע' 81). במהלך עדותו בחקירה הנגדית, התביעה עימתה את הנתבע עם הפער הלכאורי בין האמירות האלה. הנתבע השיב כי אין בכך סתירה (ר' פר' 20/1/25, ע' 51 – 52).

קיים אכן פער בין תשובות אלה של הנתבע. תשובתו בעדות הראשית אינה נחרצת והאמירה כי הוא לא יכול היה להגיד את הדברים המיוחסים לו נסמכת למעשה רק על הכרתו כי אין הדברים המיוחסים לו תואמים את התנהלותו הכללית ואת אופיו (ר' דבריו בפר' 20/1/25, ע' 51, שלפיהם: "אוקיי, אז אני חוזר על זה ואני אומר, אני לא מדבר ככה, זה לא תחום ההתעניינות שלי. שפתיים של מישהו"). יש להעיר, בהקשר זה, כי אמירת אימרה מן הסוג המיוחס לנתבע אינה מחייבת כי יהיה מדובר ב"תחום ההתעניינות" של אומר האימרה. גם במנותק מכך, אני נותן אמון בעדות המתלוננת. בנוסף לאופי המהימן הכללי של עדותה, כפי שצינתי לעיל, מדובר בעדות על אמירה ספציפית מאוד, אשר קשה להניח כי המתלוננת בדתה אותו מלבה.

39. הערה זו של הנתבע הייתה חמורה מאוד. היא חורגת במובהק מהערה טריוויאלית בהתייחס למזג האוויר. הנתבע התייחס בכך באופן משפיל לגוף של המתלוננת ולמיניותה, באופן מאוד מביך. הדבר מצמיח בעליל עבירה של התנהגות בלתי-הולמת. לשאלה אם מבחינה משפטית מדובר גם בהטרדה מינית (דבר שיוביל ל"היבלעות" העבירה של התנהגות בלתי הולמת, בעבירת ההטרדה), אתיחס בנפרד בהמשך. אציין כבר עתה, כי איני מוצא רבותא בכך שהמתלוננת לא הזכירה במיפגש עם פרופ' [REDACTED] כי בוצעו כלפיה עבירות של הטרדה מינית. ראשית, מוקד המיפגש היה היחס המשפיל הכללי של הנתבע כלפי המתלוננת וחששה כי לא יתאפשר לה לסיים את הדוקטורט. היא ציפתה לסיוע בעניין זה. ואמנם, כפי שגם יפורט בהמשך, עיקר הפסול בהתנהלות הנתבע כלפי המתלוננת, באופן כללי, אינו טמון בהקשר המיני. שנית, אין לצפות מן המתלוננת כי תדע את הפרשנות המשפטית ביחס ליסודות העבירה של הטרדה מינית. שלישית, כפי שהצביעה הפסיקה לא אחת, תלונות בגין הטרדה מינית מוגשות לעתים מזומנות רק זמן רב לאחר הארועים, מטעמים רגשיים וחברתיים.

ההערה ביחס למשקל גופה של המתלוננת

40. המתלוננת העידה כי כאשר אמרה לנתבע שיש לצאת לארוחת צהריים, הנתבע השיב כי היא צריכה לאכול, אחרת היא תאבד משקל וזה יהיה חבל (פר' 7/7/24, ע' 30 – 31).

הנתבע העיד כי מדובר בהמצאה של המתלוננת והדברים לא נאמרו (פר' 20/1/25, ע' 74 – 75).

עדות המתלוננת מהימנה עליי, מהסיבות שצינתי לעיל.

מדובר בהערה צינית ומשפילה, ברמת חומרה גבוהה. אין צריך לומר כי אין זה עניינו של הנתבע לעסוק באופן כלשהו במראה ובמשקל של סטודנטית תחת הנחייתו, ובוודאי אין הוא זכאי להשפיל

אותה. הנתבע לא העריך את המתלוננת והרשה לעצמו ליתן דרור ללשונו. בכך ביצע עבירה של התנהלות בלתי-הולמת.

אדון בהמשך בשאלה אם יש בהתנהלות זו גם משום הטרדה מינית.

יש להחיל בעניין זה את סעיף 18.8.2 לתקנון המשמעת, המאמץ את ההסדר בסעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי. ההוראה מאפשרת הרשעה בעבירה שלא נטענה, אם הייתה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן. מדובר בפרט מסוים במסכת נטענת של התנהלות מילולית פוגענית כלפי המתלוננת, באופן כללי. לנתבע הייתה הזדמנות הולמת להתגונן. בנוסף, הוא לא התנגד להעדת המתלוננת בעניין זה והעיד בעצמו ביחס לכך.

ההערה ביחס לצילום

41. סעיף 11 לכתב התביעה מתייחס לשני ארועים שבהם המתלוננת ניקתה את [REDACTED] כיוון שהמתלוננת העידה על כך שהיא חושבת כי מדובר בארוע אחד (פר' 7/7/24, ע' 34), נשמט הטענה כי מדובר בשני ארועים.

על פי עדות המתלוננת, היא הצטלמה בתוך [REDACTED] לצורך פרזנטציה. הנתבע אמר לה כי הוא מעדיף שהיא תצטלם ללא בגדיה, בביקני (פר' 7/7/24, ע' 31). בפר' 15/8/24, ע' 6, המתלוננת העידה כי הנתבע אמר לה שהוא היה מחבב יותר את התמונה אילו היא הייתה עם ביקני או ללא בגדים. נוכח הפער המסוים בין שני התכנים, אין להתייחס לגרסה המחמירה יותר עם הנתבע, שכוללת התייחסות לצילום ללא בגדים כלל.

התביעה פרטה בסיכומיה את הגרסאות שהעלה הנתבע ביחס לארוע זה. במפגש עם המבררת הוא טען כי הוא לא חושב שאמר זאת ואינו זוכר את הדבר, אבל המתלוננת נכנסה [REDACTED] וכתוצאה מכך [REDACTED] הוא ציין עוד, לאחר הערה של באת כוחו, כי אין סיכוי שהוא אמר את זה.

בעדותו בבית הדין הנתבע העלה את הטענה כי אסור להיכנס [REDACTED] אלא במקרים קיצוניים, שכן הדבר פוגע [REDACTED] (פר' 6/1/25, ע' 1). הוא טען כי המתלוננת נכנסה [REDACTED] כדי לדגמן וכי היא שמה את התמונה הזו בכל הרצאה שלה. כן הוסיף כי כאשר מטיילים [REDACTED] זו שלא לצורך, הדבר פוגע [REDACTED] (פר' 9/12/24, ע' 73). בהמשך הוא ציין כי כניסת המתלוננת [REDACTED] הרגיזה אותו בצורה רצינית כי הדבר פוגע [REDACTED] (פ' 6/1/25, ע' 1).

הנתבע העיד עוד כי יכול להיות שאמר למתלוננת לצאת [REDACTED] כי היא לא מיועדת לשחייה ואם היא רוצה לשחות, שתיקח בגד ים ותלך לבריכה של האוניברסיטה (פר' 6/1/25, ע' 2). הוא הכחיש כי אמר את המילה "ביקני" (שם, וכן פר' 20/1/25, ע' 82 – 83).

42. העדויות שהוצגו מצביעות על כך שלא היה איסור על ניקוי [REDACTED] במעבדה, עם [REDACTED] וכי הלכה ולמעשה, כך הדבר נעשה. הובאו עדויות ביחס לשאלה אם הניקוי שנעשה על ידי המתלוננת

גרם נזק [REDACTED], אם לאו, אולם אין צורך להכריע בעניין זה. הדבר אינו רלוונטי לשאלה אם הנתבע היה רשאי להתבטא כפי שנטען כי התבטא.

הנתבע סיפק הסבר סביר ביחס לתכלית דבריו והקשרם. הנתבע כעס. הוא ראה את הצילום כנסיון של המתלוננת "לדגמן" את עצמה [REDACTED], דבר המשקף גישה לא רצינית ולא מקצועית כלפי מעבדתו. נראה כי הוא אמר בסרקזם ובכעס אימרה ברוח "למה לא תלבשי ביקיני?" או אמירה קרובה לכך, באופן שנועד לומר כי המתלוננת מתייחסת [REDACTED] במעבדה כבריכת שחייה וכאתר צילום, ואין זה המקום לכך. איני סבור כי תכלית דברים אלה הייתה מינית וכי הנתבע אכן התכוון לשדל את המתלוננת ללבוש ביקיני. לא היה מקום להבין קיומו של הקשר מיני, גם ברמה האובייקטיבית. על-כן, הנתבע לא עבר בעניין זה עבירה של הטרדה מינית. אופן התבטאותו היה בלתי-ראוי, אך ספק אם הוא חצה את הרף הדרוש לצורך הרשעה בהתנהגות בלתי-הולמת.

ההערה על מפגשי גלים

43. על-פי סעיף 10 לכתב התביעה, הנתבע אמר למתלוננת: "כששני גלים נפגשים הם מקיימים יחסי מין ומולידים עוד גל". המתלוננת העידה כי הדברים נאמרו על ידי הנתבע (פר' 7/7/24, ע' 26 – 27) (וכך גם העידה המתלוננת 2, כמפורט בהמשך).

הנתבע לא חלק בעדותו על כך כי הדברים נאמרו, למעט טענתו כי לא איזכר את המילים "סקס" או "יחסי מין" (פר' 9/12/24, ע' 43, פר' 20/1/25, ע' 45). הוא העיד כי מדובר בתיאור מקצועי, המסביר כי כאשר שני גלים נפגשים, נוצר גל הנושא את ה-"DNA" של שני הגלים שנפגשו. לא הושמעו עדויות הסותרות תפיסה זו, מבחינה מקצועית.

עדי ההגנה העידו כי לא שמעו את הנתבע מתבטא באופן הכולל התייחסות ליחסי מין (ר' פירוט בע' 114 לסיכומי הנתבע). עם זאת, המשקל של דברים אלה קלוש. כאמור, אין להניח כי עדים אלה שמעו כל אינטראקציה בין הנתבע לבין המתלוננת, והעובדה כי הוא לא התבטא באותו אופן מול אחרים אינו מהווה ראיה משכנעת לשלילת האפשרות כי הוא התבטא כך מול המתלוננת.

על-פי סעיף 25 לדו"ח המפגש של הנתבע עם המבררת השיב הנתבע לשאלה של המבררת בעניין זה, אשר כללה גם את המילים "יחסי מין". הוא ציין בתשובתו: "זה יכול להיות כי זה מה שקורה".

אני סבור שהוכח כי הדברים המיוחסים לנתבע נאמרו על-ידיו.

ברי כי אילו הנתבע היה מסתפק באמירה כי שני הגלים מולידים גל עם איפיונים דומים לגלים המקוריים, לא היה בכך קושי כלשהו. האם עצם האזכור כי ה"הולדה" מתבצעת באמצעות "יחסי מין" הופכת את האמירה להתנהגות בלתי הולמת (או להטרדה מינית)?

קיימת מידה של אי-נוחות בעריכת היקש של הסיטואציה הנדונה למצב של קיום יחסי מין, מול מונחה. עדיף היה להימנע כל-עיקר מאנלוגיה זו. ברם, מן השעה שההיקש ל"הולדה" אינו מהווה עבירה משמעתית, יקשה להגדיר כעבירה את ציון העובדה כי הולדה מתבצעת באמצעות יחסי מין.

התמונה החתוכה

44. סעיף 12 לכתב התביעה מתייחס לארוע שבו הנתבע והמתלוננת שוחחו על השאלה מדוע תמונה מסוימת נחתכה בשלב העריכה לקראת כנס. הנתבע אמר: "אני יהודי, אינך יודעת שכולנו צריכים לחתוך את זה?".

עדות המתלוננת תומכת בכך כי הדברים נאמרו. היא ציינה כי הנתבע חייך אך היא לא מצאה זאת כעניין מצחיק כלל וכי זהו דיבור בלתי הולם (פר' 7/7/24, ע' 28-29). הנתבע הכחיש בפני המבררת כי התייחס לברית מילה, וציין כי המתלוננת מחפשת להאשים אותו "כאשר כל אשמתה שהיא עצלנית אטומית" (ס' 28 לדו"ח המפגש עם המבררת).

בתחילה הנתבע הודה בעדותו בבית הדין כי הדברים נאמרו על ידיו. הוא ציין כי הדברים נאמרו בבדיחות הדעת ויכול להיות שזו לא הייתה בדיחה הכי מוצלחת. (פר' 6/1/25, ע' 3), לאחר מכן חזר בו (פר' 20/1/25, ע' 53), ובהמשך חזר בו מחזרתו ושוב הודה בדברים, בצינו כי "יכול להיות" שהדברים נאמרו (20/1/25, ע' 54-55).

אין ספק כי הדברים המיוחסים לנתבע נאמרו על-ידיו. ברי כי מדובר בהלצה סרת-טעם לחלוטין, שיש בה כדי להביך את השומעת אותה. אין זה ראוי כלל כי מנחה יתלוצץ מול סטודנטים שלו בעניין בעל אופי מיני (על-אף ההקשר הדתי של ברית המילה). אם בעניין "יחסי המין" של הגלים מדובר באמירה שיש לה הקשר ענייני סביר להיבט המקצועי, בהקשר הנוכחי אין כל זיקה עניינית כזו. חככתי בדעתי אם הלצה זו חוצה את קו הגבול שבין אמירה בלתי-ראויה "גרידא" לבין עבירה משמעתית של התנהגות בלתי-הולמת. לא בלי היסוס החלטתי להשיב על כך בשלילה. איני סבור גם כי הלצה זו מקיימת את היסודות של עבירת ההטרדה המינית.

יש עוד לציין, בהקשר זה, כי הכחשת הנתבע במסגרת עדותו כי הוא אמר את המיוחס לו, לאחר שבעדות הקודמת שלו הוא הודה בכך (הכחשה שהוא נאלץ במהלך חקירתו לחזור בו הימנה), פוגעת במידה משמעותית במהימנותו, באופן כללי.

צעקות של הנתבע על המתלוננת

45. סעיף 16 לכתב התביעה טוען כי במקרים רבים נהג הנתבע לצעוק על המתלוננת, בשפה [REDACTED], כשהוא לא היה מרוצה מעבודתה.

המתלוננת העידה כי בכל מה שהיא עשתה היא ספגה ביקורת מן הנתבע וכי הוא תמיד צעק עליה בגין מה שהיא עשתה ובגין טעויות שלה. הוא דיבר עימה בטון אגרסיבי. היא הייתה מאוד לחוצה עקב כך ובריאותה נפגעה (פר' 4/6/24, ע' 121-122).

הנתבע אישר כי הוא כעס על המתלוננת כיוון שהוא דרש ממנה לעבוד והיא "צפצפה" עליו (ר' בע' 1 לדו"ח המפגש שלו עם המבררת). הוא העיד בבית הדין כי המתלוננת "הרגיזה אותי ברמות" (פר' 4/2/25, ע' 66). הוא העיד (שם): "אני לא חושב שצרחתי אי פעם על [REDACTED]", והוסיף (שם) כי הוא

לא זוכר אף מקרה ספציפי שהוא צרח עליה ו"אני נוטה להאמין שלא צרחתי". כאשר נשאל בנדון שוב, אמר כי לא צרח עליה "למיטב זכרונו" (שם, שם). במועד אחר הוא העיד כי לא צעק עליה או "כמעט" לא צעק עליה (פר' 14/1/25, ע' 19).

הנתבע הוסיף כי הוא לא צועק על סטודנטים. עם זאת, הוא אישר כי הוא יכול לדבר באסרטיביות בהרמת קול כשהוא מרוגז, אך הרמת הקול היא ברמה הסבירה שלדעתו מקובלת (פר' 16/1/25, ע' 3). יצוין, בהקשר זה, כי טענת הנתבע על כך שהוא כמעט לא פגש את המתלוננת החל [REDACTED] היא מוגזמת. בדבריו בפני המבררת (ע' 2 לדו"ח המיפגש) הנתבע ציין כי אחרי ש [REDACTED] הגיע הנוכחות של המתלוננת במעבדה פחתה עוד יותר ובתקופה הנדונה היא הייתה מגיעה לפעמים לכמה שעות. לפי עדות [REDACTED] הוא עבד במעבדה החל [REDACTED] עד [REDACTED] (פר' 10/6/25, בע' 5). משמע, לפני [REDACTED] היא הגיעה למעבדה באופן יותר תדיר מכך. בכל מקרה, הנתבע אישר כי בהתחלת הקשר ביניהם היא הגיעה למעבדה מדי יום (פר' 6/1/25, ע' 93, פר' 9/12/24, ע' 53).

46. נכון הדבר כי לא תמיד ניתן להבחין על נקלה בין הרמת קול שאינה עולה על הסביר, במסגרת התבטאות אסרטיבית גרידא, לבין צעקות ממש. ניתן גם לקבל את העמדה כי המתלוננת הייתה במצב רגיש ובמצוקה עקב גישתו הביקורתית מאוד של הנתבע כלפיה ולכן יש לנקוט גישה זהירה בהערכה אם תחושותיה הסובייקטיביות בעניין זה תאמו את המציאות. למרות כך, שוכנעתי כי לעתים הנתבע הרים את קולו על המתלוננת 1 מעבר למקובל ולסביר, באופן שהטיל עליה אימה, מעבר ליראת הכבוד המקובלת של מונחה כלפי מנחה. הנתבע נהג לא אחת באופן בוטה ובחוסר סבלנות כלפי מי שהוא אינו מעריך מבחינה מקצועית. כפי שהעיד הנתבע, הוא סבר כי המתלוננת אינה מוכשרת מקצועית וכן כי היא עצלנית ולא מוכנה להשקיע בעבודה את הנדרש, ומזלזלת בו. כמדען בכיר ופדנטי, המסור מאוד לעבודתו האקדמית, הוא לא היה מוכן לשאת זאת. כפי שהוא ציין, המתלוננת "הרגיזה אותו ברמות". כמו-כן הנתבע העיד כי "היא (המתלוננת – מ' ד') התעלמה ממני לחלוטין. אני דרשתי ממנה נוכחות ודרשתי ממנה פיקוח על המעבדה והיא התעלמה מהפיקוח הזה. היא זלזלה בעבודה באופן מוחלט וזה, העבודה לא עניינה אותה" (פר' 6/1/25, בע' 80).

כפי שגם עולה מהדיונים בבית הדין, הנתבע "יודע" להרים את קולו ולבטא את רוגזו כאשר הוא חווה יחס אשר הוא לטעמו בלתי-מוצדק כלפיו. כמדען כל שם עולמי ופדנטי, גישה מזלזלת לעבודה המדעית מהווה לדידו זלזול בו עצמו. אף כי יש להעריך את מקצועיותו הרבה של הנתבע וכישוריו האקדמיים, הוא לא היה רשאי לחרוג מביקורת עניינית כלפי מונחים. שוכנעתי כי הנתבע לא הסתפק בשיח אסרטיבי גרידא כלפי המתלוננת ולא רק "כמעט" לא צעק עליה, כדבריו, אלא צעק עליה יותר מפעם אחת, כפי שהעידה המתלוננת. גישתו האגרסיבית והעולבת של הנתבע כלפי מי שהוא לא העריך מקצועית באה לידי ביטוי גם ביחסו כלפי [REDACTED] כמפורט בהמשך פסק דיני זה.

התביעה פרטה בסעיף 17 לכתב התביעה מקרה שבו הנתבע צעק על המתלוננת ביחס לכך שהיא לא הכינה חומר מבוקש במשך שלושה חודשים. המתלוננת העידה כי הדברים נאמרו "in a rude and aggressive manner" והיא הייתה המומה (ר' פר' 4/6/24, ע' 119). בעדותה בפר' 7/7/24, ע' 119.

117, 118, המתלוננת העידה כי הנתבע צעק עליה. הנתבע הכחיש כי צעק עליה והתייחס לכך שמישהו שהייתה אמורה לקחת 3-4 חודשים לקח לה בפועל שנתיים וכי אמר למתלוננת כי "בקצב הזה שום דבר לא יתקדם" (פר' 9/12/24, ע' 53, 54). אמנם, כפי שציין הנתבע, מדובר היה בדוקטורט שלה ולא שלו, אך (כדבריו שלו עצמו) הוא רצה לקדם את מטרותיו המדעיות (כמובן, שאיפה לגיטימית ורצויה). לכן, הוא לא היה אדיש לשאלה אם המתלוננת מבזבזת את הזמן המוקדש למחקר אשר המילגה שהוא דאג להקנות לה נועדה לקדמו. אני מאמין, נוכח הדפוס המסתבר הכללי, כי בנסיבות אלה הנתבע לא הסתפק רק בביקורת על כך שב"קצב הזה שום דבר לא יתקדם", אלא הוא צעק בנדון על המתלוננת.

באשר לאישום בסעיף 20 לכתב התביעה, אני סבור כי האישום לא הוכח. יש להוסיף כי האמירה שלפיה הנתבע לעולם אינו טועה אינה מהווה כשלעצמה התנהגות בלתי הולמת, על-אף המימד המתנשא בה.

47. איני נדרש להכריע בשאלה אם תפיסותיו של הנתבע ביחס לכישוריה של המתלוננת ולחריצותה היו מוצדקות, אם לאו. בכל מקרה אין מנחה רשאי לגעור במונחה באמצעות צעקות או באופן אגרסיבי. צעקה על אדם המצוי תחת מרות היא צעד משפיל ומטיל אימה, התוקף את האישיות עצמה. לא מדובר בחוסר נימוס גרידא. אין קושי בגערה עניינית, גם אם היא נאמרת באופן תקיף, אך יש הבדל בין תקיפות לבין תוקפנות. מובן כי אם במקרה בודד כזה או אחר, ובלהט הרגע, השליטה העצמית של המנחה מתרופפת והמנחה מרים קולו על המונחה, אין לסווג זאת כעבירה משמעתית, אך כאשר קיימים ארועים חוזרים, כפי שהעידה המתלוננת, המצב שונה. יש להרשיע אם כן את הנתבע בביצוע עבירה של התנהגות בלתי הולמת, לפי סעיף 16 לכתב התביעה.

48. סעיף 19 לכתב התביעה מתאר מקרה שבו הנתבע צעק על המתלוננת לתת לו עיפרון שבידיה באומרו כי היא לא יודעת לבצע עבודה מסוימת.

עדות המתלוננת בנדון אינה מציינת כי הנתבע צעק עליה, אלא כי הוא לקח מידיה את העיפרון באופן מאוד אגרסיבי ואמר כי היא לא מבינה כלום והיא לא מתמטיקאית בכלל (פר' 4/6/24, ע' 126).

במפגש עם המבררת הנתבע ציין כי הוא לא זוכר את זה לגמרי אבל הוא לא חושב. הוא לא יודע באיזה הקשר זה היה ולא יכול להכחיש. יכול להיות שהוא אמר למתלוננת כי היא לא יודעת לעשות את זה. (ס' 7 לדו"ח המיפגש עם המבררת). בבית הדין הנתבע ציין תחילה כי הוא לא זוכר מקרה כזה וסביר להניח שלא היה (פר' 6/1/25, ע' 3), ולאחר מכן העיד כי הוא לא אמר לה שהיא לא מבינה כלום ושהיא לא מתמטיקאית (פר' 14/1/25, ע' 79). כמו-כן הנתבע העיד כי לאחר שעבר על חומרים הגיע למסקנה כי הארוע הנטען לא קרה, כיוון שהמתלוננת לא פתרה משוואות אינטגרליות כפי שהיא טענה, ובכל העבודה שלו אין משוואות אינטגרליות (שם, בע' 80 – 82).

מעבר למהימנות הכללית של עדות המתלוננת, כפי שהדבר נסקר לעיל, יקשה לסמוך בעניין זה על גרסתו הבלתי-עקבית של הנתבע. אני סבור כי הארוע הנטען ארע. קשה להאמין כי המתלוננת תבדה ארוע כה נקודתי יש מאין. יצוין כי המתלוננת לא נחקרה נגדית ביחס לשאלה הכיצד הזדמן לה לפתור משוואה אינטגרלית. גישתו האגרסיבית של הנתבע במסגרת ארוע זה תואמת את התנהגותו הכללית כלפי המתלוננת, בעקבות חוסר ההערכה שלו כלפיה וכעסיו נוכח התנהגותה ויכולותיה האקדמיות.

49. אני סבור כי בהתנהלותו האמורה עבר הנתבע עבירה של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי.

הארועים בנושא הבריאותי של המתלוננת

50. המתלוננת העידה כי כאשר היא נשארה בבית באחד המקרים, מטעם בריאותי, היא הגישה לנתבע אישור רפואי, שכן בפעם הקודמת שהיא חלתה הנתבע לא האמין לה. הנתבע אמר לה: "את יכולה להשתמש בזה בתור נייר טואלט" (פר' 7/7/24, ע' 18; פר' 4/6/24, ע' 131 – 133).

האישום בנדון מופיע בסעיף 15 לכתב התביעה.

הנתבע העיד בבית הדין כי הוא לא היה צריך לראות את האישור וכי אמר למתלוננת שאין לו מה לעשות עם זה ושתעשה עם זה מה שהיא רוצה. הוא הכחיש כי אמר לה להשתמש בזה כנייר טואלט. (פר' 9/12/24, ע' 78; פר' 14/1/25, ע' 91-92). יצוין כי בפני המבררת ציין הנתבע שהיה לו ספק גדול מאוד אם המיגרנות הן אמיתיות כיוון שהיו תקופות של חודשים שהוא לא ראה אותה וזה היה תירוץ נוח מבחינתה לא לעשות כלום (פס' 14 לדו"ח המפגש שלו עם המבררת).

אין אם כן מחלוקת כי הנתבע לא רצה לראות את האישור. הפער הוא בין אמירה כי המתלוננת יכולה לעשות עם זה מה שהיא רוצה, לבין כך שהיא יכולה להשתמש בזה כנייר טואלט. בהינתן העדויות הכוללות על גישתו הבוטה וקצרת הרוח של הנתבע כלפי המתלוננת, אני נותן אמון בניסוח שעליו העידה המתלוננת.

מנחה רשאי לדרוש אישור רפואי ממונחה המקבל מלגה, בגין היעדרות. הוא גם רשאי להחליט כי אין לו עניין לראות אישור רפואי, אם מפני שהוא ממילא מאמין למונחה ואם מפני שאין לו אמון במהימנות האישור. בכל מקרה, אין הוא זכאי לעשות שימוש בביטוי משפיל כגון הצעה לעשות שימוש במסמך כנייר טואלט.

51. המתלוננת העידה כי כאשר סיפרה לנתבע, עם חזרתה מחדר מיון, כי בדיקת הראש שלה הייתה תקינה, הנתבע אמר כי לא מצאו לה כלום בראש כי אין לה מוח (פר' 7/7/24, ע' 22). הנתבע הכחיש כי הוא אמר זאת (פר' 9/12/24, ע' 79), והעיד כי אמר למתלוננת שטוב הדבר כי לא מצאו שום דבר במוח שלה. הנתבע הודה כי אמר זאת בחיך, והסביר בעדותו את החיך באמירה כי הוא לא צריך

להיות עצוב אם לא מצאו אצלה פגם במוח. הוא העיד כי היא המציאה את הטענה שהוא כביכול אמר שאין לה מוח. הנתבע הסכים כי אילו היו נאמרים הדברים הנטענים על ידי המתלוננת, מדובר היה באמירה מאוד משפילה (פר' 16/1/25, ע' 61-66). במיפגש עם המבררת הנתבע ענה לשאלה בנדון באמירת: "נו באמת".

גרסת המתלוננת מהימנה. מדובר בהתייחסות קונקרטית מאוד, המתיישרת עם העוונות הכללית של הנתבע כלפי המתלוננת, נוכח סברתו כי היא עצלנית ולא מוכשרת. הדבר גם מתיישב עם הערות סרקסטיות אחרות שלו. החיך שלו כאשר אמר זאת מתיישב עם גישתו הסרקסטית כלפי המתלוננת. נוכח מצב היחסים בין הצדדים קשה להאמין כי הנתבע חיך מתוך הקלה, בהזדהות עם המתלוננת. איני סבור כי המתלוננת "המציאה" את האמירה המיוחסת לנתבע.

מדובר באמירה משפילה, דורסנית ומבזה מאין כמוה, שמקומה לא יכירנה, לא ביחסים בין בני-אדם בכלל, ובוודאי לא ביחסים בין מנחה לבין מונחה. בוצעה אם כן בנדון עבירה של התנהגות לא הולמת.

הארוע בעניין המדידים ובעקבותיו

52. האישום בעניין זה מופיע בסעיף 21 לכתב התביעה.

המתלוננת העידה כי באחד המקרים, כאשר היא הציעה לנתבע להרכיב בדידים שהגיעו, הנתבע השיב כי היא תעביר זאת לטיפול הטכנאי שכן "הידיים שלך צומחות מהתחת". (פר' 4/6/24, ע' 139). הדברים נאמרו בשפה [REDACTED].

הנתבע העיד כי הוא לא מכיר את הביטוי האמור [REDACTED] (הוא נמצא למעלה מ-50 שנה בארץ). הוא ציין כי הוא לא זוכר מה הוא בדיוק אמר למתלוננת וכי הוא לא השתמש בשפה גסה מעין זו. הנתבע העיד כי יתכן שאמר לה [REDACTED] הוא כי יש לה שתי ידיים שמאליות, כפי שיש לו עצמו, וכי זו מלאכה שצריכה להתבצע על-ידי איש מקצוע. (פר' 9/12/24, ע' 81, פר' 16/1/25, ע' 4, 5). יצוין כי גרסת המתלוננת לגבי האמירה האמורה [REDACTED] הועלתה על ידיה בזמן אמת, במסגרת תכתובת בינה לבין ד"ר [REDACTED] מיום 7/9/18.

הנתבע אישר כי הביטוי "הידיים שלך צומחות מהתחת" הוא ביטוי גס, אך העיד כי הדבר לא נאמר על-ידיו. העובדה כי מדובר בביטוי גס אושרה על ידי ד"ר [REDACTED].

אני סבור כי הנתבע התכוון אכן לומר כי למתלוננת "ידיים שמאליות", אך השתמש בביטוי [REDACTED] שהמתלוננת סיפרה עליו. קשה להאמין כי היא בדתה מלבה אימרה מעין זו, מה גם שהיא העלתה זאת בזמן אמת, כאמור לעיל. אמירה כי למתלוננת "ידיים שמאליות", כביטוי לכך שאין לה מיומנויות טכניות, אינה חוצה להערכתי את הסף של התנהגות בלתי הולמת. השימוש במקבילה [REDACTED] הגסה הוא בעייתי ובעליל אינו ראוי. עם זאת, בהנחה כי מדובר בביטוי המבקש לומר כי לאדם יש "ידיים שמאליות", דומה כי הדבר אינו חוצה את הרף המשמעותי של התנהגות בלתי הולמת.

53. המתלוננת העידה כי בעקבות סירוב הנתבע לאפשר לה לטפל במדידים, העניין הועבר לטכנאים. משאלה התעכבו, המתלוננת הציעה לנתבע לערוך בינתיים ניסויים עם שלושה מדידים בלבד, אך הנתבע התנגד לכך (פר' 4/6/24, ע' 140). בהמשך, הנתבע שאל אותה מדוע הוא צריך לחכות ומדוע היא לא עורכת ניסויים. כאשר היא אמרה לו שהוא סירב לאפשר זאת, הוא הכחיש כי סירב (שם, בע' 142).

בעקבות כך המתלוננת כתבה ביום 16/1/19 מייל לנתבע (ת/16) שתיעד את העובדה כי היא לא ערכה ניסויים כיוון שהוא אמר לה להימנע מכך כל עוד אין ארבעה מדידים מתפקדים ולא אישר לה לתקן בעצמה את המדידים. היא הציעה במייל פתרונות (פר' 4/6/24, בע' 143). המתלוננת העידה כי בעקבות קבלת המייל הנתבע רץ למעבדה, הסתכל בעיניה מקרוב ולחש באופן מאיים כי היא לעולם לא תכתוב עוד מייל כזה ודבר מן הכתוב לא ארע. המתלוננת נותרה המומה וחשה חרדה (שם, ע' 144).

הנתבע הכחיש בפני המבררת את טענות המתלוננת ורק ציין כי הוא כעס עליה כיוון שהיא לא הייתה במעבדה והיא "לא זזה". ביחס לטענה בדבר הפנייה המאיימת שלו בעקבות המייל הוא ציין כי הוא לא זוכר את זה. בעדותו בבית הדין הוא ציין כי: **"..והיא האשימה אותי בכל מיני פשעים שם ששום דבר מזה לא מופיע בגוף של האימייל. גוף האימייל הזה הוא טכני לחלוטין"** (פר' 9/12/24, ע' 63). ברור מדבריו כי בעניין האשמתו בפשעים, הוא מתכוון להאשמתו בפשעים במסגרת התלונה שהוגשה, ולא במייל עצמו.

הנתבע הסביר כי לא היה במייל דבר שיכעיס אותו וכי דבריה בנדון הם פנטזיה מוחלטת (פר' 16/1/25, ע' 22 – 26).

54. ניתוח הארוע הנדון אינו מוביל לתוצאה חד-משמעית. גם אם הנתבע טעה כאשר אמר למתלוננת כי הוא לא סרב שהיא תבצע בינתיים ניסויים, אין להסיק מכך מניה וביה כוונה לביצוע "גזלייטינג". זו תהיה מסקנה מרחיקת-לכת. אפשר כי הייתה אי-הבנה בנדון, בהינתן הכעסים של הנתבע כלפי מה שהוא פירש כעצלות של המתלוננת והתקשורת הבעייתית ביניהם נוכח חוסר הסבלנות שלו כלפיה. באשר לטענה בדבר תגובה מאיימת שלו למייל, עיון בת/16 מצביע כי אין בו התבטאויות אשר כשלעצמן היו אמורות לעורר כעס אצל הנתבע. כאמור, מופיע שם תיאור של ההתפתחויות והשיחות בעניין המדידים, והצעות לפתרון. אכן, אפשר כי עצם התיעוד של הדברים הכעיס את הנתבע, כיוון שהיה בכך כדי להעביר את הנושא לפסים פורמליים יותר, אך לצורך הרשעה משמעתית נדרשת הוכחה ממשית יותר.

האמירות על אזור המוצא של המתלוננת

55. המתלוננת העידה כי בשתי הזדמנויות, האחת מהן במסגרת סמינר שבו נוכחו כ-15 אנשים, התייחס הנתבע בזלזול למקום שממנו הגיעה המתלוננת כ-"hole" או כ-"shity hole" שממנו הנתבע

הציל אותה (פר' 4/6/24, ע' 128 – 129; פר' 15/8/24, ע' 8). האישום בנדון מופיע בסעיף 15 לכתב התביעה.

הנתבע הכחיש את אמירת הדברים, אך ציין בפני המבררת כי היא גרה באמת ב"חור" [REDACTED]. בעדותו בבית הדין הנתבע ציין כי הוא אמר שהכפר שממנו היא באה מרוחק מכל עיר גדולה, אך הדברים נאמרו בהקשר חיובי, שכן היא הגיעה משם לאוניברסיטה גדולה [REDACTED]. הנתבע גם העיד כי הוא לא יכול היה לומר זאת, שכן היא הגיעה מאוניברסיטת [REDACTED], שהיא אוניברסיטה מכובדת. אני סבור כי הדברים הנזכרים לעיל נאמרו, ברוח ההתבטאויות שתוארו על ידי המתלוננת. אלה אמירות לא ראויות. עם זאת, כיוון שההתייחסות היא למקום המוצא, להבדיל מאישיותה של המתלוננת עצמה, ונוכח הצורך להגביל את התחולה של "עבירת הסל" בדבר התנהגות לא הולמת למקרים מובהקים, אין לקבוע כי מדובר בעניין זה בעבירה.

כינויים עולבים

56. לטענת התביעה (ס' 18 לכתב התביעה), במקרים שונים הטיח הנתבע במתלוננת כינויים עולבים. מדובר באמירות: "את לא מבינה כלום", "את בחורה טיפשה ומפונקת שלא מבינה שום דבר", את לא ראויה להיות מתמטיקאית".

המתלוננת העידה (פר' 4/6/24, ע' 122) כי הנתבע דיבר כלפיה ב-"aggressive rude tone" ואמר לה, בין היתר כי היא "a spoiled stupid girl". היא הוסיפה (שם, בע' 123) כי הוא חזר ואמר לה שהיא עצלנית, טפשה ולא רוצה ללמוד כלום, שאל אותה איך היא סיימה את עבודת המאסטר ואמר לה כי היא לא טובה מספיק כדי להיות סטודנטית לדוקטורט. הוא אמר גם לאנשים אחרים איזו סטודנטית רעה היא (שם, בע' 124).

כמו-כן העידה המתלוננת בהמשך עדותה כי הנתבע אמר לה פעמים רבות, במלים שונות, שהיא לא יודעת כלום ולא ראויה להיות מתמטיקאית ונתן לה להרגיש שהיא לא שווה כלום וכל הישגיה חסרי תועלת והם למעשה הישגים שלו (פר' 4/6/24, ע' 127 – 128). היא הוסיפה כי יש הבדל בין גישה קשוחה ביחס לעמידה בדרישות, לבין התנהלות משפילה, כאילו הסטודנט אינו ראוי ליחס אנושי. היא חשה מושפלת, עצבנית ומאוד מדוכאת, והרגישה שהיא לא רוצה להתקיים (פר' 4/6/24, ע' 138, 159).

עדות המתלוננת זוכה לחיזוק בעדותה של המתלוננת 2, אשר העידה כי הנתבע כינה בפניה את המתלוננת בכינויים "שמנה", "עצלנית" ו"מטומטמת". גם מתלוננת 3 מסרה למבררת כי הנתבע "היה מלכלך" על המתלוננת מבחינה מקצועית וכי ידעה שהנתבע צועק על המתלוננת. המתלוננת 3 גם העידה בבית הדין (פר' 7/10/24, ע' 19 – 21) כי המתלוננת מסרה לה שהיא מרגישה מושפלת וכי הנתבע צעק עליה. כמו-כן היא העידה (שם, ע' 20), כי ביום שבו המתלוננת לא הייתה, הנתבע אמר לה (למתלוננת 3) כי המתלוננת עושה את עצמה חולה והיא מתעצלת ולכן הוא מבקש מהמתלוננת 3

לעשות את הניסויים שלה. המתלוננת 3 העידה כי היא לא ראתה או שמעה בעצמה, בזמן אמת, שהנתבע מתעמר במתלוננת או במישהו אחר (שם, ע' 47 – 48).

הנתבע הכחיש בעדותו כי הוא אמר את הדברים שיוחסו לו, והכחיש כי צעק או העליב את המתלוננת. הוא העיד כי "הכל שקר מוחלט, פנטזיה חולנית מוחלטת" (ר' פר' 14/1/25, ע' 33, וכן ר' שם, ע' 27 – 28, 34 – 35). הוא רק אישר כי יכול להיות שאמר לה כי היא עצלנית, שכן היא באמת עצלנית (פר' 9/12/24, ע' 58 – 59; פר' 14/1/25, ע' 34 – 35). במיפגש עם המבררת הנתבע הכחיש כי אמר את הדברים הפוגעניים המיוחסים לו.

57. עדות המתלוננת אמינה. מדובר בחלק ממסכת ההתייחסות המזלזלת של הנתבע כלפיה, כתוצאה מן ההערכה המקצועית המאוד נמוכה שלו ביחס אליה וביחס לחריצותה. אם האמירה על כך כי המתלוננת לא ראויה להיחשב מתימטיקאית מתייחסת במידה כלשהי למישור הענייני-עובדתי (אף כי אין זה ראוי כלל כי מנחה יתבטא כך כלפי מונחה), ההתייחסויות הכוללניות שלו לאישיותה כ"טיפשה", עצלנית ו"מפונקת" מהוות בוודאי אמירות משפילות החוצות את קו הגבול בין התנהלות בלתי-ראויה "גרידא" לבין עבירה משמעתית. מנחה זכאי לדרוש ממונחה כי יגביר מאמציו בעבודה וינקוט צעדי השתדלות כאלה או אחרים. ברם, גם אם המונחה אינו עומד בדרישות, אין המנחה רשאי לפגוע בכבודו של המונחה באמצעות כינויים משפילים ביחס לאישיותו. אין מדובר בביקורת עניינית ולגיטימית.

יש להרשיע אם-כן את הנתבע בעבירה של התנהגות בלתי הולמת בעניין זה.

יוער, כי אין לקחת בחשבון בהקשר זה, את העדות על כך שבעלה של המתלוננת שמע את הנתבע אומר לקולגה, בסמוך לאזכור שמה של המתלוננת, את המילה "אידיוט" או "אידיוטית". ידיעת השפה העברית של בעלה של המתלוננת הייתה מוגבלת מאוד, ויש להיזהר מהסקת מסקנות בנדון, מה גם שבעלה לא העיד בהליך זה. כך, למשל, יתכן כי הנתבע אמר שהוא עצמו אידיוט בכך שהסכים להנחות את המתלוננת.

האישומים ביחס לאי-הכרה בתוצרים אקדמיים

58. סעיפים 22 – 24 לכתב התביעה מתארים מצבים שבהם הנתבע נמנע מהכרה בתוצרים אקדמיים של המתלוננת. סעיף 22 מציין מקרה שבו הנתבע סרב לבקשת המתלוננת להציג תוצאות ניסויים שלה בכנס [REDACTED], בעוד שבכנס הוא הציג תוצאות אלה מבלי ליתן קרדיט למתלוננת. הנתבע העיד כי למתלוננת לא הגיע קרדיט בהתייחס להרצאה שאותה הוא נשא. ד"ר [REDACTED] ציין כי אין חובה להזכיר את מי שרק אסף נתונים (פר' 10/6/25, ע' 73).

אין מקום לנתח נושא זה בפריזמה של הדין המשמעותי. מידת התרומה המספקת של מונחה להרצאה של המנחה היא עניין מקצועי-אקדמי, אשר מצוי בשיקול דעת המנחה. גם אם נניח כי ההתעלמות מן

המתלוננת, בהקשר זה, חורגת מהסטנדרט המקובל באקדמיה, לא ניתן "למתוח" את עבירת ההתנהגות הבלתי הולמת ללא גבול כך שתכסה גם חריגות מעין אלה. יש להותיר זאת למישור האתי-האקדמי.

המתלוננת העידה עוד כי הנתבע אמר לה שכאשר הוא יסיים למצוץ את הישגיה, הוא יצטרך למצוא קורבן חדש. הנתבע הכחיש מכל וכל אמירה זו ואמר כי היא לא סיפקה שום תוצאה ראויה ולא היו לה הישגים. אין ספק, ממכלול הראיות (ומבלי להתייחס להצדקה המקצועית-אקדמית לכך) כי הנתבע לא העריך את יכולותיה של המתלוננת. אמירה מעין זו אינה מתיישבת עם גישתו הכללית של הנתבע למתלוננת ואין מקום להרשיע את הנתבע בעניין זה.

59. איני מוצא גם מקום להרשיע את הנתבע בגין האישום בסעיף 23 לכתב התביעה. הנתבע היה זכאי להדריך את המתלוננת ביחס להיבטים המחקריים שבהם עליה להשקיע את הזמן. הוא גם זכאי היה להחליט אם תרומת המתלוננת למאמר מסוים הספיקה על-מנת ששמה יופיע בראש רשימת הכותבים של מאמרים. זהו לעולם עניין לשיקול דעת המנחה. למונחה אין זכות לדרוש הצבתו במיקום כלשהו במאמר ובית הדין המשמעותי אינו הפורום שיכריע בשאלה עד כמה ראוי היה מבחינה אקדמית להציב את המתלוננת במיקום המבוקש על ידיה. בית הדין גם אינו הפורום להחלטה אם רמת ההנחייה של מנחה היא טובה, אם לאו. אין זה עניין משמעותי.

המתלוננת העידה כי היא שוחחה עם הנתבע מספר פעמים בעניין הצבתה במאמר כמחברת ראשונה, נוכח תרומתה הרבה למאמר. היא הוסיפה כי שאלה את הנתבע אם הוא מבין שהיא יכולה להתלונן עליו על כך שהוא אינו מתייחס אליה כראוי וכי הוא השיב שהיא יכולה להתלונן למי שהיא רוצה, לאפיפיור ברומא, אם היא רוצה, אבל הוא המלך והאלוהים, והכל יהיה כפי שהוא מחליט. הנתבע העיד כי הוא נדהם מהחוצפה של המתלוננת לדרוש להיות מחברת ראשונה במאמר שהיא לא כתבה (פר' 9/12/24, ע' 69-70). הוא הוסיף כי המתלוננת צעקה עליו וכי דרישה זו של הנתבעת הרגיזה אותו מאוד וזו הייתה "חוצפה לא נורמלית" (פר' 20/1/25, ע' 29-30) הנתבע העיד עוד כי אמר למתלוננת שהיא יכולה להתלונן לאפיפיור, לנשיא האוניברסיטה, לדיקאן או לראש בית הספר, אך היא לא תהיה מחברת ראשונה (פר' 9/12/24, ע' 70). הוא הכחיש שאמר כי הוא "אלוהים" או "מלך" (פר' 20/1/25, ע' 32-36).

איני מוצא בדברים אלה משום עבירה. אלה דברים שנאמרו בעידנא דריתחא נוכח האיום של המתלוננת להתלונן ביחס לאי-מילוי הדרישה שהנתבע לא מצא לה צידוק אקדמי. בין אם נאמרו הדברים "אני מלך", "אני אלוהים", ובין אם לאו, אין בכך עבירה (אף כי אין כמובן הצדקה לאמירות מתנשאות מעין אלה).

60. באשר לסעיף 24 לכתב התביעה, המתואר אינו מצמיח עבירה. המתלוננת אכן פיתחה תוכנה מסוימת אשר בתחילה הנתבע לא מצא אותה מתאימה, ובהמשך מצא לנכון להשתמש בה. האישום כי בכך הוא גרם לנתבע "להאמין שאינה טובה" אינו יכול להוות עבירה של התנהגות בלתי-הולמת. מדובר בעניין כוללני של אווירה. הנתבע זכאי היה לשנות את דעתו ביחס לתועלת בתוכנה ולהשתמש

בה. מכל מקום, פעולה מתוך סברה של מנחה כי המונחה אינו טוב דיו, מבחינה מקצועית, בין אם הדבר נכון ובין אם לאו, אינה מהווה התנהגות בלתי הולמת.

האיום "לזרוק" את המתלוננת מן הארץ

61. המתלוננת העידה כי הנתבע אמר לה כי הוא יכול לסלק אותה מהמדינה. הנתבע הכחיש כי אמר זאת, מה גם שהדבר לא היה בסמכותו וממילא היא הייתה יכולה להישאר בישראל עם בעלה (פר' 14/1/25, ע' 100, פר' 9/12/24, ע' 60).

הנתבע הצביע בסיכומיו על כך כי בשיחת המתלוננת עם המבררת, המתלוננת רק אמרה שהיא הרגישה כי אפשר לסלק אותה מהמדינה, מבלי לציין שהנתבע איים עליה בכך. אפשר אמנם כי המתלוננת בחרה להסתפק מול המבררת בהתייחסות ל"שורה האחרונה" – החשש שנוצר אצלה, ללא התייחסות למקור לחשש זה, ברם הדבר יוצר ספק ממשי המצדיק זיכוי של הנתבע בעניין זה, גם אם נניח (ואיני נזקק לשאלה זו) כי איום מעין זה היה מצמיח עבירה של התנהגות בלתי הולמת.

חשש המתלוננת לגבי סיום הדוקטורט, והדרישה להתנצלות

62. התביעה פרטה בהרחבה בסיכומיה (ע' 102 – 110) את מסכת העדויות ביחס לחשש המתלוננת כי לא יהיה בידיה לסיים את הדוקטורט, נוכח יחסו של הנתבע אליה ונוכח דרישתו כי היא תתנצל. המתלוננת העידה כי היא לא ידעה על מה היא צריכה להתנצל, והנתבע העיד כי היא ידעה היטב שמדובר על כך כי היא צריכה עליו, דרשה דרישה בלתי מתקבלת על הדעת ואמרה לו שהיא הולכת להתלונן עליו "לכל העולם". בסופו של דבר המתלוננת שלחה מייל שהנתבע לא ראה אותה כהתנצלות, אך הוא הסכים עימה כי יש לסיים את העניין ברוח טובה ואיפשר לה להגיש את התיוזה. עצם העובדה כי מנחה יוצר בלבו של מונחה חשש כי לא יתאפשר לו להגיש את התיוזה אינו מהווה עבירה משמעתית. למונחה אין זכות מוקנית לכך שהמנחה יסבור כי עבודתו היא ברמה המתאימה. מכלול העדויות מצביע על כך כי הנתבע סבר כי עבודת המתלוננת אינה ברמה מתאימה. בין אם הוא צדק בכך ובין אם הוא שגה (ואיני נזקק להביע עמדה בנדון) אין בכך עבירה.

העולה מן העדויות הוא כי דרישת ההתנצלות התייחסה לארוע שבו המתלוננת דרשה מן הנתבע כי ישבץ אותה ראשונה במאמר ואיימה להתלונן עליו אם לא יעשה כן. הדרישה של הנתבע להתנצלות, בעקבות כך, היא סבירה.

הנתבע העיד כי אמר למתלוננת שהוא לא ידבר איתה לפני שהיא תתנצל. עמדה זו נגדה את חובותיו האקדמיות כלפי המתלוננת ואינה ראויה. הנתבע לא היה זכאי להתנות את המשך ההנחיה בהעברת התנצלות כלשהי והיה עליו לפעול באופן אקדמי-ענייני בלבד. מכל מקום, למרות הבעייתיות באמירה הנדונה, בפועל הוא אישר את ההגשה. איני סבור כי נעברה בנדון עבירה משמעתית.

63. עוד טענה התביעה כי התנהגותו של הנתבע כלפי המתלוננת הייתה בלתי צפויה ובלבלה אותה. סבורני כי טענה זו מבקשת למתוח שלא כהלכה את גבולותיה של עבירת ההתנהגות הבלתי הולמת ואיני נדרש לגוף הראיות בנדון. התנהלות בלתי-צפויה. (לעתים נחמדה ולעתים אגרסיבית) אינה מבססת עבירה של התנהגות בלתי הולמת. כל איש אקדמיה ואופיו שלו.

האישומים ביחס להטרדה מינית

64. כתב התביעה מאשים את הנתבע בביצוע הטרדות מיניות כתוצאה מהעובדות שפורטו לעיל. אתייחס תחילה לפרשנות חוק זה.

65. סעיף 3(א)(4) לחוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998, קובע כעבירה מקרה של-
 "התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות."
 כאשר מדובר ביחסי מרות, כבענייננו, העבירה מתקיימת "...גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות או בהתייחסויות האמורות" (סעיף 3(א)(6) לחוק).

66. הוראה רלוונטית אחרת לענייננו היא סעיף 3(א)(5) לחוק, המגדיר כהטרדה מינית –
 "התייחסות מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית".

67. בעש"מ 2192/06 רחמני נ' נציבות שירות המדינה (5/4/07), נקבע כדלקמן:
 "הטרדה מינית היא, ביסודה, מעשה בעל אופי מיני – בין מעשה פיסי ובין התבטאות או התייחסות, המופנה לזולת בעל כורחו, או המבזה ומשפיל אותו. במוקד מעשה ההטרדה עומדת ההתייחסות לזולת כאל אובייקט מיני, וכמושא לניצול מיני לסיפוק יצרו של הפוגע. מעשה ההטרדה מסיט את היחס בין המינים מיחס רגשי הדדי שהמיניות משתלבת בו באורח הרמוני, להתייחסות חד-צדדית של אדם לזולתו שכוחה המניע הוא מיניות לשמה, וכרוכים בה על-פי רוב השפלה וביזוי. ההטרדה המינית פוגעת בכבוד האדם ומבזה את עצמיותו ופרטיותו. היא פוגעת באוטונומיה האישית שלו, במעמדו החברתי, ובזכותו לשוויון ביחס לבן המין האחר."

68. בהצעת החוק למניעת הטרדה המינית, התשנ"ז-1997, נאמר כדלקמן:

"הטרדה מינית היא פגיעה בכבוד האדם, בחירותו, בפרטיותו, ובזכותו לשוויון. היא פוגעת בכבודו העצמי ובכבוד החברתי של המוטריד. היא משפילה ומבזה את

אנושיותו, בין השאר על-ידי התייחסות אל האדם כאל אובייקט מיני לשימוש של המטריד. הטרדה מינית שוללת את האוטונומיה של המוטריד ואת שליטתו בגופו ומיניותו, פוגעת בזכותו להגדרה עצמית ופולשת לפרטיותו, וכן מפלה אותו לרעה לעומת אנשים אחרים. הטרדה מינית כלפי נשים גורמת להשפלתן ביחס למינן או למיניותן, ומקשה עליהן להשתלב בחברות שוות בעולם העבודה, וביתר תחומי החיים, ובכך היא פוגעת בשוויון!'

69. בפסיקה נקבע כי פרשנות המושג הטרדה מינית בחוק היא לכיוון הרחבה ולא הצרה (עש"מ 5771/01 פודלובסקי נ' נציב שירות המדינה, פ"ד נו(1) 463).

70. ניתוח הראיות לעיל אינו מצביע על ביצוע עבירות של הטרדה מינית כלפי המתלוננת, למעט במקרה אחד. ההלצה סרת הטעם באשר לברית המילה אינה מתייחסת למיניות המתלוננת, אלא לנוהג על-פי הדת. לא מצאתי הקשר למיניות גם באשר לגלים, ללבוש בקיץ ולעיני החתול. האמירה המבזה ביחס לכך שהמתלוננת שמנה מתייחסת אמנם לגוף המתלוננת, אך אין היא קשורה למיניות.

71. לעומת זאת, השאלה שהנתבע הטיח כלפי המתלוננת, כיצד היא מנשקת עם בעלה עם שפתיה היבשות, מצמיחה עבירה משמעתית של הטרדה מינית. מדובר בהתייחסות משפילה כלפי מיניותה של המתלוננת, על-פי סעיף 3(א)(5) לחוק למניעת הטרדה מינית.

כתב התביעה לא האשים את הנתבע בעבירה זו, אלא בעבירה לפי סעיף 3(א)(4) לחוק, בנסיבות של קיום יחסי מרות לפי סעיף 3(א)(6)(ה) לחוק. דא עקא, סעיף 3(א)(4) לחוק מחייב קיום "התייחסויות חוזרות" למיניות.

בפסקה 92 לסיכומיה, התביעה ביקשה להרשיע את הנתבע גם בגין התייחסויות מבזות למיניות המתלוננת.

שאלה היא אם נוכח האמור לעיל יש להימנע מהרשעת הנתבע בגין הטרדה מינית. דעתי היא כי אין מניעה להחיל את סעיף 3(א)(5) לחוק. ראשית, העובדות עצמן נטענו בכתב התביעה. שנית, גם כאשר מדובר בעבירות שלא נטענו, סעיף 18.8.2 לתקנון המשמעת (המקביל לסעיף 184 לחסד"פ) מאפשר הרשעה גם ביחס לעובדות שלא נטענו, אם ניתנה לנתבע הזדמנות סבירה להתגונן. לנתבע הייתה הזדמנות סבירה להתגונן. העובדות ביחס לארוע הנדון נטענו ונדונו במהלך העדויות של שני הצדדים. משמצאתי שיש להרשיע את הנתבע בעניין זה בגין ביצוע עבירה של הטרדה מינית, אין להוסיף לכך גם הרשעה בעבירה של התנהגות בלתי הולמת, בגין אותה התנהגות. עבירה זו "נבלעת" בעבירה החמורה יותר, של הטרדה מינית.

חלק ג - המתלוננת מס' 2

אישומים בדבר התנהגות שאינה הולמת

כללי

72. בין השנים [REDACTED] המתלוננת 2 (בחלק זה – "המתלוננת", אם לא נאמר אחרת) ביצעה פוסט-דוקטורט תחת הנחיית הנתבע, ולאחר מכן שימשה כמרצה בסגל הבכיר באוניברסיטה.

73. אין מחלוקת על כך כי הנתבע העריך מאוד מבחינה מקצועית את המתלוננת ואף תמך במינויה כחברת סגל, תוך מתן המלצה מתאימה עבורה. אין גם מחלוקת על כך כי המתלוננת השקיעה שעות עבודה רבות, במעבדה ובביתה, אף כי הייתה [REDACTED]

74. הנתבע גם פיתח קשר אישי ידידותי עם המתלוננת, בשלבים שלפני תחילת העסקתה כחברת סגל. הדבר למעשה אושר על ידי הצדדים ובא לידי ביטוי באופנים שונים בעדויות. לפי עדות המתלוננת, הנתבע אמר לה: "את פסיכית, אבל אני אוהב אותך". הנתבע העיד כי הוא ראה במתלוננת "בת מדעית" ואהב את האמביציות שלה.

75. כתב התביעה מייחס לנתבע עבירות שונות כלפי המתלוננת – חלקן בתחום המיני וחלקן בהקשרים אחרים. בחלק זה של חוות דעתי אנתח את הארועים שאינם קשורים לנושא המיני. בחלק השני, אנתח את הארועים הקשורים לכאורה לתחום המיני ואתיחס גם לשאלה אם ארועים אלה מהווים גם (או רק) התנהגות בלתי-הולמת. ברור כי אם במקרה נתון יסתבר שמדובר בהטרדה מינית, יהיה בכך גם משום התנהגות לא הולמת. ברם, כיוון שהעבירה של הטרדה מינית היא חמורה יותר, אין מקום לצבור לכך גם הרשעה באותו מקרה גם בעבירה של התנהגות בלתי הולמת ובמקרה כזה יש לזכות את הנתבע מן העבירה של התנהגות בלתי הולמת.

אישומים שאינם קשורים לתחום המיני

תקופת הפוסט-דוקטורט

76. בסעיף 30 לכתב התביעה נטען כי במהלך תקופת הפוסט-דוקטורט הנתבע ביצע כלפי המתלוננת עבירות של הטרדה מינית והתנהגות בלתי הולמת.

בהתייחס לתקופת הפוסט-דוקטורט, המתלוננת העידה כי העבודה בתקופה זו הייתה בסדר גמור, היחסים היו חמים, והאווירה הייתה נעימה מאוד, לרבות כך שהיא ארגנה לנתבע יום הולדת (פר' 9/5/24, ע' 10, 21; פר' 4/6/24, ע' 36). עוד העידה המתלוננת כי הנתבע דיבר עליה מאוד יפה בסמינר [REDACTED] [REDACTED] וכאשר התקבל מאמר שלה הם יצאו ביחד לחגוג במסעדה (פר' 9/5/24, ע' 20 – 22). כמו-כן היא הזמינה את הנתבע לביקור אצלה, יחד עם משפחתו (ר' מוצג נ/4). המתלוננת העידה עוד כי הכל החל להידרדר עם בחירתה לסגל האקדמי (פר' 9/5/24, ע' 25). בצדק הפנה עוד הנתבע בעניין זה למוצגים נ/2 ו-נ/5.

עם זאת, יש להתייחס עדיין לאישומים פרטניים מסוימים המתייחסים לתקופה זו - תקופת הפוסט-דוקטורט.

77. בסעיף 41 לכתב התביעה מתואר מקרה שבו צעק הנתבע על המתלוננת מדוע היא אינה עושה מה שהוא מבקש והמתלוננת הגיבה באמירה כי אין לה כוחות והיא עוזבת. בעקבות כך הם סיימו לכתוב את המאמר המשותף מושא השיח הנדון.

המתלוננת העידה באריכות בנושא זה, ואמרה כי התקיימה שיחה טלפונית קשה בקיץ [REDACTED], שבה הנתבע צעק עליה שהיא מבזבזת את הזמן ולא עושה מה שהוא מבקש. היא העידה כי הנתבע היה מאוד נוקשה והדרך שלו לא עבדה. בהתחלה הוא השתכנע ממה שהיא עשתה ולאחר מכן הוא שוב לא השתכנע (ר' פר' 9/5/24, ע' 20 - 21).

78. הנתבע אישר כי באחד המקרים היו חילוקי דיעות מקצועיים בינו לבין המתלוננת ולאחר שהנתבע ביקש ממנה להריץ חישובים מסוימים והיא התעלמה מכך, הנתבע ביקש ממנה לעשות כבר את זה. הוא אישר כי יכול להיות שבהזדמנות כלשהי הוא אמר לה שהיא מבזבזת את הזמן. הנתבע הכחיש כי הוא צרח עליה (פר' 4/11/24, ע' 12 - 14; פר' 4/2/25, ע' 67 - 68). הוא העיד כי אמירת המתלוננת על כך שאין לה כוחות והיא עוזבת נבעה מכך שהיא הרגישה לחץ עקב כך שהיא בחורה אמביציוזית. היא חשבה לעזוב כיוון שלא הצליחה להתקדם, שכן העניין דרש הרבה עבודה ולא היה לה מספיק זמן. הוא הוסיף כי המתלוננת ציפתה מעצמה להתקדמות מהירה יותר.

יש לזכות את הנתבע מן האישום לפי סעיף זה. גם עדותה של המתלוננת מבהירה כי היה מדובר במחלוקת אקדמית, אשר במסגרתה כל אחד מהצדדים היה משוכנע כי הוא צועד בנתיב האקדמי הנכון. מובן כי מחלוקת כזו היא לגיטימית לחלוטין. הנתבע היה רשאי לדרוש ממנה כהבנתו ביצוע מטלות אקדמיות במסגרת עבודתה, בין אם מבחינה מחקרית הוא צדק ובין אם לאו. אין בכך כל פסול משמעותי. אני מקבל את עדות המתלוננת על כך שהנתבע הרים קולו בארוע זה, ברם הרמת קול על ידי מנחה באופן ספורדי, במקרה בודד כזה או אחר של מחלוקת אקדמית אינה מהווה התנהגות בלתי הולמת. יש לזכור כי עסקינן בתקופת הפוסט דוקטורט, אשר בה, לפי דברי המתלוננת, היחסים בין הצדדים היו טובים מאוד.

79. סעיף 43 לכתב התביעה מתייחס ללחץ של הנתבע על המתלוננת לקדם הכנות לכנס ב [REDACTED] [REDACTED], למרות העומסים שהיו מוטלים עליה. לאחר הכנס הוא נזף בה על כך שהיא אינה משתפת אותו ומסתירה ממנו מידע.

הנתבע מכחיש את הטענות וטוען, בין היתר, כי לא נזף במתלוננת וכי מדובר היה בשתי עבודות ספציפיות, עם [REDACTED] שהיו בשלבים מתקדמים והיא התחייבה לסיים אותם.

איני מוצא להכריע במחלוקות שבין הצדדים ביחס לנסיבות ארוע זה. אף כי המתלוננת הייתה בשלב זה על סף תחילת עבודתה כחברת סגל, היא הייתה עדיין במעמד של פוסט-דוקטורנטית. הנתבע היה זכאי להכווין מטלות שהוטלו על המתלוננת, למרות עומסים שהיו מוטלים עליה, וגם אם הפריז בדרישות, אין מדובר בנושא המצוי בשדה המשמעותי. כך הדבר גם ביחס להעסקת סטודנטים על-ידיה. באשר לנזיפה הנטענת, כל עוד מדובר בנזיפה ספורדית שאינה מתבצעת באופן חוזר ונשנה ואינה אמירה משפילה, אין בכך משום עבירה משמעותית (לטענה כי הנתבע נהג לנזוף בה תכופות לאחר מינויה כחברת סגל אתיחס בהמשך חוות דעתי).

לצד כך, יש לומר כי נוכח העובדה שהמתלוננת הייתה כבר על סף תחילת עבודתה כחברת סגל, ראוי היה כי הנתבע יפנים כי הסטטוס שלה עומד להשתנות וכי אין זה ראוי שיתיחס אליה כמי שמצויה תחת מרותו האקדמית והמינהלית. כפי שיפורט בהמשך, הנתבע לא הפנים זאת גם כאשר המתלוננת הפכה לכל דבר ועניין לקולגה של הנתבע בסגל האקדמי, החל מחודש [REDACTED] [REDACTED].

80. סעיף 45 לכתב התביעה מתייחס להשתלטות הנתבע על שיחות שהמתלוננת ערכה עם עמיתים בכנסים שונים. המתלוננת 2 העידה כי "לא יכולתי ללכת מטר מבלי שהוא יהיה עלי". היא העידה כי חוקרים מחו"ל שאלו אותה איך היא מסתדרת עם זה שהוא עוקב אחריה. עוד העידה כי אמרה זאת, בין היתר, ל [REDACTED], וכי ביקשה [REDACTED] שידאג לכך שהנתבע לא ישלט על השיחות. כן ציינה כי הנתבע אמר לה "ככה לא מתנהגים למישהו שמימן לי את הכנס ואת השהות [REDACTED]" (פר' 9/5/24, ע' 27 - 30).

הנתבע הכחיש בעדותו את טענות המתלוננת (פר' 4/11/24, ע' 56-62). הוא רק אישר בחצי-פה כי הטענה הזו יכולה "במידה קטנה מאוד של הצדקה" להתייחס לכנס [REDACTED] (שם, בע' 57). הוא גם ציין כי המתלוננת מנפחת ארוע חד-פעמי שבו הוא ניגש לשוחח עם הפרופסור שעמו היא דיברה, אשר הוא מכר טוב של הנתבע. הנתבע רצה לשבח אותה (פר' 27/2/25, ע' 26 - 27). הנתבע העיד כי הוא הציג אותה בפני הפרופסור ואמר שהיא פוסט-דוקטית שלו, אשר היא מאוד מוכשרת והולכת להחליף אותו במעבדה (פר' 4/11/24, ע' 57). היה גם מקרה שבו הנתבע רצה לדבר עימה על רעיון מסוים כאשר היא דיברה עם מישהי ואז היא צרחה עליו שהוא מתערב לה בשיחות (פר' 4/11/24, ע' 59).

אף כי אני נותן אמון בדברי המתלוננת איני סבור כי התשתית הראייתית שהוצגה מבססת הרשעה בגין התנהגות בלתי הולמת. מדובר אמנם בגישה דומיננטית ובלתי רצויה של הנתבע, ברמה האקדמית-מינהלית, אשר מקשה על מי שמצויה תחת מרותו "לפרוץ" באופן עצמאי וליצור קשרים משלה. גם האמירה על כך שהמתלוננת "חייבת" לשתף אותו בשיחותיה עם עמיתים עקב מימון הכנס והשהייה

בחו"ל היא בלתי-ראויה. המתלוננת הייתה חייבת לספק לנתבע תוצרים אקדמיים במסגרת משרתה, אך זאת ותו לא. עדיין, ספק אם הדברים חוצים את הרף המשמעותי. עם זאת, גישתו הכללית של הנתבע בהקשר זה עשויה להוסיף תמיכה ראייתית מסוימת לטענות המתלוננת ביחס להמשך הקשר בין הצדדים, לאחר מינוייה כחברת הסגל האקדמי הבכיר.

תקופת החברות של המתלוננת בסגל האקדמי הבכיר

81. במישור הכללי של טענת ההתנהגות הבלתי-הולמת, התביעה טוענת בסעיף 31 לכתב התביעה כי המתלוננת סבלה מגישה כוחנית, שתלטנית, חד צדדית ובלתי ראויה מצד הנתבע.

המתלוננת העידה על אוירה של פחד, גישה דורסנית ושתלטנית, הקטנה והשפלה ותחושה שהנתבע נטע בה, שלפיה המתלוננת "חייבת לו" (פר' 4/6/24, ע' 18, 32; 9/5/24, ע' 5, 106, 116).

כתב התביעה מתאר, כמפורט בהמשך, לחצים שהפעיל הנתבע על המתלוננת, בעיקר ביחס למחקריה ולעבודתה במעבדה אשר אותה היא קיבלה לניהולה עם פרישת הנתבע, תוך התערבות הנתבע בעבודתה, נקיטת גישה שתלטנית וכוחנית, נזיפות במתלוננת, ועוד. קו מנחה בגישתו של הנתבע, על-פי כתב התביעה, היה כי המתלוננת ממשיכה, לטעמו, להיות תלמידה שלו, וכי הוא ממשיך לנהל בפועל את המעבדה שאותה הקים, למרות שהמתלוננת מונתה כחברת הסגל האקדמי הבכיר, לכל דבר ועניין, והמעבדה הועברה לניהולה.

ייתאמר תחילה כי אין יסוד לטענת הנתבע כי המטרה של המתלוננת בהגשת התלונה הייתה "להעיף" אותו מן המעבדה. המתלוננת הייתה נכונה לכך שהנתבע ימשיך במחקריו במעבדה, בכפוף לכך שהוא יכבד את מעמדה החדש כחברת הסגל האקדמי, לא יבוא אליה בדרישות ולא יתערב בניהול המעבדה על-ידיה ובהשקעת הזמן והמאמצים שלה כהבנתה. כנטען בצדק בע' 255 – 257 לסיכומי התביעה, המתלוננת עשתה נסיונות להגיע להבנות שימנעו עימותים. היא לא ביצעה מהלכים תחבולניים. כפי שיפורט בפרק זה, טענותיה נבעו מכך שלא היה ביכולתה לשאת את יחסו של הנתבע אליה.

אבחן עתה את פרטי הדברים. כמנותח להלן, הם מבססים את המסקנה הכללית הנטענת בסעיף 31 לכתב התביעה.

גישה שתלטנית, אגרסיבית ועולבת (ס' 44, 46 – 48, 50 – 51, 54 לכתב התביעה)

82. סעיפים 44, 46 – 48 לכתב התביעה מתארים גישה שתלטנית, אגרסיבית ועולבת של הנתבע כלפי המתלוננת ועבודתה, שתוארה על ידי המתלוננת כ"זוגיות אלימה ורעילה". הדברים כוללים נזיפות כלפי המתלוננת באופן קבוע על כך שהיא אינה מודיעה לו מתי היא מגיעה, אינה משתפת אותו, אינה יושבת לידו, אינה מפנה לו מספיק זמן, ומסתירה ממנו הצעות מחקר שלה. הנתבע אמר לה במקרה אחד כי היא אינה מבינה כלום, וכן אמר לה כי היא "חוצפנית" וכי היא נמצאת בסגל בזכותו.

באחד המקרים, כפי שהדבר מתואר בסעיף 51 לכתב התביעה, הנתבע צעק עליה על כך שהיא עשתה שימוש באות F, במקום האות "f".

המתלוננת העידה בהרחבה על טענות אלה בכתב התביעה, תוך תמיכה בהן: ר' פר' 9/5/24, ע' 36 - 41, 48 - 50; פר' 4/6/24, ע' 30 - 32, 56 - 60, 69, 93-97. הדברים מגובים גם במכתבי המתלוננת ת/2, ת/5 ו-ת/7.

עיקר עדותה של המתלוננת בנושא זה מתמצה בדבריה הבאים:

"אבל הלך הרוח היה שאני מנוטרת ואני בלו"ז ואני חייבת עוד עבודות והיו כל הזמן שיחות שאני לא זמינה אליו מספיק ולמה אני נעלמת ולמה אני לא מקדמת וזה היה מה שהקשה עלי" (פר' 4/6/24, ע' 31) וכן:

"הבנתי שאני מנוצלת על ידי אדם דורסני שבעצם לקח עלי בעלות ומצפה ממני להמשיך לעבוד ולהציף אותי לנצח" (פר' 4/6/24, ע' 32).

המתלוננת הוסיפה כי הנתבע שאל אותה מדוע היא לקחה שתי סטודנטיות, למרות שהוא אמר לה שתיקח רק סטודנטית אחת (פר' 9/5/24, ע' 30). בעניין זה הנתבע העיד כי לא אסר עליה דבר ולא הייתה לו סמכות לכך. הדבר נודע לו בדיעבד והוא רק המליץ לה להתחיל עם מספר קטן של סטודנטים, כיוון שהדבר דורש עבודה וזה לא יצליח, אך אמר לה לעשות מה שהיא רוצה (פר' 4/11/24, ע' 35 - 36).

המתלוננת גם העידה כי:

"ומעולם לא היה רצון להעביר לי את המעבדה. הרצון היחיד היה להמשיך את קיומו כשאני חלק מהעובדים שלו, שאני עדיין נשלטת" (פר' 4/6/24, ע' 69. כן ר' שם, ע' 97 - 98).

עוד העידה המתלוננת כי היא רצתה שהוא יעשה את עבודתו והיא תעשה את עבודתה באופן עצמאי, מבלי שהוא יגיד לה כל הזמן שהיא לא יודעת, שלא יגיד לה שהמערכת שהיא משתמשת בה היא מיותרת (ר' פר' 9/5/24, ע' 111 - 114).

83. הנתבע הכחיש בעדותו את גרסת המתלוננת וציין כי לא הפעיל עליה לחצים, אלא היא הלחיצה את עצמה. העיד כי המתלוננת דיברה הרבה על לחץ, אך הוא לא יודע מדוע. הנתבע העיד כי הוא הבין שהמתלוננת לא מעוניינת בשום שיחה איתו, לא מעוניינת לחלוק איתו מידע ונמנעת מפגישה איתו אלא במקרים ההכרחיים. הוא הוסיף כי לא היה לו שום עניין לכפות עצמו עליה (פר' 27/2/25, ע' 6). כן ציין כי החל [REDACTED] לא עבדו ביחד (פר' 27/2/25, ע' 36; פר' 9/12/24, ע' 12). כן הוסיף כי המתלוננת הגיעה למעבדה לכל היותר פעמיים בשבוע.

הנתבע חזר והעיד, כללית, כי לא התעמר במתלוננת וכי כל הטענות הן שקריות (ר', למשל, פר' 9/12/24, ע' 31). כן העיד כי הוא לא צעק עליה והוא לא צועק על אף אחת (פר' 27/2/25, ע' 18).

84. ביחס לעבודות שהנתבע דרש מן המתלוננת, הנתבע הצביע על כך כי מדובר היה בשני "זנבות" שנשארו מעבודה משותפת בפוסט-דוקטורט שלה – עבודה עם [REDACTED] ועבודה עם [REDACTED] – אשר היה צורך לסיים אותם ונשארו שבועיים-שלושה עד ה-dead line להגשת המאמרים. בנוסף, הוא רק ביקש ממנה עזרה זניחה ביחס לאתר שלו ותרגום עמודים מסוימים מהדוקטורט של המתלוננת 1. בנושאים מסוימים אחרים הוא ביקש ממנה לעזור לו או לשתף עמו פעולה והיא סירבה לכך.

הנתבע הוסיף והעיד כי המתלוננת עשתה במעבדה מה שהיא רצתה, על פי שיקול דעתה העצמאי, ולא היה שום דבר שהוא אסר עליה (פר' 27/2/25, ע' 32, 42). הוא אפילו לא העיר לה על כך כי בניגוד למקובל, השילוט במעבדה נשא את שמה בלבד, ללא אזכור שמו (פר' 17/3/25, ע' 6).

85. אציין, כללית, כי עדות המתלוננת ביחס לנושאים השונים הנזכרים בהוראות האמורות של כתב התביעה היא מהימנה. המתלוננת הייתה מעוניינת "לפרוש כנפיים" באופן עצמאי ולהשתחרר מהכפיפות לנתבע ולהוראותיו. אני סבור כי הנתבע המשיך להשקיף על המתלוננת כתלמידה שלו, הנתונה תחת מרותו והכפופה להוראותיו המקצועיות. הוא סבר כי המתלוננת "חייבת" לו את מינויה כחברת סגל ועל כן עליה להמשיך להיות זמינה עבורו ולשתף עמו פעולה למרות שהיא לא הייתה מעוניינת בכך (כאמור לעיל, הנתבע אישר כי המתלוננת לא רצתה להמשיך בשיתוף פעולה עמו). בניגוד לדבריו, אני סבור כי הנתבע "הלך צעד אחורה" בעקבות כך, אלא הוא ניסה להשפיע על המתלוננת לשנות את עמדתה. לצורך כך הוא הפעיל עליה לא אחת לחצים מילוליים. כמפורט בהמשך, הנתבע מעולם לא השלים עם העברת המעבדה – מרכז חייו האקדמיים – לניהולה הבלעדי של המתלוננת, חברת סגל חדשה ללא ידע בתחום הנסיוני, אשר הוא דאג למינויה ומצויה בתחילת דרכה האקדמית, תוך דחיקת רגליו שלו – מדען בעל שם עולמי.

יוער, כי על ההתערבות היום-יומית של הנתבע בפעילות במעבדה העיד גם [REDACTED] [REDACTED] ציין כי הנתבע מאוד רצה להיות מעורב ולקבל דרכו מידע, והביע הרבה פעמים את מורת רוחו ביחס לדבר כזה או אחר בענייני המעבדה (פר' 11/9/24, ע' 10, 14, 15).

ברי הדבר כי על חבר סגל אקדמי לכבד את האוטונומיה של חבר סגל אחר. אין מניעה להציע שיתופי פעולה ואף לנסות לשכנע בכך, אולם על הדבר להיעשות באופן המכבד את מעמדו של העמית לסגל. אין מקום לנזיפות כאשר העמית אינו נענה להשתדלות זו. העמית זכאי "להיעלם" ולהימנע מזמינות, והתבטאות כגון "חוצפנית" אינה תקינה כלל ועיקר.

יצוין כי התביעה העלתה טענות גם ביחס למעורבותו של הנתבע בשיפוץ המעבדה (ר' סיכומי התביעה, בע' 230 – 232). אני סבור כי הטענות בנדון מבססות התנהגות בלתי הולמת. המעורבות של הנתבע נעשתה בהסכמת המתלוננת. היא שיתפה אותו בתכניותיה והנתבע היה רשאי להעלות המלצותיו, במידת שכנוע כזו או אחרת.

86. בסעיף 44 לכתב התביעה נטען כי בחודשים הראשונים נהג הנתבע להיכנס למעבדה כל שתיים ולשאול מדוע הם לא נפגשים. דברים אלה נאמרו על ידי המתלוננת בפני המבררת. המתלוננת העידה בבית הדין כי הנתבע היה מגיע למעבדה לראות מה המתלוננת והסטודנטית שלה [REDACTED] עושות (פר' 9/5/24, ע' 28; פר' 4/6/24, ע' 17 - 19).

בהקשר זה ראוי להתעכב על התקופה בה עבדה המתלוננת עם [REDACTED] (סטודנטית שלה). המתלוננת תיארה תקופה אשר בה הן ניסו ללמוד את המערכת והנתבע נהג בהן באופן משפיל ומטיל מורא. הוא היה נכנס ונוזף בהן על כך שהן שורפות את המדיד במערכת. היא העידה כי הוא היה נכנס עשר פעמים ביום והוא היה נוזף בהן. באחד המקרים הוא הגיע כדי לבדוק שהן לא הורסות לו את המעבדה, וצעק עליהן כי הן מטומטמות ולא מבינות מה הן עושות. המתלוננת ניגשה לנתבע ואמרה לו שהיא לא מוכנה שהוא ידבר אליה כך (פר' 4/6/24, ע' 17-19, 94; פר' 9/5/24, ע' 28).

הנתבע הכחיש כי הוא הגיע כל שעה, ואמר כי הוא נכנס כל יום, כפי שתמיד נהג, וזאת כדי ללוות סטודנט שלו בניסויים. הוא הכחיש כי צעק על [REDACTED]. כשראה שהיא לא מצליחה לפתור שאלה בתרגיל, הוא הסביר לה כיצד להתמודד עם הבעיה. הנתבע הכחיש כי צעק עליהן שהן מטומטמות, אך הודה כי אמר למתלוננת: "לעזאזל, אבל הסיגנל שלך ברוויה את לא רואה את זה?" הנתבע העיד שיתכן כי אמר זאת קצת באסרטיביות ועל זה הוא התנצל. הוא ציין כי כל נסיונאי צריך לראות זאת מיידית (פר' 4/2/25, ע' 74; פר' 4/11/24, ע' 87; פר' 9/12/24, ע' 7 - 8). הוא הסביר למבררת כי נכנס למעבדה כדי לבדוק שלא נגרם נזק לציוד ולמתקנים. הן לא ידעו מה נמצא בכל קופסה ולכן נזרק ציוד.

87. עוד העיד הנתבע כי הוא התנצל לאחר מכן על כך שהעיר את ההערה הנדונה בנוכחות הסטודנטית, דבר שהצביע על חוסר המקצועיות של המתלוננת והעליב אותה, אולם ההערה עצמה הייתה במקומה, והבעיה הייתה רק בכך שהדברים נאמרו בנוכחות הסטודנטית. הוא העיד שהוא לא צעק (פר' 4/2/25, ע' 73 - 75). בנוסף, כפי שטוען הנתבע, [REDACTED] העיד כי לא שמע את הנתבע קורא להן מטומטמות, לא שמע שהנתבע צעק עליהן, וכן אישר כי המתלוננות ו[REDACTED] שברו סנסור יקר שהנתבע השאיל להן. כמו כן, הוא הכחיש את טענת המתלוננת שהיא ביקשה ממנו ליידע אותה לפני הגעת הנתבע, על מנת שהיא תתכונן נפשית (ר' ע' 62 לסיכומי הנתבע).

בהקשר הכללי של הדברים, המתלוננת גם העידה כי למרות שלעתים הנתבע היה ידידותי כלפיה, לעתים אחרות הוא "הקטין", ניטר והשפיל אותה בעודו אומר לה כל הזמן שהוא בנה אותה, היא בסגל בגללו, היא לא יודעת לעשות שום דבר, לא יודעת לעשות ניסויים, והיא לא תסתדר בלעדיו. ר' עדות המתלוננת בבית הדין (פר' 9/5/24, ע' 46-47, 57). הנתבע הכחיש דברים אלה בעדותו. עם זאת, אף כי הנתבע אמר שהיא המציאה הכל כדי להפיל אותו, הרי שלגבי האמירה כי המתלוננת לא תסתדר בלעדיו, הוא ציין כי לא אמר את הדברים במלים האלה, אבל הסביר לה שהיא צריכה קורס הכשרה כדי לתפעל את המעבדה והיא לא יכולה בלי זה.

88. אני סבור כי קווי המיתאר העיקריים בעדות המתלוננת מתארים נכונה את הארוע. אין צורך להכריע בשאלה כמה פעמים ביום נהג הנתבע להיכנס למעבדה. הנתבע ציין כי הוא הגיע לעבודתו במעבדה כל יום, כהרגלו, ובוודאי שהיה בה זמן כזה או אחר. הנתבע גם אישר כי הוא חשש שהמתלוננת ו- [REDACTED] יקלקלו את הציוד במעבדה (וכפי שהעיד [REDACTED]), ציוד שהנתבע השאיל להן, אכן ניזוק). ציוד זה היה חשוב לנתבע. הוא אישר כי הוא נזף ב"אסרטיביות" במתלוננת על כך שהיא לא מבינה כי יש רוויה בסיגנל, דבר שנסיין אמור להבין מייד. כפי שניתחתי לעיל, ה"אסרטיביות" של הנתבע חרגה לא אחת מאסרטיביות גרידא, והיותה אגרסיביות. בוודאי פסול היה הדבר לנהוג כך בפני סטודנטית של המתלוננת, דבר הפוגע במעמדה ודימויה מול הסטודנטית. סביר הדבר, כפי שהעידה המתלוננת, כי הנתבע, בכעסו ובאופן אופייני לחוסר הסבלנות שלו כלפי חוסר מקצועיות, ותוך חשש לתקינות מתקנים במעבדה שבה הוא עדיין ערך מחקרים, איבד רסן וכינה אותן "מטומטמות". באשר לעדות הנוגדת של [REDACTED], יש לזכור הוא אינו דובר עברית ואין לדעת אם הוא נכח במעבדה באותו רגע. עם זאת, נוכח עדות [REDACTED], אין לקבוע כי הוכח שהמתלוננת ביקשה ממנו להודיע לה כאשר הנתבע עמד להגיע למעבדה.

סעיף 44 לכתב התביעה טוען כי תוכן נזיפת הנתבע היה ש"הן לא מבינות", דבר שאינו כולל אמירה כי הן "מטומטמות". הצדדים חלוקים בשאלה אם ניתן להחיל בהקשר זה את סעיף 184 לחוק החסד"פ. אני סבור כי אין מניעה לכך (למעשה, יש להחיל את סעיף 18.8.2 לתקנון, המקביל לסעיף 184 לחסד"פ). לנתבע הייתה הזדמנות מלאה להתגונן בעניין זה. הוא העיד לאחר עדות המתלוננת וגם התייחס במפורש לשאלה אם הוא אמר את הביטוי "מטומטמות". הוא גם היה ער לכך שהשאלה מה נאמר באותו ארוע נזיפה היא נושא רלוונטי. זאת ועוד: בסעיף 46 לכתב התביעה קיימת התייחסות כללית לנזיפות של הנתבע באופן קבוע, "בין היתר" מחמת הארועים הנזכרים שם. ניתן לכאורה לעגן את האמירה "מטומטמות" בהוראה כללית זו בכתב התביעה.

89. המתלוננת העידה כי הנתבע צעק עליה ביחס לאופן השימוש שלה באות "f" ("כ" "f" או כ" "F") (האישום בנדון מופיע בסעיף 51 לכתב התביעה). היא הוסיפה כי למחרת הוא סיפר לכולם שהיא צעקה עליו בעניין זה (פר' 9/5/24, ע' 58). הנתבע הודה כי הוא התרגז בנדון, שכן הוא הסביר למתלוננת בווטסאפ איך נכון לכתוב זאת. ברם, הוא העיד כי דיבר עימה בקול הכי שקט שהוא יכול היה לדבר והיא התפרצה עליו (פר' 17/3/25, ע' 16 – 18). יצוין כי הנתבע ציין בפני המבררת כי הוא היה חסר סבלנות בעניין זה.

אני סבור כי המתלוננת העידה אמת. מדובר במחלוקת מקצועית בין הצדדים, אשר המתלוננת טענה בעניינה. כללית, הנתבע קצר-רוח כלפי גילויים של חוסר מקצועיות, והוא הודה כי היה חסר סבלנות והתרגז. העדות על כך שהוא הרים קולו בצעקה בהקשר זה מתיישבת עם מצבים אחרים, הנזכרים בפסק דיני, שבהם הנתבע ראה לעצמו דרור להביע דעתו באופן אגרסיבי, החורג מאסרטיביות גרידא. אין בכך כדי לשלול את האפשרות לכך שבתגובה לצעקת הנתבע, גם המתלוננת צעקה עליו בתגובה לכך.

90. יוער כי חלק מן הלחצים המתוארים לעיל מתייחס לנושא "השלמת הזנבות" בגין מאמרים שכתבתם החלה בתקופת הפוסט-דוקטורט. הנתבע זכאי היה לבקש מהמתלוננת שיתוף פעולה ביחס לכך, אך הוא לא היה זכאי ללוות זאת בנזיפות, כפי שהוא לא היה רשאי לצעוק על המתלוננת (פרשת האות "f"), לא היה רשאי לקרוא לה "חוצפנית", לומר לה שהיא לא יודעת מה היא עושה או לקרוא לה "מטומטמת".

91. סעיף 47 לכתב התביעה מתייחס ל"ארוע הקליברציה". נטען כי הנתבע הציע למתלוננת לסייע לה בעבודתה על ידי עריכת קליברציות ואמר לה כי היא יכולה ללכת הביתה. למחרת נזף בה על כך שהיא חסרת אחריות, השאירה אותו לעשות את הקליברציה ואינה לומדת את מערכת הניסוי.

המתלוננת העידה כי היא לא ידעה לכייל מכשיר מדידה מסוים והנתבע, אשר ראה כי היא לחוצה, הציע לעזור לה ואמר לה ללכת הביתה. היא העידה כי שמחה וכי זה היה יפה מצדו, אך למחרת הנתבע טלפן אליה בבוקר ואמר לה שהיא חוצפנית ואיך היא הולכת לנהל מעבדה משלה אם היא לא מסוגלת לעשות ניסויים וכיול והיא לא לומדת את מערכות הניסוי. המתלוננת אמרה לנתבע כי היא רוצה ללמוד את מערכות הניסוי (פר' 4/6/24, ע' 16 – 17; פר' 9/5/24, ע' 29).

הנתבע הכחיש בעדותו את קיומו של ארוע זה. הוא גם אמר שרצה להדריך את המתלוננת בתהליכי כיול והיא לא הייתה מעוניינת בכך (פר' 9/12/24, ע' 6 – 7).

עדות המתלוננת אמינה. עם זאת, לא ברור מה הוביל להתנהלות זו של הנתבע ומה הייתה תכליתה. יתכן שעקב בעיית זכרון הוא לא זכר כי הציע למתלוננת ללכת הביתה. יהיה זה מרחיק-לכת להניח כי הנתבע פעל בארוע זה באופן מתוכנן על-מנת לערער את האמון של המתלוננת בעצמה, במעין "גזלייטינג". בנסיבות אלה אין לקבוע כי הוכחה התנהגות בלתי-הולמת בארוע זה. עם זאת, השימוש בביטוי "חוצפנית" היה שימוש פסול, העשוי לשמש נדבך אחד בטענה הכללית בדבר הגישה הדורסנית והעולבת של הנתבע כלפי המתלוננת.

92. סעיף 50 לכתב התביעה מתייחס לארוע [REDACTED], שבו הנתבע צעק על המתלוננת ביחס למחקר מסוים של [REDACTED], באומרו כי מה שהיא עושה הוא לא נכון והיא לא מבינה כלום. הוא כעס עליה שהיא לא הסכימה לעשות חישובים שוב ושוב, לבקשתו.

המתלוננת העידה על הארוע הנדון בפירוט רב ובאופן משכנע. לדבריה, היא אמרה לנתבע כי היא רוצה לרענן את זכרונה בבית ביחס לקבצים מסוימים. הנתבע סרב לכך ודרש כי הדבר ייעשה על אתר. הוא הלך לפניה ומאחוריה וכשהציגה קבצים הוא צעק עליה שזה בכלל לא נכון והיא לא מבינה כלום. הנתבע ביקש כי המתלוננת תעשה חישובים שוב ושוב והיא סירבה ואמרה שהכל מתועד בתיקיות (ר' פר' 9/5/24, ע' 43 – 45).

הנתבע העיד כי זה לא נכון שהוא צרח על המתלוננת ולא נכון כי הוא דרש ממנה ביצוע מיידי של העבודה. הנתבע הוסיף כי לא היה לחץ זמנים לגבי הגשת העבודה של [REDACTED]. הוא טען כי המתלוננת

"בונה לו תיק". הוא רק אישר שהסתובב הלך וחזור, כיוון שהוא נוהג לעשות כן. הוא הוסיף, כללית, כי בניגוד למתלוננות האחרות, דברי המתלוננת מתבססים על משהו מסביב – "חצאי אמת, רבעי אמת, לפעמים שקר מוחלט, אבל איכשהו זה קשור למציאות. זה בניגוד לשתי המתלוננות האחרות". עם זאת, הוא אישר כי בהחלט יכול להיות שאינו זוכר את המקרה, אך זה לא יכול להיות ולא הגיוני שזה קרה (פר' 4/11/24, ע' 71 – 74). הוא הכחיש את הדברים גם במיפגש עם המבררת.

המתלוננת העידה בהקשר לארוע האמור כי היא אמרה לנתבע שיפסיק להתייחס אליה כאל עבד. הנתבע העיד כי הוא זוכר שהיא אמרה זאת והיא צרחה כל מיני דברים שהיו מופרכים לחלוטין והוסיף כי מעולם לא התייחס אליה כאל עבד. הוא גם ציין כי אף פעם לא הרים עליה קול ולא לחץ עליה. הוא רצה שהמתלוננת תצליח כי היא הייתה כמו בת מדעית שלו (פר' 4/11/24, ע' 73; פר' 17/3/25, ע' 10 – 11).

אני סבור כי המתלוננת העידה אמת, והארוע המתואר על-ידיה התקיים.

93. סעיף 48 לכתב התביעה מתייחס ל"ארוע המסדרון" מיום 26/12/22, ולשיחה הקשה במסגרתו.

גרסת המתלוננת היא כי ב- [REDACTED] המתלוננת והנתבע נפגשו במעבדה והנתבע אמר לה כי היא חוצפנית, המעבדה שלו והיא נמצאת במעבדה בזכותו. הוא המליץ עליה והיא לא עושה שום דבר ממה שהוא אמר לה. הוא הטיח כלפיה שהיא נכנסת לעבודה בתחום המחקר שלו על [REDACTED], תוך שימוש במערכת [REDACTED] שהיא התחייבה לא לגעת בה. הנתבע ציין כי היא לא מדווחת לו שהיא מציגה מחקר בכנס ב- [REDACTED] והוסיף כי המערכת שהיא מתכוונת להתקין תהרוס לו את המדידות. המתלוננת פתחה את הדלת והחלה לצרוח. בעקבות כך הנתבע אמר לה שלא תלך והוא אוהב אותה, והציע שידברו ויסתדרו. המתלוננת עזבה את המקום בוכיה ונסעה הביתה (פר' 9/5/24, ע' 35 – 38).

ביחס למערכת שהיא רצתה לקנות, המתלוננת העידה כי הנתבע ידע על כך וכן ציינה כי הנתבע ידע שהיא עומדת לעבוד על [REDACTED] ולשם כך היא קיבלה את מרבית המימון מהאוניברסיטה (פר' 4/6/24, ע' 61 – 62). היא הוסיפה כי מעולם לא הצהירה שלא תחקור תחום של [REDACTED] (פר' 9/5/24, ע' 35 – 36).

ר' גם מוצגים ת/5 ו-ת/7 (המכתב של המתלוננת לדקאן מיום [REDACTED]) וכן ת/6 - הודעת אי-מייל של המתלוננת לנתבע מיום [REDACTED], בו, לאור השיחה הקשה שהייתה, היא מבקשת מהנתבע לא להשתמש במעבדה עד לברור עם ראש בית הספר והדקאן). המתלוננת העידה כי הודעת מייל זו לנתבע נכתבה לפי עצת פרופ' [REDACTED] אשר הציע למתלוננת לכתוב לנתבע כי לא ייכנס למעבדה עד לבירור אצל הדקאן.

פרופ' [REDACTED] העיד כי המתלוננת יידעה אותה בדבר הארוע, בכתה והייתה מאוד נסערת. הוא ציין כי אמר לה שהמעבדה היא שלה ואם הנתבע מתערב עבודתה, שתסגור את המעבדה בפניו (פר' 15/8/24, ע' 46 – 50).

94. הנתבע הכחיש בפני המבררת כי אמר את מה שהמתלוננת ייחסה לו וציין כי הוא רק אמר לה שהוא מרגיש לא רצוי במעבדה. הוא הוסיף כי מדובר בפרובוקציה שעשתה המתלוננת כדי ליצור נרטיב שהוא רודף אחריה. הוא ציין כי הוא מכיר בכך שהמתלוננת היא ראש המעבדה. בעדותו בית הדין הוא העיד כי היא פעלה כך מתוך אג'נדה "להעיף" אותו מהמעבדה. הוא גם ייחס זאת לכך שיתכן מאוד שהדבר נבע מכך שהיא לא ישנה כל הלילה (פר' 4/11/24, ע' 41; פר' 9/12/24, ע' 16 – 21).

הנתבע הוסיף בעדותו כי מדובר בבגידה מוחלטת של המתלוננת, תקיעת סכין בגב ו"רצח מדעי" (ר' פר' 4/2/25, ע' 86; פר' 27/2/25, ע' 54 – 57). הנתבע גם ציין כי אמר למתלוננת שהיא חייבת לו את המינוי שלה.

כן ציין הנתבע כי המתלוננת לא הבינה בניסויים והיה עליה להבין שהיא נדרשת לשתף עמו פעולה, אחרת אין לה סיכוי להצליח. היא רצתה להביא תוצאות מהיום הראשון וזה מעיד על חוסר מקצועיות.

עוד הוסיף הנתבע העיד כי הוא הגיב בשקט לצרחות של המתלוננת עליו. דבריו אלה לא נסותרו בעדותה של המתלוננת.

95. הארועים הנדונים הובילו לעריכתו של המיתווה הראשון על ידי הדקאן, בעקבות פגישה שנערכה. נקבע בו כי רק המתלוננת מתווה את שיפוץ המעבדה ומובילה אותה מבחינה מדעית. המיתווה מדגיש את המחויבות של הפקולטה לסייע לחברי סגל צעירים. כן נקבע כי כל אחד מהצדדים יגיש הצעות מחקר ללא השפעה של הצד האחר. הנתבע יכול לשמש כמנטור למתלוננת מבלי לפגוע בסמכותה ובעצמאותה. הנתבע ציין במהלך הדיון כי הוא רק רצה לסייע למתלוננת וכי הקשיים נבעו מכך שמינו למעבדה מישהי שעושה תיאוריה. המתלוננת ציינה בדיון בפני הדקאן כי היא מודה לנתבע על כך שתמך בגיוס שלה אך הוא לא מאפשר לה עצמאות והיא מצטערת שלא העדיפה את [REDACTED] או [REDACTED] את [REDACTED].

המתלוננת העידה כי בתום הפגישה הנתבע אמר לה שהוא עדיין אוהב אותה למרות שהיא פסיכית. הנתבע אישר בפני המבררת כי "יכול להיות, אני חושב שאמרתי את זה. היא יושבה חצי שעה ובכתה. זה לא פסיכי?". בחקירתו בבית הדין הנתבע העיד כי הוא לא זוכר שאמר זאת ו"זה לא מסתדר עם מה שהיא אמרה" ((פר' 9/12/24, ע' 30)). בהמשך העיד כי יתכן שהוא אמר זאת, אך מדובר בתקופה שבה הם היו חברים (פר' 27/2/25, ע' 62 – 63).

יצוין כי הנתבע טוען שהוא לא ראה לפני הפגישה את המכתב של המתלוננת לדקאן ולכן לא ידע כי עליו להגן על שמו ומקומו. הוא סבר כי תכלית הפגישה הייתה להרגיע את המתלוננת לאחר "שיחת הצרחות". על-כן, נטען כי המתווה הראשון נקבע מבלי שנשמעה עמדתו של הנתבע. יש לומר בעניין זה, כי השאלה אם המתווה הראשון היה מוצדק כשלעצמו, אם לאו, אינה מושא לענייננו. בבסיסו של דבר, אין מחלוקת כי המתלוננת מונתה למנהלת המעבדה ולכן המיתווה רק אישרר מציאות זו. הנתבע לא זומן למיפגש זה כנאשם, אלא כאחד הצדדים לעימות בין חברי סגל, אשר היה על הדקאן להסדיר בעקבות כך את התנהלות הצדדים בעתיד.

96. לצורך הבנת הלך-רוחו של הנתבע, קיימת חשיבות מיוחדת לעדותו של פרופ' [REDACTED] ביחס לשיבה הנדונה. הוא מסר למבררת כי הנתבע אמר על המתלוננת כי היא לא יודעת לעשות דברים ולא מדברים כך על קולגה. "הוא אמר דברים שמראים שהוא ראה בה מרצה צעירה שלא יודעת איך לעבוד במעבדה או לא יודעת איך לעשות ניסויים. בשבילו היא לא יודעת איך לעשות ניסויים." (ת/21, בע' 2).

בעדות בפני בית הדין, פרופ' [REDACTED] העיד, כאמור לעיל, כי "אם יש לי קולגה לא הייתי משדר עליו שהוא לא יודע, בצורה כזאת. [REDACTED], ידוע שהוא blunt אז הוא אמר את דעתו." (פר' 15/8/24, ע' 69).

כפי שציינה התביעה, הנתבע אישר במהלך הברור אצל הדקאן כי הוא התנצל מיוזמתו בעבר בפני המתלוננת, ביחס למספר מקרים שבהם הוא חשב שטעה. בעדותו, הנתבע ציין כי התנצל בפני המתלוננת רק על מקרה אחד שבו הוא גער בה בנוכחות סטודנטית שלה.

נוכח האמור לעיל, אני סבור כי הוכח הנטען בסעיף 48 לכתב התביעה.

97. לאחר שגובש מיתווה הדקאן הראשון, המתלוננת התלוננה שוב בפני הדקאן במכתב מיום 3/7/23 (ת/2). היא כתבה כי הנתבע מתנהל כלפיה באופן כוחני, שתלטני ואגרסיבי, שהפך לבלתי-נסבל. בין היתר היא ציינה כי הנתבע ממשיך להכפיף אותה אליו, לא מאפשר לה עצמאות, מקיים עימה שיחות איפוס ונזיפה ומעלה דרישות שונות לפנות לו זמן. ר' גם מכתב המתלוננת ת/5.

המתלוננת גם העידה בבית הדין כי הנתבע רצה שהיא תשתף פעולה עם ד"ר [REDACTED], דבר שהיא לא רצתה לעשות, שכן ד"ר [REDACTED] לוקח המון זמן במעבדה. היא ציינה כי הנתבע לחץ עליה בנדון (פר' 4/6/24, ע' 88 – 89; פר' 9/5/24, ע' 45 – 46).

בעקבות העברת המכתב האמור של המתלוננת, גובש מיתווה דקאן שני. נקבע במסגרתו, בין היתר, כי המעבדה תוגדר מעתה כמעבדה של המתלוננת לבדה והיא תהיה הסמכות האקדמית-מקצועית היחידה לניהול פעילות המעבדה, תפעול ושדרוג הציוד וכיו"ב. עוד נכתב כי יהיה על הנתבע לנתק מגע ולהימנע מלהיכנס למעבדה, ללא אישור המתלוננת. הנתבע יוכל להיכנס למעבדה אך ורק לצורך הנחיית [REDACTED], חודש בשנה, בתיאום עם המתלוננת.

98. לפי סעיף 54 לכתב התביעה, הנתבע אמר למתלוננת אמירות שונות, שלפיהן היא מדמינת כי הוא אמר דבר כזה או אחר, היא מגזימה, משקרת, משתגעת וכיוצא באלה. הדברים פורטו במכתב ת/2 של המתלוננת לדקאן מיום [REDACTED], ובעדותה בבית הדין.

הנתבע הכחיש כי אמר למתלוננת שהיא מדמינת והכחיש כי עשה לה "גייזלייטינג" (ר' פר' 9/12/24, ע' 31 – 32). הוא העיד כי "אולי באיזושהי, זה הכל הוצא מקונטקסט" וציין כי הוא לא זוכר כל

משפט שאמר לה. כל הדברים שנאמרו, נאמרו ברוח טובה והוסיף כי: אבל יכול להיות שהיא לא לגמרי מאוזנת, כל התפרצויות בכי שלה שהיו - "... (ר' פר' 17/3/25, ע' 12 - 13).

יש לזכות את הנתבע ביחס לסעיף אישום זה. על מנת לבדוק אם המתלוננת שיקרה או דמיינה ביחס לארוע נתון או לאימרה נתונה, נדרשות ראיות ביחס למהות הארוע או לתוכן האימרה אשר בהם מדובר.

99. לסיכום, דעתי היא כי הארועים המתוארים בסעיפים 44, 46, 48, 50 - 51 לכתב התביעה, ובמיוחד הצברם, חוצים את קו הגבול בין התנהלות בלתי-קולגיאלי גרידא לבין העבירה משמעתית של התנהגות שאינה הולמת חבר סגל אקדמי. המתלוננת הייתה חברת סגל בכיר לכל דבר ועניין, הזכאית לנהל כהבנתה ובאופן עצמאי את מחקריה ומהלכיה האקדמיים והאחרים, את ההצעות שלה לקרנות מחקר ואת סדר יומה, כמו כל חבר סגל אחר. זאת, ללא לחצים כלשהם, נזיפות, עלבונות וצעקות מצד קולגה בסגל. הנתבע לא היה זכאי לכנותה "חוצפנית", היא לא הייתה חייבת לפנות זמן עבור הנתבע, לשבת לצדו בסמינרים או להקנות לו "מונופול" על תחום מחקרי כלשהו. היא גם לא הייתה חייבת ללמוד את מערכות הניסוי. הנתבע לא היה בשלב זה המעביד שלה והוא לא היה "בעל חוב" שלה, למרות שהמליץ על מינוייה. המתלוננת הבהירה לנתבע היטב כי אין היא מעוניינת בקרבתו, והיה עליו לכבד זאת.

סעיף 53 לכתב התביעה (הוצאת ציוד מהמעבדה)

100. בסעיף 53 לכתב התביעה נטען כי הנתבע הוציא באמצעות הסטודנט שלו [REDACTED] ציוד רב מן המעבדה, באופן כוחני וללא תיאום עם המתלוננת.

המתלוננת העידה בבית הדין כי הגיעה ב-2/8/23 למעבדה כפי שסוכם עם [REDACTED] וראתה שהמעבדה "נוקתה לגמרי". ציוד נלקח וקבצים נמחקו מהמחשב. [REDACTED] לא הייתה יכולה לעבוד עקב כך והמתלוננת מצאה עצמה חסרת אונים. היא הוסיפה והעידה כי שוחחה בעקבות כך עם הדקאן וראש בית הספר ואמרה שהיא עושה סיבובים עם המכונית ומטיילת בקומה 3 רק כדי לא לראות את הנתבע. היא העידה שחשה השפלה מהפלישה למרחב שלה (ר' פר' 9/5/25, ע' 51 - 54). ר' גם פניית המתלוננת לדקאן, לראש בית הספר [REDACTED] (ת/10).

מר [REDACTED] העיד בבית הדין כי הוא היה נוכח בפירוק הציוד. הוא ציין כי [REDACTED] אמר שהפירוק נעשה בהוראת הנתבע וכי בעקבות כך [REDACTED] לא הייתה יכולה לבצע את הניסוי שלה והוא לא יכול היה "להרים" את הניסוי מחדש (פר' 11/9/24, ע' 22 - 23, 44 - 45).

101. נערך בעניין זה בירור אצל הדקאן, כשהמתלוננת הייתה בחו"ל. מסקנת הדקאן הייתה כי הוא לא התרשם שהייתה כוונה זדונית לפגוע במתלוננת או ב [REDACTED] וכי נערכו טעויות על ידי שני הצדדים.

הוחלט כי המתלוננת תרכוש חומרים מתכלים כך שתיפסק התלות שלה בציווד ובחומרים של הנתבע, על מנת להפחית מתחים. פרופ' [REDACTED] אמר שבבירור לא ניסו להיכנס לשאלה מי אשם בנוק, אלא לדאוג לסטודנטים (פר' 15/8/24, ע' 89 – 91).

הנתבע העיד כי היה מדובר בציווד שהיה שייך לנתבע ולא למתלוננת ולכן לא היה צורך לקבל את אישור המתלוננת. הציווד היה דרוש לנתבע על מנת לאפשר [REDACTED] לבצע את עבודתו (פר' 17/3/25, ע' 26 – 28).

[REDACTED] העיד כי הציווד נרכש על-ידיו והיה נדרש לו למחקריו.

יש להבחין בעניין זה בין ה"זכויות הקנייניות" בציווד הנדון, לבין אופן ההוצאה שלו מהמעבדה והחובות הקולגיאיות. גם אם הציווד היה בבעלות הנתבע או [REDACTED], מבחינה קולגיאית היה על הנתבע לממש את זכותו בנדון בתיאום עם המתלוננת ובאופן שיצמצם את הפגיעה במחקרה בעקבות כך. גם מבחינה קניינית, המעבדה הייתה בניהול הבלעדי של המתלוננת והציווד היה מצוי אם כן כדין בהחזקתה. הנתבע לא היה זכאי להוציאו בדרך של "self help" (השוו לסעיפים 18 לחוק המקרקעין ו-8 לחוק המיטלטלין).

התנהלות כוחנית זו של הנתבע קרובה מאוד לחציית הרף הדרוש לצורך ביסוס עבירה של התנהגות בלתי הולמת. עם זאת, בהתחשב במכלול נסיבות המקרה ובהינתן כי מרכז הכובד של ארוע זה מצוי בתחום המינהלי, ניתן להסתפק ביחס לארוע זה בקביעה כי התנהלות הנתבע לא הייתה תקינה ולהימנע מהרשעת הנתבע בעבירה של התנהגות בלתי הולמת.

הצעות המחקר

102. בסעיף 42 לכתב התביעה נטען כי הנתבע התנגד לכך שהמתלוננת תגיש הצעה לקרן המחקר ISF, כיוון שגם הוא מגיש הצעה לקרן זו בתחום הנדון והדבר יפגע בסיכויי לזכות במענק המחקר. נטען כי הנתבע גם ביקש ממנה לשתף אותו בהצעה שהיא הגישה בסופו של דבר.

המתלוננת העידה כי הנתבע אמר לה לא להגיש את ההצעה כיוון שהוא מתכנן להגיש הצעה באותה שנה והוא לא רוצה שתהיה תחרות בין ההצעות. הנתבע הציע לה להגיש הצעה לקרן ERC אשר הסיכויים לזכות בה אפסיים. המתלוננת השקיעה שעות רבות בהכנת ההצעה לקרן ERC ובסוף הגישה הצעה לקרן זו ובנוסף הכינה תוך 10 ימים הצעה לפאנל הלא נכון של קרן ה-ISF, כדי לא להתחרות עם הנתבע. המתלוננת הסבירה כי מענק לציווד מקרן ISF אפשר לקבל רק בשנתיים הראשונות וכי הדבר פגע בסיכוי שלה לרכוש ציוד. פרופ' [REDACTED] העיד כי היה מצופה מן המתלוננת להגיש בקשה לקרן ISF בשנה הראשונה, וזה חריג אם הדבר לא נעשה (ראו ניתוח בע' 157 – 167 לסיכומי התביעה).

103. הנתבע העיד כי הוא לא אסר על המתלוננת להגיש הצעה, אלא המליץ לה להימנע מלעשות כך בשנה הראשונה נוכח היעדר נסיון מדעי שלה בתחום הניסויים, דבר שיפגע בסיכוייה. הוא גם לא היה מוסמך לאסור עליה זאת (פר' 4/11/24, ע' 25 - 35, 27/2/25, ע' 8 - 9). הנתבע הסביר כי הציע הגשה משותפת על מנת לשפר את סיכויי ההצעה (פר' 4/11/24, ע' 27 - 28).

העולה מן העדויות הוא כדלקמן: הנתבע אכן לא יכול היה לאסור על המתלוננת באופן אפקטיבי להגיש הצעה ל-ISF (והמתלוננת אמנם הגישה בסופו של דבר הצעה). ברם, היה בידיו להשפיע עליה בנדון והוא ניסה לעשות כן. הנתבע לא היה מעוניין בכך שהמתלוננת תגיש הצעה ל-ISF, יהיו המניעים לכך כאשר יהיו. מבחינת המתלוננת, הצורך להשקיע רבות בהגשת הצעה לקרן ERC בעלת הסיכויים האפסיים והזמן המועט שנותר לה להגשת בקשה לקרן ISF בתחום שלא יתחרה בנתבע יצר קושי, וזאת כאשר הנהלת האוניברסיטה ציפתה שהיא תגיש הצעה ל-ISF.

נוכח האינטרס העצמי האינהרנטי של הנתבע במניעת ההגשה של הצעות מתחרות להצעתו שלו (אף אם סיכויי הקבלה של הצעת המתלוננת היו נמוכים יותר), לא היה זה נכון מצדו לשדל את המתלוננת לפעול בעניין הנדון באופן כזה או אחר, והיה עליו להניח לה לשקול את צעדיה כהבנתה. גם בהנחה כי הנימוקים המקצועיים להצעת הנתבע למתלוננת לדחות בנסיבות אלה את ההגשה לשנה השנייה של מינויה היו סבירים וענייניים, התנהלות הנתבע בעניין זה אינה ראויה. עם זאת, איני סבור שהוכח כי מתקיים בנדון פסול ערכי ברמה החוצה את הרף הדרוש לצורך ביסוס עבירה של התנהגות בלתי הולמת.

האישומים ביחס להטרדה מינית של המתלוננת

כתב התביעה מעלה מספר טענות לביצוע עבירות של הטרדה מינית כלפי המתלוננת 2. אנתח עתה אישומים אלה.

104. לפי סעיף 32 לכתב התביעה, הנתבע אמר מספר פעמים למתלוננת כי הוא מעדיף שהיא תבוא עם כמה שפחות בגדים, לאחר שחיים את המשרד באמצעות המזגן. חלק מן הארועים התרחשו בתקופת הפוסט-דוקטורט וחלק מהם בתקופת החברות שלה כחברת סגל.

המתלוננת אישרה בעדותה את האמור בסעיף 32 לכתב התביעה ואמרה שהנתבע היה חוזר על האמירה כי הוא יכבה את המזגן כיוון שהוא מעדיף אותה עם כמה שפחות בגדים ועירומה. היא העידה כי הדבר הותיר אותה "קפואה, משותקת ומבושת". היא אמרה כי אלה דברים שלא ייאמרו על ידי הבוס שלה, השולט בעתיד האקדמי שלה והמבוגר יותר מאביה. היא לא ראתה בזה משהו הומוריסטי (פר' 9/5/24, ע' 11 - 13; פר' 4/6/24, ע' 42 - 44).

הנתבע הכחיש בעדותו כי אמר דברים אלה הנתבע ואמר כי טענת המתלוננת נולדה לאחר שהוא אמר לה, כשהיא הגיעה עם מעיל בד בחורף, כי הוא ידליק מזגן כך שהיא תוריד את המעיל ויהיה לה חם (פר' 9/12/24, ע' 37). הוא הוסיף כי התייחס פעמים רבות לנושא של הפעלת המזגן, כדי שלא יהיה קר בחדר, כפי שהוא נוהג עם כל מי שנכנס לחדרו, וכי דבריה של המתלוננת הם מניפולציה (פר' 9/12/24, ע' 37 – 38, ר' גם פר' 4/2/25, ע' 4 – 7, פר' 20/1/25, ע' 71 – 74).

במיפגש שלו עם המבררת הנתבע רק הכחיש את הדברים באופן כוללני. בעדותו בבית הדין הסביר כי הוא נזכר בסיטואציה הספציפית בעניין המזגן רק לקראת העדות בבית הדין (פר' 4/2/25, ע' 7 – 8).

105. הנתבע טען בסיכומיו (ע' 18 – 19) לחוסר עקביות של המתלוננת בתכתובות שלה. טענה אחת גורסת כי המתלוננת לא העלתה בפנייתה לוועד או בפנייתה לדקאן מיום [REDACTED] כל טענה לגבי הטרדה מינית. דא עקא, הדבר אינו מדויק. במכתב לוועד, מאותו יום (5/ת) היא ציינה כי "בשיחה זו (עם הדקאן – מ' ד') עדכנתי אותו שהיו אירועים של הטרדה מינית. אבל אני לא רוצה להתלונן כי הנזק שעתיד להיגרם לי הרבה יותר חמור".

עוד טוען הנתבע כי במכתב השני לוועד (מדובר במכתב מיום [REDACTED] – 4/ת) המתלוננת ציינה כי האמירה הזו נאמרה בתקופת הפוסט-דוקטורט, בעונת החורף, כשהנתבע חימם את החדר באמצעות המזגן. הנתבע טוען כי המתלוננת שינתה את גרסתה בעדות וטענה כי האמירה נאמרה גם בתקופת הפוסט דוק וגם בהיותה חברת סגל בכירה. ברם, במכתב לוועד – 4/ת – המתלוננת ציינה במפורש, בסיפא למכתב: "ההערה 'אני מעדיף אותך עם כמה שפחות בגדים' בהקשר מזגן וחימום/קירור חדר, הייתה גם כשהייתי גם חברת סגל בכיר. בפגישות שניהלנו אצלו במשרד".

יצוין כי נערכו שתי שיחות טלפוניות של המתלוננת עם הנציבה, ולאחר מכן פגישה במשרד הנציבה. התרשומת של השיחות (3/ת) היא לאקונית למדי, וכוללת משפטים ספורים ביחס לכל שיחה. המתלוננת ציינה בשיחה הראשונה את הטענות השונות כלפי התנהלות הנתבע, לרבות ההערות בנושא הבגדים. ובשיחה השנייה (מיום 11/7/23) היא הוסיפה כי ההערות על הביגוד נאמרו "... גם השנה, לאחר שהתקבלה חברת סגל". בהקשר זה מדובר רק בפירוט נוסף ביחס לאמירה שכבר נאמרה בשיחה הראשונה. אין בכך סתירה כלשהי.

106. באשר לחוסר העקביות הנטענת בגרסת המתלוננת, הנתבע מוסיף כי המתלוננת העידה תחילה כי היא לא יודעת לומר כמה פעמים הדברים נאמרו על ידי הנתבע, ולאחר מכן היא ציינה כי זה היה הרבה פעמים. אין בכך בהכרח סתירה. אין קושי בכך שיודעים כי דברים נאמרו "הרבה פעמים", אך לא יודעים לומר כמה פעמים נכללות בתוך אותם "הרבה" פעמים.

עוד הצביע הנתבע על פערים בגרסת המתלוננת ביחס לשאלה אם הדברים נאמרו בחורף או בקיץ, והחל מאיזו שנה הם נאמרו. בהקשר זה יש לומר, תחילה, כי אין מחלוקת על כך שהמתלוננת אמרה בזמנו כי היא סובלת כללית מקור, בעקבות מחסור בברזל. סוגיית אופן הלבוש, בהתייחס לשאלת

הפעלתו של מזגן, יכול שתעלה בשני מצבים: האחד הוא כאשר מחממים את החדר בחורף באמצעות המזגן. במקרה כזה, סביר כי אדם ישל חלק מבגדיו נוכח החום הנוצר עקב המזגן. המצב השני הוא כאשר מקררים את החדר בקיץ באמצעות מזגן. במצב כזה, אדם הרגיש לקור יבקש להוסיף ללבושו וכאשר מעוניינים כי מי שנוכח בחדר ישל חלק מבגדיו, כיבוי המזגן יועיל לכך. אין מניעה, אם כן, כי נושא זה יתעורר, לפי העניין, הן בקיץ והן בחורף. ואמנם, יש לציין בהקשר זה כי במכתב ת/4 התייחסה המתלוננת 2 לאמירה הנדונה בתקופת החברות בסגל הבכיר "בהקשר מזגן וחימום/קירור החדר."

בפר' [REDACTED], ע' 11-12, המתלוננת העידה כי היא חושבת שהדברים נאמרו בחודשי הקיץ בשנת [REDACTED] כיוון שהיה מזגן והיא סובלת מקור. לכן היא עטופה היטב. הנתבע היה שואל אם היא רוצה שהוא יכבה את המזגן כי הוא מעדיף אותה עם כמה שפחות בגדים. גם בפר' 4/6/24, ע' 44, המתלוננת העידה כי הנתבע אמר שיכבה את המזגן כיוון שהוא מעדיף אותה עם פחות בגדים וכי כל פעם שעבדו המון הוא היה שואל אותה על מצב המיזוג. היא ציינה כי היא מניחה שזה התחיל בקיץ [REDACTED], כיוון ששנת [REDACTED] הייתה בשלהי תקופת הקורונה ואז כמעט לא נפגשו. איני סבור כי יש לייחס משמעות לאי-הדיוק בעדות הראשונה ביחס למועד ההתחלה של אמירות אלה. היא אמרה כי היא "חושבת" שזה היה בשנת [REDACTED], ובעדות השנייה היא למעשה נזכרה במועד שבו הייתה מגפת הקורונה ותיקנה באומרה כי עקב כך היא "מניחה" שזה היה בשנת [REDACTED].

קיימת אכן אי-התאמה ביחס לעונה שבה הדברים נאמרו על ידי הנתבע, בין עדות המתלוננת בבית הדין לבין דבריה במכתב ת/4. בשנת [REDACTED] היא הייתה בפוסט-דוקטורט. לפי עדותה מדובר היה בכיבוי המזגן, בקיץ. לעומת זאת, במסמך ת/4, כאשר היא מתייחסת לפוסט-דוקטורט, היא כותבת על חימום החדר בחורף, ואילו לגבי התקופה של חברות בסגל, היא מתייחסת לחימום/קירור החדר. סעיף 32 לכתב התביעה מתייחס לחימום המשרד. כאמור לעיל, הנתבע העיד כי טענת המתלוננת נולדה לאחר שהגיעה פעם בחורף עם מעיל כבד והנתבע אמר לה שהוא ידליק את המזגן כך שיהיה לה חם (פר' 9/12/24, ע' 37). אף כי הנתבע הכחיש כי אמר לה את הדברים המיוחסים לה, יש בכך כדי לאשר את עצם העובדה כי ארע מקרה בחורף שבו הוא הציע למתלוננת בחורף להוריד את המעיל והוא יחמם את החדר. הנתבע הוסיף והעיד כי ידע שהמתלוננת רגישה לקור ולכן שאל אותה אם להפעיל או לא להפעיל את המזגן בהתאם לעונות, בקיץ ובחורף (פר' 9/12/24, ע' 37-38). מכאן כי סוגיית השימוש במזגן, כשלעצמה, עלתה בשיח שלו עם המתלוננת 2 הן בקיץ והן בחורף.

107. מהי המסקנה העולה מן האמור לעיל? כללית, ברי כי סוגיית הסרת הלבוש של מעיל, בזיקה למצב המיזוג, התעוררה בתקופת הפוסט-דוקטורט במקרה אחד בלבד. היא התעוררה גם לאחר מכן, בתקופת החברות בסגל. נראה כי התערבבו בזכרונה של המתלוננת, במהלך עדותה, הנסיבות שבמסגרתן הנתבע יעץ לה בתקופת הפוסט-דוקטורט לפשוט את המעיל והנסיבות שבהן הדבר ארע בתקופת חברותה בסגל האקדמי. דהיינו אם מדובר בהפעלת חימום במזגן בחורף או שמא בכיבוי המזגן בקיץ. יש לזכור כי כאשר המזגן הופעל במצב קירור, המתלוננת 2 התעטפה במעיל.

ברור כי בשני המקרים התוצאה זהה והיא כי החדר נהיה חם יותר, באמצעות "פעולת מיזוג". כפי שהעיד הנתבע, נוכח הרגישות של המתלוננת לקור, סוגיית החימום או הקירור התעוררה כשלעצמה בשתי העונות. נראה כי הדיוק מצוי במסמך ת/4, המתייחס לחימום החדר בתקופת הפוסט-דוקטורט (כפי שנטען בסעיף 32 לכתב התביעה) ולחימום/קירור החדר בתקופת החברות בסגל (יוער כי סעיף 32 לכתב התביעה אינו מפרט אם מדובר בחימום החדר או בהפסקת קירורו). ברם, לגופו של עניין אין נפקא מינה לדבר, והאמירה הפסולה של הנתבע הייתה יכולה להיאמר באותו אופן הן בקיץ והן בחורף. השאלה היא אם הבלבול המסוים הזה בגרסת המתלוננת ביחס לעונות פוגע במהימנות הטענה שלה כי הנתבע כי אמר לה שהוא מעדיף אותה בכמה שפחות בגדים. איני סבור כי כך הדבר. טבעי הדבר כי תוטבע היטב בזכרונה של המתלוננת אמירה המתייחסת למיניותה, בעוד שזכרונה לא יהיה מיטבי ביחס לשאלה השולית באיזו מהתקופות בעבודתה היה צורך בחימום החדר ובאיזו תקופה היה צורך בהסקת קירורו.

108. המסקנה היא כי יש לקבוע שהנתבע התבטא כלפי המתלוננת כך שהוא מעדיף אותה עם כמה שפחות בגדים, בתקופת הפוסט-דוקטורט ובתקופת החברות בסגל האקדמי הבכיר.

109. אישום נוסף מאותה "משפחה" מופיע בסעיף 33 לכתב התביעה, שלפיו בתקופת הפוסט דוק הנתבע שאל את המתלוננת מה היא מתכוונת ללבוש לצורך צילום מסוים וכשהשיבה שהיא אינה יודעת, אמר לה: **"הכי טוב שתבואי עירומה"**.

המתלוננת אישרה טענה זו בעדותה המשכנעת בבית הדין והסבירה כיצד, למרות דברים אלה, היא שמרה על יחסים טובים עם הנתבע בתקופת הפוסט-דוק, בציינה כי היא הייתה חלשה וכי העתיד המקצועי שלה היה תלוי בנתבע (פר' 9/5/24, ע' 13 - 17 - 18; פר' 4/6/24, ע' 42 - 48). הנתבע הכחיש דברים אלה בעדותו והעיד כי אמר למתלוננת ללבוש מה שהיא רוצה וכי הוא לא נותן לה עצות (פר' 9/12/24, ע' 38 - 39).

110. בנוסף לעדותו זו, הנתבע ממקד תשובותיו בעניין הנדון על שני אדנים: האדן האחד הוא העובדה שסמוך לאחר הארוע האמור, כאשר היא מונתה כחברת סגל, היא כתבה לו מכתב תודה לבבי ובו גם נאמר: **"באהבה רבה"** והוסיפה ציור של לבבות. שבוע לאחר מכן הצוות שתה יחד קוקטיילים.

ההסבר של המתלוננת ביחס לאמור הוא סביר, וטמון בכך שהעתיד המקצועי שלה היה תלוי בנתבע ובתחושה שלה כי אין לה מה לעשות מול ההערות האלה. כפי שהעידה, היא גם חשה תחושת בלבול, כאשר הנתבע מצד אחד אומר כל הזמן שהוא אוהב ומעריך אותה, ומצד שני מעיר הערות לא במקום (פר' 4/6/24, ע' 42 - 44).

אדן שני לטענות הנתבע הוא התמיהה כיצד יכול להיות שאחרי שהנתבע העיר לה לטענתה הערות מטרידות לגבי הלבוש, המתלוננת שאלה אותו מהו קוד הלבוש בכנס שהיא הוזמנה אליו. המתלוננת הסבירה כי היא אף פעם לא השתתפה בכנס כזה והנתבע נמצא בכנס הזה ■ שנים והיא רצתה לדעת מה אופי הלבוש שהיא מחויבת בו (פר' 4/6/24, ע' 46 – 47). השאלה בעניין קוד הלבוש אינה נוגדת את טענותיה של המתלוננת ביחס להטרדה מינית. מדובר בשאלה מהם הכללים הפורמליים הנהוגים בכנס נתון, דבר המצוי בידיעת הנתבע.

111. בסעיף 39 לכתב התביעה נטען כי בתקופת הפוסט-דוקטורט, הנתבע ביקש מהמתלוננת שתשלח לו תמונה משפחתית בה המתלוננת לבשה שמלה מעל הברך ולמחרת הוא אמר לה במשרד כי חבל שהיא לא באה עם אותה שמלה.

המתלוננת העידה כי כך ארע בעדותה בפר' 9/5/24, ע' 17. היא הכחישה כי הנתבע שאל באופן כללי, כהלצה פורימית, מדוע היא לא באה בתחפושת שלה, כפי שהעיד הנתבע (פר' 9/12/24, ע' 42 – 43) ועמדה על כך שהנתבע התייחס ספציפית לאורך החצאית (פר' 4/6/24, ע' 55). בדבריו בפני המבררת הנתבע הכחיש את הארוע. בעדותו בבית הדין הוא סיפר כי במיפגש עם המבררת לא זכר כלל את הארוע ונזכר בכך רק לאחר עיון בתמונות. על פי דו"ח המיפגש עם המבררת, הוא הכחיש כי שאל את המתלוננת מה שמיוחס לו, אך ציין שם כי היא מסתובבת בכנסים עם שמלה קצרה. דו"ח המיפגש אינו מציין כי הועלתה שאלה ביחס לאורך השמלה. התביעה מעלה את התהייה מדוע הנתבע התייחס אם כן כלל לשמלה הקצרה שהמתלוננת לובשת בכנסים, במיפגש עם המבררת, אם הוא לא נשאל כלל בנדון.

בעדותו בבית הדין הנתבע הסביר כי התייחס אצל המבררת לכך שהמתלוננת מסתובבת בכנסים עם שמלה קצרה על מנת להסביר כי אורך השמלה אינו מהווה פונקציה. לכאורה, אם כן, הוא זכר את הארוע מושא דיונו בעת השיחה עם המבררת.

אני סבור כי הנתבע אכן התייחס לאורך השמלה של המתלוננת, כפי שהעידה המתלוננת.

112. התביעה התייחסה גם לטענה כי הנתבע אמר למתלוננת "כל דבר שאת לובשת יראה עליך טוב". צודק הנתבע בטענה כי טענה זו לא הועלתה בכתב התביעה ואצל המבררת. אף כי קיימת אפשרות עקרונית לעשות בנדון שימוש בתקנה הסעיף 18.8.2, איני מוצא מקום לעשות כן בנסיבות העניין

113. ההוכחה המצטברת של האישומים בסעיפים 32, 33 ו-39, כפי שפורט לעיל, מבססת ביצוע עבירה של הטרדה מינית.

כך נאמר בעניין רחמני, כפי שפורט לעיל:

"במוקד מעשה ההטרדה עומדת ההתייחסות לזולת כאל אובייקט מיני, וכמושא לניצול מיני לסיפוק יצרו של הפוגע. מעשה ההטרדה מסיט את היחס בין המינים מיחס רגשי הדדי שהמיניות משתלבת בו באורח הרמוני, להתייחסות חד-צדדית של אדם לזולתו שכוחה המניע הוא מיניות לשמה, וכרוכים בה על-פי רוב השפלה וביזוי. ההטרדה המינית פוגעת בכבוד האדם ומבזה את עצמיותו ופרטיותו. היא פוגעת באוטונומיה האישית שלו, במעמדו החברתי, ובזכותו לשוויון ביחס לבן המין האחר." (ההדגשות נוספו).

במקרה שלפנינו מדובר בהתייחסויות חוזרות המופנות למיניותה של המתלוננת, לפי סעיף 3(א)(4) לחוק למניעת הטרדה מינית, כאשר יותר מארוע אחד התרחש בתקופה שבה התקיימו יחסי מרות, כך שלפי סעיף 3(א)(6) לחוק לא היה צורך שהמתלוננת תראה לנתבע כי היא אינה מעוניינת בהתייחסויות אלה.

בענייננו היה קיים יחס רגשי של הנתבע כלפי המתלוננת, אשר אותה הוא העריך וחיבב ורצה את קירבתה, אך זה לא היה כלל ועיקר יחס רגשי הדדי. המתלוננת חשה מבושת ומושפלת נוכח אמירות מביכות אלה, שנאמרו על ידי פרופסור ותיק ומוערך, המבוגר יותר מאביה, אשר שימש כמנחה שלה. במעמדה הפגיע כמונחה, הזקוקה לתמיכתו המקצועית של הנתבע, לא היה ביכולתה להגיב לכך כפי שחפצה, ונאלצה להבליג תוך שנפגעת זכותה לשוויון ולאוטונומיה.

יוער כי האמירה של הנתבע על כך שהוא מעדיף כי המתלוננת תבוא עם כמה שפחות בגדים עשויה גם להיות "הצעה" בעלת אופי מיני, על פי סעיף 3(א)(3) לחוק למניעת הטרדה מינית. עם זאת, ספק אם קיימות בענייננו "הצעות" (להבדיל מ"התייחסויות") חוזרות. האמירות כי עדיף שהמתלוננת תבוא עירומה לא היוו בוודאי הצעות כי היא אכן תנהג כך בפועל; האמירה כי חבל שהיא לא באה עם שמלה קצרה התייחסה לעבר, ולא לעתיד, כך שקשה לראות בכך "הצעה". בכל אופן, נוכח מסקנתי כי התקיימה עבירה לפי סעיף 3(א)(4) לחוק האמור, אין צורך להכריע בנדון.

114. בסעיף 34 לכתב התביעה נטען כי כאשר המתלוננת עבדה בלילות בתקופת הפוסט-דוקטורט, הנתבע אמר לה כי בלילה, כשלא ישנים, עושים דברים אחרים, או כי בלילה היא צריכה לעשות דברים אחרים.

המתלוננת העידה בהקשר זה, כי כאשר היא אמרה לנתבע שהיא תעשה עבודה מסוימת בלילה, הנתבע אמר לה: "בלילה עושים דברים אחרים" או "בלילה כדאי שתעשי דברים אחרים, אם לא ישנים". הנתבע העיד כי הוא לא אוהב לקבל מיילים בשעה 03.00 וכי אמר לה שבלילה עושים דברים אחרים וכי היה ברור שהכוונה היא שצריך לישון. לא הייתה בכך כוונה מינית (פר' 9/12/24, ע' 39 – 40; פר' 4/2/25, ע' 17, 19).

איני סבור כי הוכח בעניין זה שבוצעה עבירה כלשהי. בוודאי אין קושי באמירה כי רצוי לישון בלילה ולהימנע מעבודה אז. ביחס לעדות המתלוננת שלפיה הנתבע התייחס לביצוע דברים אחרים בלילה, לא ברור אם ה"או" בעדותה המצוטטת לעיל מתייחס לכך כי שני המשפטים נאמרו על ידי הנתבע,

חליפות, או כי המתלוננת אינה זוכרת את ההתבטאות המדויקת ומציינת כי אחת משתי החלופות האלה נאמרה. מכל מקום, אף אם האפשרות הראשונה היא הנכונה, אין מדובר עדיין בעבירה כלשהי. אלא ברמיזה כללית (ולא מוצלחת) הנוגת לעתים קרובות בשיח חברתי, אף כי אין זה ראוי כי הדברים ייאמרו על ידי מנחה למומחה.

115. סעיף 38 לכתב התביעה מתייחס לכך שהנתבע אמר כי גלים לא ליניאריים זה כמו זוג שעושה סקס. אמירה זו נותחה לעיל, בהקשר לטענה כי היא נאמרה גם למתלוננת 1. כפי שציינתי, אין הדבר מצמיח עבירה של הטרדה מינית או התנהגות בלתי הולמת. ממילא איני נדרש אם כן להיזקק למחלוקות העובדתיות בין הצדדים בעניין זה.

116. סעיף 37 לכתב התביעה מתייחס להצעות חוזרות של הנתבע למתלוננת בתקופת הפוסט-דוקטורט, במסגרת כנסים [REDACTED] ו [REDACTED], לקנות בקבוק יין ולעלות לחדר. המתלוננת סירבה והציעה להרים כוסית במסעדה.

המתלוננת העידה כי לאחר שהיא הרצתה בכנס, הנתבע אמר לה שהייתה הרצאה ממש טובה והציע לקנות בקבוק יין ולעלות אליו לחדר לחגוג. היא הציעה לאכול ולשתות לחיים במסעדה. ההצעה הזו חזרה על עצמה בכנס ב [REDACTED]. היא הרגישה שהוא הזמין אותה לחגוג כאילו היא נערת הליווי שלו (ר' 9/5/24, ע' 15 – 16; פר' 4/6/24, ע' 48).

הנתבע אמר למבררת כי הוא לא חושב שהציע זאת. בעדותו בבית הדין הוא אמר שהטענה של המתלוננת מופרכת לחלוטין (פר' 4/11/24, ע' 60 – 61). הוא הוסיף (שם, שם), כי זה מופרך להניח שהוא יתחיל את קריירת הדון ז'ואן בגיל 70 פלוס פלוס.

במיפגש עם המבררת הנתבע אמר תחילה "לא חושב שהצעתי", ומייד בהמשך הוא אמר "אכלנו במקום בחוץ ולא הייתה שום הצעה כזאת" (ס' ס' 105 לדו"ח המיפגש עם המבררת). הנתבע הסביר בעדותו בבית הדין (פר' 4/2/25, ע' 39 – 41) כי כאשר המבררת אמרה לו זאת הוא התחיל לחשוב למה היא יכלה להתייחס וניסה להיזכר במשהו. לכן הוא אמר למבררת שהוא לא חושב (בהמשך, בתחתית ע' 40 לפר' 4/2/25, הנתבע העיד כי הוא אמר למבררת: "לא זוכר") ולאחר מכן הוא אמר למבררת שזה לא היה.

הנתבע מנתח בסיכומיו את עדות המתלוננת המופיעה בפר' 9/5/24, ע' 15 – 16, כנזכר לעיל. המתלוננת נשאלה על העלאת ההצעה של הנתבע במסגרת שני כנסים - הכנס [REDACTED] והכנס [REDACTED]. המתלוננת השיבה על כך כי אחרי ההרצאה בכנס [REDACTED] מסר הנתבע את ההצעה האמורה. לשאלת בית הדין, בהמשך לכך, אם [REDACTED] "היא השיבה: "זה היה ב [REDACTED] ו [REDACTED] גם, היה ממש אחד אחרי השני, היינו בחו"ל". לשאלה: "אבל מה שאת מתארת היה באחד מהם? בשניהם?", היא ענתה כי זה היה ב [REDACTED], [REDACTED].

עדות המתלוננת מבססת אם כן כי ההצעה האמורה הוצעה רק פעם אחת, במסגרת הכנס [REDACTED].
 הנתבע תוקף את המהימנות של המתלוננת, כיוון שהיא העידה תחילה שההצעה הועלתה הן [REDACTED] והן [REDACTED] ולאחר מכן היא סתרה את עצמה והעידה כי הדברים נאמרו רק [REDACTED]. דומני, כי הדבר נובע מאי-הבנת המתלוננת לגבי כוונת המילה "זה" בשאלה הראשונה של בית הדין. נראה כי המתלוננת סברה שהשאלה מתייחסת באופן כללי למקום שאליו הם נסעו והיא התייחסה לשני הכנסים גם יחד, שכן מבחינתה שני הכנסים היו מעין מיקשה אחת, כיוון שהתקיימו ממש אחד אחרי השני. מייד לאחר מכן היא משיבה לשאלת ההבהרה הממוקדת "אבל מה שאת מתארת..." ומבהירה ללא היסוס כי הדבר ארע [REDACTED], [REDACTED]. יצוין גם כי מלכתחילה, למרות שנשאלה על שני הכנסים גם יחד, היא תיארה את ההצעה ככזו שנעשתה בכנס ב [REDACTED] (פר' 9/5/24, ע' 15).

אני סבור כי המתלוננת לא בדתה סיפור מפורט זה והוא אכן ארע (פעם אחת, [REDACTED]). התייחסות הנתבע לעניין זה אצל המבררת אינה משכנעת. גילו של הנתבע אינו סותר את האפשרות כי הדברים נאמרו.

117. האם ההצעה הייתה בעלת אופי מיני? על-אף ההקשר החברתי הנוהג לא אחת ביחס להעלאת הצעות מעין אלה, הרי שברמה האובייקטיבית, תוכן ההצעה בכל זאת לא כלל התייחסות מינית. יתכן כי מבחינה סובייקטיבית, כוונותיו של הנתבע לא היו תמימות, שהרי הוא פסל את האפשרות כי הוא העלה הצעה כזו על מנת לחגוג בשקט בחדר (פר' 4/2/25, ע' 39-41) (כאמור, הוא שלל מכל וכל את הטענה כי הוא העלה הצעה זו והכחשה גורפת זו גם גרפה הכחשה לקיומו של מניע מעין זה). בנוסף, האמירות של הנתבע למתלוננת אשר מהוות הטרדה מינית, כמנותח לעיל, מחזקות את החשד כי מבחינה סובייקטיבית, הייתה בהצעה זו תכלית מינית. עם זאת, דומה כי התוכן האובייקטיבי של הדברים מכריע במקרה זה. נוכח החומרה של עבירת ההטרדה המינית, ספק אם קיים בסיס הולם בעניין זה להרשעה בעבירה של הטרדה מינית, אף כי אין מסקנה זו נקיה מספקות ניכרים. יחד עם זאת, נוכח החשד הכבד המתעורר ביחס לכוונות של מי שמציע הצעה מעין זו, מנקודת מבטה של מי שמצויה תחת מרות המציע, היה על הנתבע להימנע מהעלאת ההצעה הזו ויש להרשיע אותו בגין התנהלות בלתי הולמת.

יוער כי הנתבע גם טוען כי ב [REDACTED] - [REDACTED] - [REDACTED] כבר לא התקיימו יחסי מרות בין המתלוננת לבין הנתבע, שכן כבר הוחלט אז למנות אותה לסגל האקדמי. אפס, תוקפו של המינוי היה רק מ [REDACTED] [REDACTED], כך שעדיין התקיימו יחסי מרות, אף כי נוכח השינוי המיועד הקרוב בזמן, יחסי המרות נשאו אופי מוחלש.

החיבוק למתלוננת

118. סעיף 36 לכתב התביעה מתייחס לחיבוק של הנתבע את המתלוננת.

המתלוננת העידה כי במרץ 2022, כאשר היא הסכימה להתמנות כחברת סגל באוניברסיטה, הנתבע מאוד שמח וחיבק אותה כשידיו עולות ויורדות על מותניה. היא עמדה קפואה כשידיה לצדי הגוף. עוד היא ציינה כי זו הפעם היחידה שהוא נגע בה באופן בלתי ראוי (פר' 9/5/24, ע' 15).

הנתבע הודה בפני המבררת כי יכול להיות שהוא חיבק אותה כדי לברך אותה והוא לא זוכר, אבל הידיים שלו בטח לא טיילו. הוא ציין כי הוא חושב שהדבר ארע לאחר שיצאו ב- [REDACTED] מלשכת הדקאן.

בעדותו בבית הדין סיפר הנתבע כי למיטב זכרונו היה רק חיבוק אחד, אותו היא יזמה, לאחר שהם יצאו מלשכת הדקאן בעקבות הבירור מיום [REDACTED], ואמרו זה לזו כי הם מתנצלים. הוא העיד כי לא היה הקשר מיני אלא מדובר בחיבוק חברי (פר' 9/12/24, ע' 29-30, 41-42; פר' 4/2/25, ע' 24-33).

במהלך חקירת הנתבע בבית הדין התעוררה השאלה בגין מה ברח הנתבע את המתלוננת ב- [REDACTED] לגרסתו, למרות שהחלטה על המינוי הייתה [REDACTED] [REDACTED]. הוא השיב כי בדיון בפני המבררת הוא לא זכר כלל חיבוק כלשהו וסבר שאם היה חיבוק, הוא באופן טבעי היה כנראה בעת המינוי של המתלוננת, אשר עליו הוא עבד קשה. אחר כך נזכר שהיה חיבוק כשהם יצאו מלשכת הדקאן [REDACTED]. הוא ציין כי שניהם זוכרים חיבוק אחד והוא זוכר בוודאות את החיבוק ב- [REDACTED] [REDACTED]. מכך נובע שלא היה חיבוק [REDACTED] [REDACTED]. כאמור, הוא הכחיש כי הייתה משמעות מינית כלשהי לחיבוק (ר', כאמור לעיל, פר' 4/2/25, ע' 24-33).

כפי שציינה התביעה בסיכומיה, המתלוננת לא נחקרה ביחס למועד החיבוק.

119. אני סבור כי נוכח האמור לעיל יש להעדיף את גרסת המתלוננת. אני סבור כי המתלוננת המציאה יש מאין את התיאור הקונקרטי בדבר כך שידיו של הנתבע עלו וירדו על מותניה גרסת הנתבע לא הייתה עקבית. מבין שתי הגרסאות, סבירה יותר עמדתו הראשונית, בפני המבררת, על כך שהחיבוק נועד כדי לברך את המתלוננת (אף כי הוא העריך באותו מעמד שהדבר ארע ב- [REDACTED], לאחר היציאה מלשכת הדקאן). הרצון של הנתבע לברך את המתלוננת על המינוי, אשר הוא היה שותף לקידומו, הוא סיבה "טבעית" לחיבוק. במסגרת הארוע ב- [REDACTED] [REDACTED] לא הייתה סיבה לברך את המתלוננת. על פניו יכולה הייתה להיות סיבה אחרת והיא רצון להפגין פיוס, אולם מבין שתי האפשרויות, הרצון לברך על המינוי הוא האפשרות המסתברת יותר. היא חופפת לעדות המתלוננת על כך כי החיבוק ארע [REDACTED] [REDACTED]. אם תכלית החיבוק היא לברך, סביר שהיוזמה לו תבוא מן הנתבע, כפי שהעידה המתלוננת.

120. הוראת החוק העשויה להיות רלוונטית בנדון היא סעיף 3(א)(2) לחוק למניעת הטרדה מינית, המפנה ל"מעשה מגונה" לפי סעיפים 348 – 349 לחוק העונשין. "מעשה מגונה", לפי סעיף 348(ו) הוא מעשה "לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיניים". לפי סעיף 348(ה) לחוק העונשין, מי שמבצע מעשה

מגונה תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או בשירות, מבצע עבירה. כך גם בנסיבות אחרות, אם הדבר נעשה ללא הסכמה (סעיף 348(ג) לחוק).

נדרשה הוכחה לכך כי התכלית של הנתבע בחיבוק בדרך זו הייתה "גירוי" או "סיפוק" מיני. נוכח הנסיבות הטבעיות של עצם החיבוק, בעקבות קבלת המתלוננת לסגל, היא לא קיימת בענייננו. יקשה להסיק כי תכלית החיבוק הייתה מינית. בנסיבות של חיבוק ידידותי, יש שמעבירים את היד באזור המותניים של הצד האחר, להפגנת חיבה.

יחד עם זאת, היה על הנתבע לשאול את המתלוננת אם היא מסכימה שהוא יחבק אותה, כברכה למינוי. חיבוק ממנחה למי שמצויה תחת מרותו הוא מגע שאינו טריוויאלי. בהיעדר הסכמה מוקדמת של המונחת, הדבר מהווה התנהגות בלתי הולמת, שכן יש בו משום פלישה למרחב הפרטי שלה.

שימוש הנתבע במושג "אינוס"

121. סעיף 35 לכתב התביעה מתייחס לשימוש תדיר שעשה הנתבע במילה "אינוס", בהקשר לביצוע מטלות אקדמיות שונות. המתלוננת העידה כי הנתבע השתמש במושג ה"אונס" נון-סטופ (פר' 4/6/24, ע' 52 – 53; פר' 9/5/24, ע' 14 – 15). הנתבע אישר שהוא השתמש במושג זה פעם או פעמיים, לא בהקשר מיני, אלא כדי לומר שהוא לא מכריח אותה (פר' 4/2/25, ע' 19 – 24; פר' 9/12/24, ע' 41).

ההקשר הלשוני הפשוט של המושג "אונס" הוא "אילוץ" או "הכרח" (ראו, למשל, הכותרת: "פטור בשל אונס", בסעיף 18 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970). כל עוד הנתבע לא הזכיר הקשר מיני בסמיכות לשימוש במושג זה, יקשה לראות בכך ביצוע עבירה כלשהי, אף כי ניתן היה לצפות כי כאשר הנתבע מדבר עם מונחה שלו, הוא יגלה רגישות לעובדה שזהו ביטוי שגור בתחום המיני, ויעשה שימוש במונח אחר. אין צורך אם כן להיזקק להכרעה בשאלה אם הדברים נאמרו תדירות או רק פעם-פעמיים.

נסיבות הפרישה של המתלוננת מן הסגל

122. קיימת מחלוקת בין הצדדים נתגלעה ביחס לסיבות פרישתה המהירה של המתלוננת מן הסגל האקדמי – האם כתוצאה מהמצוקה [REDACTED] שאליה נקלעה מחמת התנהלותו של הנתבע כלפיה (כטענת התביעה), או שמא כתוצאה מכך שהמתלוננת לא הצליחה לבצע מחקרים, עקב חוסר הידיעה שלה בתחום הניסויי (כטענת הנתבע). המתלוננת התפטרה מן האוניברסיטה [REDACTED]. החל [REDACTED] נאסר על הנתבע להיכנס למעבדה אלא לצורך הנחיית [REDACTED] עד חודש בשנה, בתיאום עם המתלוננת. את התלונה הגישה המתלוננת בחודש [REDACTED].

המתלוננת העידה כי הצוות הטכני אמר לה כי היא הסתכסכה עם הנתבע ולכן הוא אינו יכול לעזור לה. בנוסף, היא העידה כי אנשים בוועדות מקבלים טלפונים ו"שרפו" אותה באקדמיה הישראלית, כך שאם היא תגיש הצעות מחקר, הוועדה אפילו לא תעביר את ההצעה ל-review. היא הוסיפה כי לקחו

לה את הציוד במעבדה ולא הייתה לה יכולת לבצע מחקרים וכי חצי שנה אחרי ההתפטרות היא לא עובדת (ר' פר' 9/5/24, ע' 6-7, 61 – 63, 66 – 67).

התנהלות הנתבע יצרה מצוקה מסוימת אצל המתלוננת, [REDACTED] עם זאת, אין בידינו להכריע בשאלת הסיבתיות בין מצוקה זו לבין פרישת המתלוננת מן האוניברסיטה. [REDACTED] יש גם לזכור כי החל [REDACTED], נוכח מתווה הדקאן השני, המתלוננת הייתה חשופה לאינטראקציות עם הנתבע רק באופן מצומצם. בהיבט של הקשיים המעשיים, ההנחה של המתלוננת כי עקב הסכסוך עם הנתבע היא "שרופה" באקדמיה וכי הצעות מחקר שלה לא תישפטנה לגופו של עניין היא מרחיקת-לכת ולא מבוססת. ניתן להניח כי הוועדות מבצעות הערכות אקדמיות נטולות-פניות. בעניין הציוד, הקשיים היו זמניים. גם המסקנה הנגדית שטוען לה הנתבע (הקשיים ביחס למיומנות המתלוננת בתחום הניסויי) מצויה בספק רב. קשה להלום כי קשיים מעשיים זמניים מעין אלה יובילו לשינוי קריירה משמעותי כל כך. על-כן אין מקום לקביעות עובדתיות כלשהן ביחס לסיבות לפרישת המתלוננת מן האוניברסיטה.

חלק ד. המתלוננת 3

123. המתלוננת 3 (בחלק זה – "המתלוננת") הייתה סטודנטית לתואר ראשון ועוזרת מחקר של הנתבע, תחילה בשכר ובהמשך ללא שכר, עד להגשת פרוייקט הגמר שלה. הנתבע מואשם בהתנהגות בלתי הולמת כלפי מתלוננת זו, בכך שהוא התנהג כלפיה באופן מזלזל, בוטה ומשפיל.

124. סעיף 62 לכתב התביעה מתאר הטחת אמירות פוגעניות שונות כלפי המתלוננת, פעמים רבות בפני אנשים נוספים.

המתלוננת מסרה למבררת כי הנתבע בא אליה בטענות: "את לא מספיק חרוצה", "את לא מבינה", "את מסרבת ללמוד", "את לא יודעת לעבוד", "את רק מסתובבת פה".

המתלוננת העידה בבית הדין כי הנתבע התפרץ עליה, אמר לה שהיא לא יודעת לעבוד, שהיא מבזבזת את הזמן ומסרבת ללמוד. "מלים מאוד קשות. וזה היה בצעקות וזה היה כשהיו עוד אנשים במעבדה" (פר' 7/10/24, ע' 12). היא תיארה צעקות ויחס של השפלה, ומקרה שהנתבע "התפוצץ" עליה. בעקבות כך היא ביקשה להפסיק לקבל תשלום ורצתה רק לסיים את עבודת הגמר (פר' 7/10/24, ע' 11 – 14, 39 – 40). העיד כי המתלוננת אמרה לו כי הנתבע מדבר אליה לא יפה. הוא אישר לה להגן על הפרוייקט בפני חבר סגל אחר.

הנתבע אמר למבררת "לא חושב שאמרתי. זה לא קרה...ראיתי שהיא לא מספקת את הסחורה...". הוא המשיך ומסר כי הוא לא זוכר בכלל במה היא הייתה מועסקת והוסיף כי הוא לא זוכר את האמירות, אך כנראה היו אמירות שליליות כי ברור שהוא לא היה מרוצה מעבודת המתלוננת. הוא הוסיף כי "זה לא היה כזה דרמטי בשבילי." (ס' 44 – 51 לדו"ח המיפגש של הנתבע עם המבררת). בבית הדין הנתבע הכחיש כי אמר את הדברים שיוחסו לו והעיד כי לא היו יחסים והוא לא נפגש עימה. היה מספר מצומצם של פגישות שעל פי רוב נמשכו דקה או שתיים (פר' 17/3/25, ע' 39, 48, 53). הוא הוסיף כי הוא לא זוכר אבל הוא לא חושב שצעק עליה, כי לא היה לו על מה להתרגז, "לא היו לי ציפיות בשמיים ממנה." (פר' 17/3/25, ע' 51 – 52). הוא העיד כי הוא פטר את המתלוננת. עדים שונים מטעם הנתבע ציינו כי התפקוד המקצועי של המתלוננת היה לקוי וגם היא אישרה כי היו לה קשיים. העדים שהיא ציינה כי אולי שמעו אותו צועק עליה () הכחישו כי שמעו זאת.

הנתבע טוען כי קיימות סתירות בגרסת המתלוננת ביחס לשאלה כמה פעמים הנתבע צעק עליה. היא העידה כי היו שני מקרים כאלה. מעדותה בהמשך ניתן אולי לתהות אם אין מדובר רק במקרה אחד כזה, אך נראה כי המתלוננת התכוונה לכך כי במסדרון היה מקרה אחד בלבד, בעקבות הצגת המדידות שלה לנתבע בנוכחות פרופ' (פר' 7/10/24, ע' 34, 43 – 44).

125. סעיף 64 לכתב התביעה מתאר מקרה שבו המתלוננת הציגה לנתבע תוצאות של מדידות אך הוא סירב להסתכל עליהן וצעק עליה. בהמשך הוא אמר למתלוננת שהיא מתנהגת כמו ילדה קטנה. בדבריה בפני המבררת ובתלונה לנציבה הוצגו קווי המיתאר של הארוע: המתלוננת הגיעה למשרדו של הנתבע עם המחשב שלה, להראות לו מדידות. הנתבע ישב עם פרופ' (). הוא לא הסכים לראות את זה, שאל אם יש עדכון offset במדידות ושאל אותה אם זה הגיוני לקבל תוצאה כזו. לדבריה, פרופ' () אמרה לו שלא יצעק עליה וזה לא יפה. היא יצאה בוכיה לשירותים וכשיצאה מהשירותים הוא אמר לה במסדרון כי היא מתנהגת כמו ילדה קטנה ובגלל זה גם מכרו לה מכשיר מקולקל כי רואים שהיא לא מבינה כלום. דברים אלה נאמרו גם בעדות המתלוננת בבית הדין (פר' 7/10/24, ע' 11, 43). התביעה נאחזת בסיכומיה גם על התכתובת בין מתלוננת זו לבין המתלוננת 1 ביחס לארוע האמור (ע' 276 – 277 לסיכומים).

פרופ' () העידה כי היא לא זוכרת את הארוע הזה (ר' 10/6/25, ע' 137).

הנתבע העיד בפני המבררת כי אם המתלוננת נכנסה להראות לו תוצאות כשהוא יושב עם פרופ' (), זה סביר שזה לא היה הזמן להראות לו תוצאות, אך הוא לא זוכר את הארוע כלל. בעדותו בבית הדין הוא ציין שהספיק לו מבט אחד כדי לראות שהגרף אינו תוצאת מדידה אלא זיוף. הוא העיד כי נזכר בגרף כשעבר על הקבצים במחשב. הנתבע הכחיש עוד את ארוע המסדרון. המתלוננת העידה, מנגד, כי הנתבע בכלל לא הסתכל על המחשב שלה.

הנתבע גם הכחיש כי אמר למתלוננת כי יש לה זמן להסתובב עם כל מיני בנים, כנטען בסעיף 65 לכתב התביעה. סעיף 65 מציין כי הדברים נאמרו לאחר שהמתלוננת השיבה בשלילה על השאלה אם היא ביצעה משימה כלשהי. בסיכומיו מצביע הנתבע על כך שהמתלוננת אמרה למבררת כי דברי הנתבע נאמרו במעין מלמול, כך שיתכן כי לא שמעה נכון את הדברים. המתלוננת אכן אמרה למבררת כי הדברים נאמרו במעין מלמול ולא בצעקה, והיא אינה מעוניינת כי הם יתפרשו כהטרדה מינית, שכן היא לא חוותה מהנתבע הטרדה כזו.

יוער כי הנתבע טען בסיכומיו, בין היתר, כי מר [REDACTED] ופרופ' [REDACTED] לא מצאו לנכון להתערב נוכח ההתנהלות של הנתבע, שתוארה כבעייתית. הנתבע גם מציין כי העובדה שהמתלוננת קיבלה ציון טוב בעבודת הגמר אינה משנה את התמונה. אעיר, כי למטרות הליך זה אין חשיבות לשאלה אם עבודת הגמר הייתה טובה, אם לאו.

126. שאלה היא אם קיימת תשתית ראייתית מספקת להרשעת הנתבע במקרה זה. התיפקוד המקצועי של המתלוננת היה מוקשה והנתבע היה מאוד לא מרוצה מכך. כפי שאישר, הוא אכן אמר לה אמירות שליליות. עם זאת, לא היו לו ציפיות ממנה. תפקידה כעוזרת מחקר בשלב הלימודים לתואר הראשון היה מצומצם. כפי שמצאתי לעיל, הנתבע הוא חסר סבלנות ובוטה כלפי מי שרמתו המקצועית אינה הולמת, לדעתו, וזה היה המצב במקרה הנדון. ברור כי המתלוננת חששה מאוד מן הביקורת של הנתבע כלפי עבודתה, וחפצה רק להגיע למצב שבו היא עוברת בשלום את המשימה של הגשת עבודת הגמר. עקב כך היא ביקשה שהעבודה תיבדק על ידי חבר סגל אחר.

נוכח האמור לעיל, אני סבור כי נאמרו על ידי הנתבע אמירות ברוח האמירות שהמתלוננת מייחסת לנתבע, על-פי סעיפים 62 ו-64 לכתב התביעה. שאלה היא אם דברים אלה חצו מבחינה כמותית ו/או איכותית את קו הגבול בין אמירות לא ראויות "גרידא" לבין התנהגות בלתי הולמת. הנתבע רשאי היה להעיר הערות מקצועיות נוקבות כל עוד אין בהן משום ההשפלה. האמירות של הנתבע, המפורטות בסעיף 62 לכתב התביעה, קרובות מאוד לרף של התנהגות בלתי הולמת, אך ספק אם הן חוצות אותה. חוסר הנכונות של הנתבע להסתכל במחשב של המתלוננת בעודו מצוי בפגישה הוא סביר ויתכן שכאיש מקצוע מנוסה, אכן הספיק לו מבט חטוף על מנת להיווכח כי התוצאות שגויות. באשר לקיומן של צעקות על המתלוננת, המקרה שהוכח באופן מובהק התרחש בעקבות הצגת המדידות שלה לנתבע בנוכחות פרופ' [REDACTED], לפי סעיף 64 לכתב התביעה (אתייחס לכך להלן). כאשר באים להעריך באופן כללי את החוויה הסובייקטיבית של המתלוננת יש אף ליתן משקל מסוים לעובדה כי המתלוננת העידה ש"לא בער לה" להגיש את התלונה.

לצד זאת, האמירה של הנתבע המתוארת בסעיף 64 לכתב התביעה, המייחסת למתלוננת התנהגות של ילדה קטנה ועל כך שמכרו לה מכשיר מקולקל כי רואים שהיא לא מבינה כלום, בנלווה לצעקות שלו עליה בעניין זה, מהווה אמירה משפילה שהדעת אינה סובלת אותה. זאת, במיוחד על רקע הדברים הקשים האחרים שהוא הטיח במתלוננת (אף כאשר הם אינם מהווים כשלעצמם עבירה משמעותית). יש להרשיע את הנתבע בעניין זה, בגין התנהגות שאינה הולמת חבר סגל אקדמי.

127. באשר לסעיף 65 לכתב התביעה, איני סבור כי המתלוננת בדתה את האמירה הנטענת יש מאין. ברור כי הנתבע רטן באופן אינסטינקטיבי (אף כי בקול שקט) על כך שהמתלוננת לא שמה בראש סדר העדיפויות את מילוי המטלות האקדמיות שלה כלפיו, כפי שהוא ציפה. הדבר משקף את חוסר הסבלנות הכללי שלו כאשר העבודה האקדמית נזנחת. מובן כי הדברים אינם ראויים ולא היו צריכים להיאמר, גם לא במלמול. עם זאת, כיוון שגם לתפיסת המתלוננת עצמה לא היה לכך הקשר מיני, יש להקביל זאת לאמירה שלפיה המתלוננת מעדיפה במקרה זה בילוי על פני מילוי חובותיה. אין על איש סגל להתבטא כך, אולם אין להשקיף על מלמול זה כעבירה משמעתית.

חלק ה – [REDACTED]

128. התביעה ביקשה בסיכומיה להרשיע את הנתבע גם בגין התנהגות בלתי הולמת כלפי [REDACTED] (להלן "X"). הנתבע ביקש לדחות דרישה זו על הסף, שכן [REDACTED] מעולם לא הגיש תלונה נגד הנתבע ולא הוגדר כמתלונן בכתב התביעה או בכל מקום אחר. נטען כי הדבר מהווה נסיון בדיעבד לתקן את התביעה.

129. אכן, ההשקפה על [REDACTED] כנפגע "עצמאי", להבדיל מעד מסייע להוכחת האישומים ביחס לשלוש המתלוננות, היא במידת-מה מפתיעה, נוכח העובדה כי הוא לא הוגדר כמתלונן. ואמנם, סעיפים 56 ו-57 לכתב התביעה מתייחסים [REDACTED] כ"עד".

עם זאת, סעיף 59 לכתב התביעה מציין במפורש, לאחר תיאור ההתנהלות הפסולה כלפי "העד" בסעיפים 56 ו-57, כי "כן נהג הנתבע כלפי מר [REDACTED] בהתנהגות שאינה הולמת איש סגל ביחסיו עם האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה". המיקום של סעיף 59 מוקשה, שכן הוראה זו מופיעה במסגרת הפרק שעניינו הוא האישום השני – האישום כלפי המתלוננת 2. מן הראוי היה כי האישום ייכלל בכתב התביעה באופן סדור ונפרד, אולם יקשה לומר כי לא קיים סעיף אישום בעניין זה. יוער עוד, כי במיפגש עם המבררת, הנתבע נשאל במסגרת הבירור בעניינה של המתלוננת 2 גם ביחס לטענות הנוגעות להתנהלותו כלפי [REDACTED], והוא השיב לטענות אלה. זאת נוכח הטענות שהעלתה בנדון המתלוננת 2 (ס' 80 לדו"ח המיפגש של הנתבע עם המבררת). יש צורך אם כן לדון באישום זה לגופו של עניין.

130. טענת התביעה היא כי הנתבע הטיח עלבונות [REDACTED] (ס' 56 לכתב התביעה).

[REDACTED] העיד כי הנתבע העיר לו הערות תוקפניות, הרבה פעמים בטונים גבוהים ובהקנטות. הנתבע אמר לו במסדרון, בנוכחות אחרים, ולפעמים גם באולם או במעבדה, שהוא והמתלוננת 2 לא מבינים כלום,

תוך ניפוף ידיים (פר' 11/9/24, ע' 4 - 6, 26 - 28, 58). העיד על קיום שיח בוטה גם בפגישה עם המבררת.

עוד העיד ■■■ בבית הדין כי הנתבע הורה לו לא לגעת בפריטי ציוד שונים במעבדה, למרות שהנתבע כבר לא היה מנהל המעבדה (פר' 11/9/24, ע' 30). ציין שהוא לא יכול לצטט מלים, כי הוא לא זוכר, אך ההקנטות היו יותר בוטות ממה שהוא מתאר (פר' 11/9/24, ע' 11, 20).

המתלוננת 2 תמכה בעדותו, באומרה במיפגש עם המבררת כי הנתבע אמר ■■■ כי הוא טוב רק בלהזמין רהיטים ו■■■ אמר לה כי הוא מאוד סובל מהנתבע והוא כבר לא יכול. כמו כן ציינה כי הנתבע אמר כי ■■■ חסר יכולת והוא לא מבין שום דבר. היא העידה בבית הדין כי הנתבע אמר ■■■ שהוא "חסר תועלת, שהוא חסר יכולת, שהוא לא מבין שום דבר, שהוא לא יודע שום דבר, שהוא חייב לו כי הוא מימן אותו והוא כפוי טובה" (פר' 9/5/24, ע' 54). היא הוסיפה שהנתבע גם אמר ל■■■ שהיא לא מבינה שום דבר (שם, ע' 55).

131. הנתבע הודה בפני המבררת כי יכול להיות שאמר כי ■■■ טוב רק בלהזמין רהיטים. הוא ציין שהוא לא זוכר שאמר את זה, אבל מתקבל על הדעת שכך נאמר, כי זו דעתו (ס' 80 לדו"ח המיפגש של הנתבע עם המבררת). בעדותו בבית הדין הנתבע הכחיש כי הוא אמר את המיוחס לו והעיד כי הכל המצאה (פר' 27/2/25, ע' 40). יוער כי הצדדים נחלקו גם בשאלה אם ■■■ זרק ציוד חשוב מהמעבדה ללא התייעצות עם הנתבע ובשאלת תרומתו של ■■■ לשיפוץ המעבדה.

132. לפי סעיף 57 לכתב התביעה הנתבע צעק על ■■■, המתלוננת 2 וד"ר ■■■ שהם חוצפנים, כי הם פעלו מאחורי גבו בכך ש■■■ עבר למעבדה של ד"ר ■■■ מבלי לדווח לנתבע. הוא הטיח בפני ■■■ כי הוא ■■■ לא סיפק לו ערך מוסף.

■■■ ציין בעדותו בבית הדין כי כך אמר הנתבע, בידיים מורמות, לו ולמתלוננת 2 (פר' 11/9/24, ע' 16, 18). עם זאת, ■■■ ציין כי הנתבע לא הרים את הקול עליו בארוע זה (פר' 11/9/24, ע' 42).

העיד כי הוא לא שמע מעולם את הנתבע אומר דברים מעין אלה, אף כי הוא היה במעבדה כל הזמן. הוא ציין כי הוא חושב שהוא עצמו אמר פעם ■■■ משהו כזה, כיוון שהחליט כי העבודה של ■■■ מסכנת את עצמו ואת האחרים. עוד מסתמך הנתבע בסיכומיו על כך ■■■ אישר כי כעסו של הנתבע על כך שהוא (■■■) לא עדכן אותו ביחס למעברו לד"ר ■■■ היה לגיטימי (פר' 11/9/24, ע' 41).

133. ביחס למעבר לד"ר ■■■, ■■■ אישר כי כעסו של הנתבע היה לגיטימי; גם אישר כי הנתבע לא צעק עליו בארוע זה.

האמירה של הנתבע כי [] טוב רק בלהזמין רהיטים הוכחה, נוכח האמור לעיל. היא פסולה בעליל ולא הייתה צריכה להיאמר. היא מאפינת את התבטאויותיו הבוטות ושלוחות הרסן של הנתבע כלפי מי שהוא אינו מעריך מבחינה מקצועית. הנתבע היה זכאי להעביר ביקורת בוטה על כישורי [], אך באמירה הגורפת הנדונה, המתייחסת לאישיותו המקצועית הכוללת של [], יש מימד משפיל מובהק, בוודאי כאשר מדובר ב[]. כאשר מוסיפים לכך את גישתו התוקפנית והמקניטה של הנתבע כלפי [], יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של התנהגות בלתי הולמת, בגין האישום בסעיף 56 לכתב התביעה.

סיכום

134. לאור חוות דעתי לעיל, אפרט להלן את מסקנותיי. יוזכר, כאמור בחוות דעתי, כי כאשר יש להרשיע את הנתבע בגין עבירה של הטרדה מינית, אין מקום להרשיעו בנוסף לכך גם בגין עבירה של התנהגות בלתי הולמת, ביחס לאותה התנהגות.

ביחס למתלוננת 1

- א. יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, על-פי סעיפים 15, 16, 17, 18, 19 לכתב התביעה (לעניין סעיף 19 – רק בהתייחס לארוע בעניין העפרון) ולזכות אותו מיתר פרטי האישום המופיעים בכתב התביעה, בנוגע לעבירה זו. יש להוסיף לכך הרשעה בגין עבירה של התנהגות בלתי הולמת, ביחס להערת הנתבע למתלוננת על משקל גופה.
- נוכח האמור מובהר, לעניין המסקנה הכללית בדבר ביצוע התנהגות שאינה הולמת איש סגל באוניברסיטה, הנטענת בסעיף 7 לכתב התביעה ובפסקה ב.3 לאישום בכתב התביעה בנוגע למתלוננת זו, כי אני מקבל אותה רק ככל שהיא מתייחסת להתנהגות הנתבע על פי הסעיפים בכתב התביעה המפורטים ברישא לס"ק זה לעיל, ולהערה בעניין משקל המתלוננת.
- ב. יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של הטרדה מינית, על-פי סעיף 9 לכתב התביעה (רק בהתייחס לאמירה בעניין שפתי המתלוננת), ולזכות אותו מיתר פרטי האישום המופיעים בכתב התביעה, בנוגע לעבירה זו. מובהר אם כן כי אני מקבל את המסקנה הכללית בדבר ביצוע הטרדה מינית, הנטענת בסעיף 28 לכתב התביעה ובפסקה ב.1 לאישום בכתב התביעה בנוגע למתלוננת זו, רק בהתייחס לאמירה האמורה, על פי סעיף 9 לכתב התביעה.

ביחס למתלוננת 2

- א. יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, בהתייחס לסעיפים 31, 36, 37, 44, 46 – 48, 50 – 51 לכתב התביעה, ולזכות אותו מיתר פרטי האישום המופיעים בכתב התביעה, בנוגע לעבירה זו.

נוכח האמור מובהר כי אני מקבל את המסקנה הכללית ביחס לביצוע עבירות של התנהגות בלתי הולמת, הנטענת בסעיפים 30, 40 ו- 58 לכתב התביעה ובפסקה ב.2 לאישום בכתב התביעה בנוגע למתלוננת זו, רק בהתייחס להתנהגות לפי סעיפי כתב התביעה המנויים ברישא לס"ק זה לעיל.

ב. יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של הטרדה מינית נוכח הוכחת סעיפים 32, 33 ו-39 לכתב התביעה, ולזכות אותו מיתר פרטי האישום המופיעים בכתב התביעה, בנוגע לעבירה זו. נוכח האמור מובהר כי אני מקבל את המסקנה הכללית ביחס לביצוע הטרדה מינית, הנטענת בסעיפים 30 ו-40 לכתב התביעה ובפסקה ב.1 לאישום בכתב התביעה בנוגע למתלוננת זו, רק ככל שהיא מתייחסת לארועים על-פי סעיפים 32, 33 ו-39 לכתב התביעה, כאמור לעיל.

ביחס למתלוננת 3

יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, על פי סעיף 64 לכתב התביעה, ולזכות אותו מיתר פרטי האישום המופיעים בכתב התביעה. מובהר כי אני מקבל את המסקנה הנטענת בסעיף 66 לכתב התביעה ובפסקה ב לאישום בכתב התביעה בנוגע למתלוננת זו, רק בהתייחס לאמור בסעיף 64 לכתב התביעה.

ביחס למר

יש להרשיע את הנתבע בביצוע עבירה של התנהגות שאינה הולמת חבר סגל אקדמי, כנטען בסעיף 59 לכתב התביעה, רק בהתייחס להתנהגות הנטענת בסעיף 56 לכתב התביעה, ולזכות אותו מן האישום בסעיף 57 לכתב התביעה.

פרופ' גיל מרקוביץ

אני מצטרף לחוות דעתו ולמסקנותיו של יו"ר המותב, פרופ' מיגל דויטש.

עו"ד רחל שילנסקי

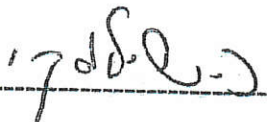
אני מסכימה.

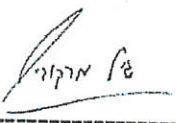
=====

הוחלט פה-אחד להרשיע את המתבע בעבירות של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי והטרדה מינית ביחס לחלק מפרטי האישום בכתב התביעה, ולזכות אותו מאשמה ביחס ליתר פרטי האישום, הכל כמפורט בסעיף 134 לחוות דעתו של יו"ר המותב, פרופ' מיגל דויטש. סוגיית הפרסום של פסק הדין ואופן הפרסום תוכרע בעת מתן גזר הדין, לאחר שמיעת טענות הצדדים בעניין זה.

התיק ייקבע לשמיעת טיעונים לעונש.

ניתן היום, 5/5/26, שלא במעמד הצדדים.

 עו"ד רחל שילנסקי

 פרופ' גיל מרקוביץ

 פרופ' מיגל דויטש, יו"ר